ΠΑΝΔΩΡΑ

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1854. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΦΥΛΛ. 114.

ΝΟΜΙΚΟΣ Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

Α'.

Μακλοβιούπολις.

—o—

Οἱ ἀναγνῶσται δὲν ἀγνοοῦσιν ὅτι ἡ θέα καὶ ἡ θέσις τῆς Μακλοβιουπόλεως εἶναι ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστέρων καὶ τῶν τρομερωτέρων τῆς φύσεως. Διὰ νὰ τὰς ἐκτιμήσῃ δέ τις προσηκόντως πρέπει νὰ ἔλθῃ διὰ θαλάσσης εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν τοῦ Ἀαρών. (*) Ἀλλ' ἐὰν δὲν δύναται νὰ λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην, ἂς ῥίψῃ τὸ βλέμμα εἰς τὸν χάρτην τοῦ Βρεττανικοῦ πορθμοῦ. Ὄχι μόνον τῆς Μακλοβιουπόλεως ἡ θέα ἐκτείνεται πρὸς τὸν εὐρύτατον κόλπον τοῦ μικροῦ τούτου Ὠκεανοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ Ταλβὲρ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ὄγης, ποία τρομερὰ σειρὰ νησιδίων, καὶ ἀκρωτηρίων, καὶ σκοπέλων, καὶ βράχων, καὶ ὀχυρωμάτων, καὶ καννονίων! Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ὁμοιάζει χάσμα θηρίου ἀνοιγόμενον ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον, ἔχον τετρακοσίων σταδίων περιφέειαν καὶ χιλίους ὀδόντας ἐκ γρανίτου, λευκανθέντας ἀπὸ τὸν ἀφρὸν καὶ μαυρισθέντας ἀπὸ τὴν πυρίτιδα. Ὅθεν, διὰ νὰ καταβῇ τις μέχρι Μακλοβιουπόλεως κειμένης εἰς τὸ βάθος τοῦ χάσματος τούτου, πρέπει νὰ καταφρονήσῃ ὅλα ταῦτα τὰ προσκόμματα καὶ ὅλους ἐκείνους τοὺς κεραυνούς. Καὶ ἀφοῦ ἅπαξ καταβῇς ἐκεῖ εὑρίσκεις, ὡς φωλεὰν ἀετῶν ἐπὶ βράχου, πόλιν τόσῳ πεπυκνωμένην καὶ τόσῳ ἀπότομον, ὅσον ὁ βράχος ἐφ' οὗ κεῖται, κρεμαμένην ἀπ' αὐτοῦ ὡς μέγας πολύπους μὲ τοὺς πύργους καὶ τὰς ἐπάλξεις της, πόλιν στεφανουμένην καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἀπὸ ὁμίχλην καὶ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἀπὸ θύελλαν, φέρουσαν περιδέραιον καννονίων ἄνωθεν θώρακος πετρωδοῦς, ἔχουσαν εἰς τὰς γυμνὰς πλευράς της τὴν θάλασσαν παλιρροοῦσαν ὡς ἐσθῆτα κυανῆν ἀπὸ ἀργυρᾶς στολιζομένην παρυφάς, προκαλοῦσαν διὰ τῶν ὀχυρωμάτων καὶ τῆς προκυμαίας της τὰς τρικυμίας, περιλαμβάνουσαν ἐντὸς τοῦ λιμένος της στρατὸν ἀνδρείων ναυτῶν καὶ στόλον μεγαλοπρεπῶν πλοίων, καὶ λύου-

(*) Ὁ ἀναχωρητὴς Ἀαρών, ὅστις πρῶτος κατῴκησεν ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Μακλοβιουπόλεως, θεωρεῖται ὡς θεμελιωτὴς τῆς πόλεως ταύτης.

σαν εἰς πᾶσαν πλημμύραν τὴν ἀφροφυῆ ζώνην της, διὰ νὰ διαβῶσι τὰ ἀκαταμάχητα τέκνα τοῦ Δουγκε-Τρουὲν καὶ τοῦ Σουρκούφ.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, παρακμαζούσης τῆς τύχης Λοδοβίκου τοῦ ΙΔ', καὶ ἀκμαζόντων τῶν μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ὁλλανδίας Γαλλικῶν πολέμων, ἡ Μακλοβιούπολις ἐβασίλευεν ἐπὶ τοῦ Βρεττανικοῦ πορθμοῦ.

Μόνη τότε καὶ γυμνὴ ἐπὶ τοῦ βράχου της, μόλις συνεχομένη μὲ τὸν πέτρινον κάλωά της (*), διαῤῥηγνύμενον ἐνίοτε ἀπὸ τὴν τρικυμίαν, ἡ πόλις τοῦ Ἀαρὼν δὲν περιεζώννυτο εἰσέτι ἀπὸ τὰ ὀγκώδη βάθρα δι' ὧν ἡ νεωτέρα ἀρχιτεκτονικὴ ὠχύρωσε τὰ τείχη της, οὔτε εἶχε πλησίον της τὴν ἀνθοδέσμην τῶν χλοερῶν ἐπαύλεων καὶ τῶν Ἀγγλικῶν κήπων, τῶν ὁποίων αἱ εὐωδίαι αὐξάνουσι τὴν ὑπερηφανίαν της. Διεσκορπίζετο μόνον ἀνάμικτος ἡ ἐσμὴ τῆς πίσσης τῶν νεωρίων της ἢ τῶν ἀγρίων φυκῶν τὰ ὁποῖα ἐῤῥίπτεν ὁ ὠκεανὸς εἰς τὰς χρυσᾶς της ἀκτάς. Μόνον κόσμημα εἶχε τὰ μακρὰ τείχη, προσβαλλόμενα ἀπὸ τὰ κύματα, τοὺς ὑψηλοὺς πύργους, προσβαλλομένους ἀπὸ τὸν ἄνεμον, τὸ γοτθικὸν φρούριον, διαῤῥηχθὲν ἀπὸ τὰς σφαίρας, τὸ μαῦρον στέμμα τοῦ κεραυνοβόλου πυροβολικοῦ της, τὸ πλῆθος τῶν κυνῶν ὠρυομένων παρὰ τὰς πύλας της, τὸν ὄχλον τῶν ναυτῶν φερόντων ὑποκάμισα κόκκινα καὶ λευκὰ βρακία, τὰ ἐλλιμενίζοντα ἢ πλέοντα πλοῖά της, μύλους τινὰς διεσκορπισμένους τῶν ὁποίων αἱ καταιγίδες ἔσχιζον τὰ πτερά, καὶ τὰς ἡμέρας τῆς μάχης, αἵτινες ἦσαν ἡμέραι ἑορτῆς, τὸν καπνὸν τῶν κανονίων της ἀντὶ περικεφαλαίας, τὰς φλόγας τῶν πυροπλικῶν της ἀντὶ πυροτεχνημάτων, τὰς βόμβας συντριβομένας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της, καὶ τοὺς μύδρους διασχίζοντας τὴν σημαίαν της.

Τότε πᾶς κάτοικος τῆς Μακλοβιουπόλεως ἔφερε ξίφος, καὶ ἐφύλαττε τὴν πόλιν καὶ τὴν οἰκίαν του, ὥπλιζε τὸ πλοῖόν του καὶ ἐπλανᾶτο εἰς τὰς θαλάσσας μεταξὺ τῶν δύο κόσμων. Τὸ πρῶτον πλοῖον τὸ ὁποῖον ἔκραζε πρὸς αὐτὸν, *τίς εἶ;* καὶ ἑκατὸν καννόνια ἂν εἶχε, δὲν ἀπεκρίνετο ἐκεῖνος ὅτι εἶναι Βρεττανὸς ἢ Γάλλος, ἀλλὰ Μακλαβιουπολίτης· ἀνεβίβαζεν εἰς τὸν μέγαν ἱστὸν τὴν σημαίαν του, ἐλάμβανε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸν πέλεκυν καὶ διὰ τῆς ἄλλης τὸ πιστόλιον, καὶ, δάκνων τὸ ξίφος του, ὥρμα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ μετὰ ταῦτα ἔδεεν ὄπισθεν αὐτοῦ ἡσύχως τὴν λείαν, τὴν ἔφερεν εἰς τὸν λιμένα, καὶ ἐμοίραζεν αὐτὴν μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὅτε δὲ ἐγέμιζεν οὕτω πως τὸ ταμεῖόν του καὶ τὸ τοῦ κράτους, ἐφόρει χρυσοῦν ἔνδυμα καὶ μετέβαινεν εἰς Βερσαλλίας διὰ νὰ προσαγορεύσῃ Λοδοβίκον τὸν ΙΔ', καὶ ἐπέστρεφεν εὐγενὴς καὶ πλοίαρχος. Ἐὰν δὲ, ἕνεκα ἀνακωχῆς ἢ τραύματος, ἔμενεν εἰς τὴν ξηρὰν, ὠκοδόμει παλάτιον ἐκ γρανίτου ἐπὶ τοῦ βράχου, ἔπαυλιν βασιλικὴν εἰς τὰ δάση, προσέθετεν ἐνορίαν εἰς τὴν πόλιν, προμαχῶνα εἰς τὰ ὀχυρώματά της, φόρον εἰς τὰς ἀκτάς της, καὶ ἔδιδεν ἐκκλησίαν εἰς τὸν ἐπίσκοπόν της, ἢ νοσοκομεῖον εἰς τοὺς συντρόφους του.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Μακλοβιουπόλεως ἦσαν ἀντάξιοι τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν πλοιάρχων αὐτῆς. Γεννώμενον μετὰ τοῦ τριπλοῦ ἐκείνου θώρακος τὸν ὁποῖον δίδουσιν οἱ ποιηταὶ εἰς τὸν πρῶτον ναύτην, ἕκαστον παιδίον εἶχεν ἀντὶ μὲν κοίτης λέμβον, ἀντὶ δὲ τροφοῦ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀντὶ σχοινίων κώπας καὶ ἱστία. Ὅστις κατὰ τὴν πρώτην ναυμαχίαν ἐφοβεῖτο, ἐδέετο ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὡς ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Βάρ, ἐν μέσῳ τῶν ὑδρῶν. Διὸ καὶ οἱ ναῦται τῆς Μακλοβιουπόλεως ἦσαν γνωστοὶ ὡς ἐμπειρότατοι καὶ ἄτρομοι, πρῶτοι ἐπιχειροῦντες ἐμβολὴν καὶ τελευταῖοι ἀποσυρόμενοι. Τοιοῦτο δὲ εἶχον ὄνομα ὥστε συνεκρότουν ἀποκλειστικῶς, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ βασιλέως, τὸ πλήρωμα τῆς Γαλλικῆς ναυαρχίδος, φερούσης τὴν πρώτην σημαίαν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Τοιαύτη ἦτο ἡ Μακλοβιούπολις, καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ κάτοικοί της ὅτε συνέβη ἡ ἱστορία τὴν ὁποίαν διηγούμεθα.

Β'.

Ὁ Κύριος Ῥενέ.

Ἦτο τότε δευτέρα τῆς ἀποκρέω τοῦ 1690 ἔτους περὶ τὸ ἑσπέρας. Βεβαίως, διὰ ν' ἀποφασίσωσι νὰ ἑορτάσωσι τὴν ἀποκρέω οἱ Μακλοβιουπολῖται, θὰ ἦσαν εἰς ἄκρον ἔκδοτοι εἰς τὰς ἡδονάς· διότι εἶχον πληροφορηθῆ πρὸ μικροῦ ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἡτοιμάζοντο νὰ καννονοβολήσωσι καὶ τρίτην φορὰν τὴν πόλιν των. Ἐξαγριωθεὶς ἀπὸ τὰς νίκας τῶν ἀνδρείων τούτων καταδρομέων, ὁ ὄχλος τοῦ Λονδίνου μετέβη σωρηδὸν εἰς τὸ Βουλευτήριον, καὶ ἠπείλησε τοὺς Λόρδους νὰ τοὺς ῥίψῃ εἰς τὸν Τάμεσιν, ἐὰν μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἔμενε λίθος ἐπὶ λίθου εἰς τὴν Μακλαβιούπολιν. Ὅθεν τὸ Ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον ἐγέμισε μὲ πυρίτιδα, μὲ νίτρον καὶ μὲ μύδρους τὸ μεγαλήτερον πυροπλικὸν τῶν ὅσα ἐπενόησέ ποτε τὸ πνεῦμα τοῦ ὀλέθρου, καὶ ἔπεμψε πρὸς τὴν Γαλλίαν τὴν καταχθονίαν αὐτὴν μηχανὴν, συνοδευομένην ἀπὸ ὀκτὼ ἢ δέκα πολεμικὰ πλοῖα.

Καὶ ὅμως ποτὲ ἡ δευτέρα τῆς ἀποκρέω δὲν ἐωρτάσθη λαμπρότερα εἰς Μακλοβιούπολιν. Ὅλα τὰ πλοῖα ἦσαν σημαιοστόλιστα, ὅλα τὰ οἰνοπωλεῖα ἀντήχουν ἀπὸ ἄσματα βακχικὰ, καὶ πλῆθος προσωπιδοφόρων ἕτερπον τὸν λαὸν κατά τε τὰς προκυμαίας καὶ τοὺς προμαχῶνας.

Ὁ ἀρχηγὸς ὅλων αὐτῶν τῶν περιχαρῶν συμμοριῶν ἦτο νέος δεκαεπτάετης, ἀνδρειότατος ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας. Ὑψηλὸς καὶ εὔρωστος, ἐλαφρὸς καὶ κομψότατος, χεῖρας ἔχων λευκὰς καὶ λεπτὰς, μεγαλοπρεπὴς τὸ ἦθος, ἐλκυστικὸς καὶ ὀπωσοῦν οἰηματίας τὸ πρόσωπον, τὴν κόμην ἔχων μακρὰν, βοστρυχώδη, μέλαινα καὶ κυμαινομένην, τὸν μύσταχα ἐστριμμένον, τὸ χρῶμα διαφανὲς, τοὺς ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, καθαροὺς καὶ διαυγεῖς, τὰς ὀφρῦς πυκνὰς καὶ ζοφερὰς, τὸ μέτωπον πλατὺ καὶ ἀνοικτὸν, τὴν δὲ ῥίνα ὑπόγρυπος, τοιοῦτος ἦτο ὁ εὐγενὴς οὗτος νέος.

Οἱ σύντροφοί του τὸν ὠνόμαζον Ῥενὲ ἢ Κύριον Ῥενὲ, καὶ θὰ εἶχε βεβαίως ἰσχυροὺς λόγους κρύπτων τὸ ἀληθές του ὄνομα, διότι ἐπέταττε πάντοτε σιωπὴν εἰς ὅλους ὅσοι ἐτόλμων νὰ προφέρωσι τὴν πρώτην αὐτοῦ συλλαβήν. Προσέτι τὸ ἁπλοῦν τοῦτο ὄνομα, « ὁ Κ. Ῥενὲ, » ἀπήλαυε μεγίστης δημοτικότητος μεταξὺ τῶν νέων τῆς Μακλοβιουπόλεως.

Ἡμεῖς δὲ, οἵτινες δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀτιμωρητὶ τὴν ἀλήθειαν, σπεύδομεν νὰ ἀναγγείλωμεν πρὸς τὸν ἀναγνώστην, ὅτι τὸ καθαυτὸ ὄνομα τοῦ νέου τούτου, ἦτο ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων τοῦ μεγάλου αἰῶνος τοῦ Λοδοβίκου ΙΔ'. Ἐλέγετο Ῥενὲ Δουγκε-Τρουὲν, μέλλων νικητὴς τόσων ναυμαχιῶν, καὶ μέλλων κατακτητὴς τοῦ Ῥίου Ἰανείρου, μέλλων ναύαρχος, κτλ. κτλ.

Ἡ οἰκογένειά του, μὴ προϊδοῦσα τὸ ἔνδοξον στάδιόν του, ἠθέλησε νὰ τὸν ἀναδείξῃ νομικὸν ἢ πρόξενον, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ ἐν Κάεν πανεπιστήμιον, ὅπου τὸν ἐνόμιζεν ἐγκύπτοντα εἰς τὸν Κώδηκα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐνῷ αὐτὸς ἔσυρε τὸ ξίφος του ἀπὸ ἀγορᾶς εἰς ἀγορὰν, ἐσκόρπιζε τὸ χρυσίον του παίζων, ἐξέθετε τὴν καρδίαν του παλαίων πρὸς ὡραιοτάτους ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐῤῥίψοκινδύνει εἰς ὅλους τοὺς σκοπέλους τοῦ Πορθμοῦ. Τὴν δὲ τόλμην αὐτοῦ ἐπέστεψεν ἐλθὼν εἰς Μακλοβιούπολιν νὰ ἑορτάσῃ τὴν ἀποκρέω, ἀπόντος τοῦ πατρός του.

Ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὰ παιδία τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ λαοῦ, ὡς ἀκολουθοῦνται οἱ βασιλεῖς ἀπὸ τοὺς αὐλικοὺς καὶ τοὺς ὑπηκόους των, ὁ Κ. Ῥενὲ ὡδήγει τὴν συνοδίαν του τῆς ἀποκρέω ἀπὸ εὐθυμίαν εἰς εὐθυμίαν, σκορπίζων λόγους πνευματώδεις καὶ χρήματα, ποτὲ μὲν κωμάζων, ποτὲ δὲ ὀχλαγωγῶν, καὶ διανέμων εἰς τὰς κυρίας γλυκύσματα καὶ μειδιάματα, ἀποκοιμίζων τοὺς πατέρας καὶ τοὺς συζύγους, ῥαπίζων τοὺς αὐθάδεις καὶ διαξιφιζόμενος πρὸς αὐτοὺς, δίδων ἀφορμὰς γέλωτος μὲν πρὸς ὅλους τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς, βλασφημῶν δὲ πρὸς πάντας τοὺς φιλησύχους, καταφρονῶν καὶ χωροφύλακας, καὶ στρατιώτας, καὶ ἀστυνομίαν, διευθύνων ναυμαχίαν ὡς ἄλλος ναύαρχος, καὶ προεδρεύων παιγνίδια ναυτικὰ ὡς ἁπλοῦς ναύτης, ὁδηγῶν συνοδίαν ὀρχηστριῶν τῆς Ἰνδίας ὡς νοβάβης, καὶ διαδραματίζων, ὑπὸ τὸ ἔνδυμα, τὴν φενάκην καὶ τὸν τετράγωνον πῖλον δικηγόρου, κωμῳδίαν.

Ἀλλὰ μετὰ τὰ παιγνίδια ταῦτα καὶ τὰς μεταμορφώσεις του αὐτὰς, ὁ Κ. Ῥενὲ ἔγινεν αἴφνης ἄφαντος περὶ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ὥραν. Μετέβη εἰς ἄγνωστον ξενοδοχεῖον διὰ νὰ φορέσῃ τὰ ἐνδύματά του, καὶ δραμὼν εἰς τὸν λιμένα, ἐπέβη εἰς λέμβον, ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος, ἔδραξε δύο κώπας, καὶ ἐλαύνων αὐτὰς μὲ ἴσην δύναμιν καὶ ἐπιδεξιότητα, διέβη τὸ μεταξὺ Μακλοβιουπόλεως καὶ Δινὰρ στενόν.

Πᾶς ὁδοιπόρος ἐρχόμενος εἰς Μακλοβιούπολιν ἢ ἐξερχόμενος ἐκ δυσμῶν, βορρᾶ καὶ μεσημβρίας, εἶναι ἠναγκασμένος νὰ διαβῇ τὸ μέρος τοῦτο τῆς θαλάσσης, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ Ῥάνση. Ὅθεν κατὰ πᾶσαν ὥραν εὑρίσκονται ἕτοιμα πλοιάρια. Ἄλλοτε σάλπιγξ ναυτικὴ ἐκάλει τοὺς διαβάτας· ἀλλὰ σήμερον τὴν πρόσκλησιν διαβιβάζει κώδων.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Ῥενὲ ἐπεθύμει νὰ φθάσῃ ταχύτερον καὶ νὰ μένῃ ἄγνωστος, ἔγεινε μόνος κωπηλάτης. Ἀλλ' ἠπατήθη ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ἐλπίδα του· διότι, ἂν καὶ ἐχαμήλωσε τὸν πλατύγυρον πῖλόν του, ἄνθρωπός τις ἀπαισίου ὄψεως, παρακολουθήσας αὐτὸν μέχρι τοῦ λιμένος, τὸν ἀνεγνώρισεν ἐνῷ ἡτοιμάζετο ν' ἀποπλεύσῃ.

— Αὐτὸς εἶναι! εἶπε ῥίπτων βλέμματα ὀρνέου σαρκοβόρου.

Καὶ ἔδραμε νὰ εἰδοποιήσῃ δεκάδα ἄλλων, ὁμοίων τὴν ὄψιν μὲ αὐτόν.

Γ'.

Ἀγγελίνα.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Ῥενὲ διέσχιζε τὰ κύματα, καὶ φθὰς εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἔδεσε τὴν λέμβον του καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν ὡραιοτέραν οἰκίαν.

Κειμένη αὕτη εἰς τὴν δυτικὴν κορυφὴν, εἶχε θέαν ἐκτεινομένην εἴς τε τὸ χωρίον καὶ τὴν ὁδὸν, τὴν ἐξοχὴν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν λιμενίσκον αὐτὸν εἰς ὃν ἔδιδον ψυχὴν τόσα σκάφη διαβατικά. Πέριξ αὐτῆς ἦτο κῆπος, περιέχων ἄνθη καὶ λάχανα, σκιαζόμενος ἀπὸ δάσος δένδρων ὀπωροφόρων, καὶ περικυκλούμενος ἀπὸ φραγμὸν χλοερώτατον. Τὸ ἔτος ἐκεῖνο τὸ ἔαρ ἐτελείωσεν ἕνα μῆνα πρὸ τῆς συνήθους ἐποχῆς. Ὅθεν ὡραιότατος ἐφαίνετο περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὁ κῆπος ἐκεῖνος, κεκαλυμμένος ἀπὸ χλόην κυμαινομένην, καθωραϊσμένος ἀπὸ ἄνθη ἄγρια, καὶ διαδίδων πνοὰς εὐώδεις καὶ ἀρωματικάς. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι εἶναι μέγα κάνυστρον ἐκ λευκῶν ἀκανθῶν, ἐκ ῥόδων ἀγρίων, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων ἀνθέων τῶν ἀγρῶν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἑκάστη μηλέα, ἀνυψουμένη ὡς μεγίστη ἀνθοδέσμη, ἐῤῥίπτε συομένη ἀπὸ τὸν ζέφυρον τῆς ἑσπέρας, χιόνα εὔοσμον.

Καὶ ὅμως, ἐντὸς τῆς ὡραίας ταύτης κατοικίας ὑπῆρχέ τι ὡραιότερον. Ὑπῆρχε νέα κόρη, ἥτις εἶχε προβῆ εἰς τὸ παράθυρον ὡς βασίλισσα τῶν περὶ αὐτὴν ἀνθέων. Ἀνακαλέσατε τῳόντι εἰς τὴν μνήμην σας ὅ,τι ἴδετε ἀνθηρότερον καὶ χαριέστερον· τὰς ῥοδοχρόους παρειὰς τῶν παιδίων, χείλη ῥοδοκόκκινα, χαρακτῆρας λεπτοτάτους, κόμην χρυσῆν, καὶ πρὸς τούτοις σῶμα ζωηρὸν καὶ εὐλύγιστον νέας κόρης, μεταβαινούσης εἰς ἡλικίαν νέας γυναικὸς, ἐνὶ λόγῳ φαντάσθητε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἔρωτος ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς μητρός του, καὶ θὰ ὑποθέσετε ὁποία ἦτο ἡ νέα ἐκείνη.

— Καλὴ ἑσπέρα, Ἀγγελίνα, εἶπεν ὁ Ῥενὲ ὑπὸ τὸ παράθυρον, μὲ φωνὴν ταπεινὴν καὶ τὴν χεῖρα ἔχων ἐπὶ τοῦ στόματος.

Καὶ εἰσῆλθεν ὡς ἀστραπὴ εἰς τὸν θαλαμόν της;

(*) Στενή τις προκυμαία συνάπτει μόνον τὴν Μακλοβιούπολιν μετὰ τῆς ἠπείρου.

ἀλλ' ἔμεινεν ὡς ἀπόπληκτος· διότι ἀντὶ, ὡς ἤλπιζε, νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν ἡ νέα, μόλις ἐμειδίασε καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν της. Μάρθα δὲ, ἡ ἀρχαία ὑπηρέτις, οὔτε τὸν παρετήρησε. Τὸ ἦθός της ἦτο καταβεβλημμένον ὡς ἂν μετεῖχεν ἠλιθιότητος, οὐδὲ ἤρμοζεν εἰς τὸ ἀνδρικὸν πρόσωπόν της, μεστὸν σπειρίων καὶ μυστακοφόρον. Τοῦτο ἐξέπληξεν ἔτι μᾶλλον τὸν Ῥενὲ, ὅστις εἰσήρχετο πάντοτε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νέας παλαιὸν πρὸς τὸν θῆλυν ἐκεῖνον κέρβερον.

— Παράδοξα πρόσωπα τῆς ἀποκρέω! εἶπε μὲ τὴν συνήθη φαιδρότητά του. Τί ἔχεις λοιπὸν, μικρὰ ἀδελφή; ποῦ εἶναι ὁ πατήρ σου Κ. Βερνάρδος;

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἀκούσασα ἡ Ἀγγελίνα ἐπελάβετο τῆς χειρὸς τοῦ Ῥενὲ, χέουσα συγχρόνως χείμαῤῥον δακρύων. Μετὰ ταῦτα διηγήθη ὅτι ὁ πατήρ της ἔγεινεν ἄφαντος πρὸ δύο ἡμερῶν καὶ ὅτι οὐδὲν ἴχνος του εὑρέθη. Ὑπέθετον δὲ ὅτι ἐπνίγη εἰς τὸν λιμένα, ἢ ὅτι ἡρπάγη ἢ ἐφονεύθη ἀπὸ τοὺς καταδρομεῖς.

Πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ ὁ Κ. Βερνάρδος ἦτο ἐκ τῶν φοβερωτέρων καταδρομέων τῆς Μακλοβιουπόλεως. Μετὰ εἰκοσαετεῖς λαμπρὰς καὶ ἐπικερδεῖς ἐκστρατείας, ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἐν Δινὰρ ὡραίαν οἰκίαν του, ὅπου ἀνεπαύετο ἐξασκῶν τὰ καθήκοντα εἰς τὰ ὁποῖα ὤφειλε τὴν περιουσίαν του, δηλ. βασιλικοῦ ναυαγωγοῦ, ὡς ἐκαυχῶντο ὅτι ὑπῆρξαν κατὰ διαδοχὴν οἱ πρόγονοί του. Ἡ Ἀγγελίνα, μονογενὴς θυγάτηρ καὶ εἰδῶλον αὐτοῦ, ἦτο ὁμογάλακτος τοῦ Δουγκε-Τρουέν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν προήρχετο ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων νέων οἰκειότης, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἐπολυνοστιμεύετο ἀπό τινος ἡ γραῖα Μάρθα. Ὅσῳ ὡραιοτέρα ἐγίνετο ἡ κυρία της, τόσῳ ὁ Κ. Ῥενὲ ἐφαίνετο ἐπικίνδυνος εἰς αὐτήν· διότι ὄχι μόνον δὲν ὡμίλει περὶ γάμου, ἀλλ' ἦτο ἐκ τῶν ἀσώτων νέων τῆς Μακλοβιουπόλεως· πλὴν τούτου ὁ καλὸς κέρβερος ἐφύλαττε τὰ χρυσᾶ μῆλα δι' ἄλλον· τὴν ἡμέραν ὅμως ἐκείνην ὅλαι αἱ φροντίδες τῆς Μάρθας σκοπὸν εἶχον τὸν Κ. Βερνάρδον.

Ἀλλ' ὁ Ῥενὲ, εἴτε ἐκ φυσικῆς κουφότητος, εἴτε ἐκ περιφιλαυτίας ἐρωτικῆς, εὗρε ὑπερβολικὰς τὰς φροντίδας αὐτάς.

— Ἔλα δά! εἶπε πρὸς τὴν νέαν κόρην σφιγγίζων τὰ δάκρυά της, καὶ θαυμάζων τὸ πρόσωπόν της ἔτι μᾶλλον γενόμενον ὡραιότερον ἀπὸ τὴν δρόσον αὐτὴν, ἡ τόση φιλοστοργία σου εἶναι ματαία, φιλτάτη μου ἀδελφή. Ποτὲ πλοῖον ἢ λέμβος, διοικούμενα ἀπὸ τὸν Βερνάρδον, δὲν ἐχάθησαν. Ὁ πατήρ σου κολυμβᾷ ὡς ἰχθύς· οἱ δὲ πειραταὶ ἀντὶ νὰ τὸν συλλάβωσι, συλλαμβάνονται ἀπὸ αὐτόν. Θ' ἀνέλαβε τὴν ναυαρχίαν πλοίου φιλικοῦ, καὶ δὲν θὰ εἶχε καιρὸν νὰ σὲ εἰδοποιήσῃ.

— Δὲν τὸ ἔκαμε ποτέ του αὐτό! ἀπεκρίθη ἡ Ἀγγελίνα, θέλουσα ἀλλὰ μὴ τολμῶσα νὰ ἐλπίσῃ.

— Ἠξεύρεις τὴν παροιμίαν, ἐπανέλαβεν ὁ νέος, τὴν λέγουσαν ὅτι κάθε πρᾶγμα ἔχει καὶ τὴν ἀρχήν του. Παραδείγματος χάριν, ἐπρόσθεσε χαδεύων τὰς λευκὰς χεῖρας τῆς νέας, καὶ κατοπτριζόμενος εἰς τοὺς ὡραίους γαλανοὺς ὀφθαλμούς της, δὲν μὲ εἶπες ὅτι μὲ ἀγαπᾷς . . . εἰμὴ ὡς ἀδελφόν . . . ἐνῶ ἐγὼ σὲ ὁμιλῶ πρὸ . . . ἓξ ἑβδομάδων περὶ τοῦ ἔρωτός μου . . . Πρέπει λοιπὸν νὰ μὲ τὸ εἰπῆς σήμερον πρώτην φορὰν, διὰ νὰ γλυκύνῃς τὴν πικρίαν τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας!

— Ἀναχωρεῖς! ἀνέκραξεν ἡ Ἀγγελίνα. Μόνη δὲ ἡ λέξις αὕτη ἐξέφραζεν ὅ,τι ἤθελε ν' ἀκούσῃ ὁ νέος.

Ἀλλ' αὐτὴ ἐξῆψε συγχρόνως καὶ τὴν ὀργὴν τῆς ταλαιπώρου Μάρθας.

— Πρέπει ν' ἀναχωρήσω, ναὶ, ἀπεκρίθη περίλυπος ὁ Ῥενὲ καὶ πλησιάσας ἔτι μᾶλλον πρὸς τὴν Ἀγγελίναν· ὁ πατήρ μου ἔρχεται ἀπόψε ἢ αὔριον ἀπὸ Βρέστην μὲ τὸν ἀδελφόν μου Λουκᾶν, καὶ ἠξεύρεις ὅτι ἂν μ' εὕρῃ εἰς Μακλοβιούπολιν . . .

— Ναὶ, ἠξεύρομεν ὅτι θὰ σ' ἔψηνε καὶ θὰ σ' ἔτρωγεν! εἶπεν ἡ Μάρθα ὑπολαβοῦσα, καὶ ἀποσπάσασα τὸν Ῥενὲ ἀπὸ τὸ θρανίον. Ὁ ἀγαθός σου πατὴρ, ἐπρόσθεσε σταυρώσασα τὰς χεῖρας καὶ ἀνατριχιάσασα τὸν μύστακα, ὁ ἀγαθός σου πατὴρ, ὁ ὁποῖος σὲ νομίζει βυθισμένον καταχέφαλα εἰς τοὺς νόμους καὶ τοὺς κώδηκας τοῦ Πανεπιστημίου, ἐνῷ πρὸ δύο μηνῶν τρέχεις εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ καπηλεῖα, εἰς τὰ θέατρα, παντοῦ ὅπου ἠμπορεῖς νὰ χάσῃς χρήματα, νὰ συντρίψῃς παράθυρα, νὰ χύσῃς αἷμα, καὶ ὅπου νέα κοράσια . . .

Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν της, διότι ὁ Ῥενὲ τὴν ἔῤῥιψεν εἰς τὸ θρανίον της, προσποιούμενος ὅτι τὴν ἐνηγκαλίσθη· οὕτω πως συνείθιζε νὰ καταπραΰνῃ τὴν ὀργὴν τῆς καλῆς γραίας.

— Μὴ διάζεσαι, καλή μου Μάρθα, εἶπε μὲ σοβαρότητα ἥτις ἐκίνησε τὸν γέλωτά της, καὶ τὴν ἀρώπλισε. Μάθε ὅτι ὅταν φουσκώσῃ τὸ γάλα βράζον, χύνεται εἰς τὴν στάκτην καὶ χάνεται, καὶ ὅτι μία παλαιὰ παροιμία λέγει· ὅποιος θυμόνει ἔχει ἄδικον. Ἰδοὺ ὅ,τι ἔμαθα ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν ἐθνῶν, καὶ σὲ τὸ μεταδίδω προθύμως· ὅτον διὰ τὴν πατέρα μου, καὶ αὐτὸς λησμονεῖ ὅτι τὸ φυσικὸν τοῦ ἀνθρώπου, διωκόμενον ἀπὸ τὴν θύραν, ἐπιστρέφει ἀπὸ τὸ παράθυρον, καὶ θὰ γείνῃ παράδειγμα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀνατρέφουν τὰ τέκνα των ἐναντίον τῶν κλίσεών των. Ἂς μὲ κάμῃ ὅσον θέλει νομικὸν, ἐγὼ ὅμως ἀγαπῶ τὴν σπάθην· μόνον κώδηκα θὰ σπουδάσω τὸν τῆς θαλάσσης, μόνον δικαστήριον θὰ ἔχω τὰ πλοῖα, μόνους δικηγορικοὺς λόγους τὰ κανόνια . . . . καὶ μόνας ἀλύσεις, ἐπρόσθεσε στραφεὶς χαριέντως πρὸς τὴν Ἀγγελίναν, ἐκείνας μὲ τὰς ὁποίας ἡ Ἀφροδίτη ἔδεσε τὸν Ἄρην.

Καὶ μετὰ ταῦτα, ἐνῷ ὁ κέρβερος ἔγρυζεν εἰσέτι μεταξὺ τῶν ὀδόντων του, ἐλθὼν ἐκάθησε πλησίον τῆς νέας, εἶπε πρὸς αὐτὴν λόγους θωπευτικοὺς, καὶ τῇ ἐπρόσφερεν ἐπὶ τέλους δακτύλιον ἀδαμαντοκόλλητον.

Ἡ Ἀγγελίνα ἠρυθρίασε, τὸ ἐδοκίμασε, διστάζουσα καὶ χαίρουσα ὡς παιδίον ἀφελὲς, καὶ ἔπειτα, ἐκβαλοῦσα αὐτὸ ταχέως, τὸ ἀπέδωκεν εἰς τὸν νέον στενάζουσα. Ὁ Ῥενὲ παρετήρησε τότε ὅτι ἐφόρει ἄλλο εἰς τὸν δάκτυλον, ἁπλοῦν μὲν δακτύλιον χρυσοῦν, ἀλλ' ἀνεκτίμητον ἕνεκα τῆς προτιμήσεως.

— Ἀγγελίνα! ἀνέκραξε περίφοβος καὶ δάκνων τὰ χείλη ὁ νέος, τίς . . . σὲ τὸ ἔδωκεν; ὅποιος καὶ ἂν εἶναι ἢ θὰ μὲ φονεύσῃ ἢ θὰ τὸν φονεύσω.

— Σιωπή! εἶπε καταπτοηθεῖσα ἡ νέα· ἔπαρε ὀπίσω τὰ λόγιά σου· ἀναχώρησον, ἀδελφέ μου, ἐπρόσθεσε σφίγξασα περιπαθῶς τὰς χεῖράς της, λησμόνησέ με διὰ παντὸς, καὶ ἄφες με νὰ κλαύσω τὸν πατέρα μου.

Ἡ σκηνὴ αὕτη θὰ ἐλάμβανε τέλος λυπηρὸν, ἐὰν συγχρόνως δὲν ἠκούετο ἔξω θόρυβος πολύς.

Δ'.

Ὁ Βερνάρδος.

Οἱ θορυβοῦντες ἦσαν ὅλοι οἱ ἁλιεῖς τοῦ μέρους ἐκείνου, οἵτινες συνέῤῥευσαν χειρονομοῦντες καὶ ραυγάζοντες μὲ ὀργήν·

— Ναί! ναί! νὰ καύσωμεν τὴν οἰκίαν τοῦ προδότου! νὰ τὴν καύσωμεν!

Αἱ γυναῖκες ἔκραζον σφοδρότερον καὶ τῶν ἀνδρῶν, καί τις αὐτῶν ἐκράτει λαμπάδα. Ὁ Ῥενὲ, ὅστις εἶχεν ἀνοίξει τὸ παράθυρον, τὸ ἔκλεισε πρὶν ἢ ἐννοήσῃ ἡ Ἀγγελίνα τί τρέχει. Ἔπειτα ἔνευσε πρὸς τὴν Μάρθαν νὰ μεταβῇ μετ' αὐτῆς εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν, καὶ ἀπατήσασα αὐτὴν διά τινων ἐπιτηδείων ἐκφράσεων, ἔδραμε πρὸς τοὺς ὀχλαγωγούς. Καὶ τῳόντι ἦτο καιρὸς νὰ φθάσῃ, καὶ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς μαινομένους, ἀνάγκη ἦτο νὰ φερθῇ ὅπως ἐφέρθη.

— Ἀλλοίμονον, ἀνέκραξε σταθεὶς πρὸ τῆς πύλης, καὶ σείων τὸ γυμνὸν ξίφος του ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, εἰς ὅποιον πλησιάσει πρῶτος!

— Ὁ Κ. Ῥενέ! εἶναι ὁ Κ. Ῥενὲ, ἀνέκραξαν συγχρόνως πολλαὶ φωναὶ, καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦτο ἴσχυσεν ὑπὲρ ὅλας τὰς ἀπειλάς. Καὶ ὅμως αἱ γυναῖκες ἐξηκολούθησαν νὰ ὠρύωνται κράζουσαι·

— Φωτιὰ, φωτιὰ, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προδότου! μὴ δισταγμοί!

Ἀλλ' ὁ Ῥενὲ, ἁρπάσας μίαν τῶν μεγαιρῶν τούτων, ἀπέσπασε τὴν λαμπάδα της· ἡ δὲ συμμορία ὠπισθοχώρησεν εἴκοσι βήματα.

Βέβαιος τότε ὅτι δὲν θὰ ἤκουεν ἡ Ἀγγελίνα,

— Τί θέλετε; ἠρώτησε, τί συνέβη; ποῖος εἶναι προδότης;

— Ὁ Κ. Βερνάρδος! ὑπῆγε μὲ τοὺς Ἄγγλους! μᾶς ἐπώλησε διὰ χιλίας γυνέας, καὶ ἔρχεται νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν μας! πλὴν ἡ οἰκία του θὰ καῇ πρὸ τῶν ἐδικῶν μας. Φωτιὰ, φωτιά!

Καὶ ὁ Ῥενὲ ἠναγκάσθη νὰ ἀναστάσῃ καὶ δεύτερον τὸ ξίφος. Τέλος πάντων κατώρθωσε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς καταφορᾶς ἀπὸ ἕνα τῶν ἀρχηγῶν, ἀπωθήσας ἐν τοσούτῳ τὸν ὄχλον μέχρι τῆς θέσεως ἐκείνης τοῦ χωρίου ὅθεν φαίνεται ὁ ὡραιότερος ὁρίζων τῆς Μακλοβιουπολεως.

Τὴν προπαρελθοῦσαν πλοῖον ἄνευ σημαίας ἐράνη ἐκεῖ πλησίον, καὶ ἀπεβίβασε διὰ νυκτὸς κατάσκοπον Ἄγγλον, ὑποσχεθέντα χιλίας γυνέας εἰς τὸν ναυαγωγὸν, ὅστις ἤθελεν ἀναλάβει νὰ ὁδηγήσῃ τὸ καταχθόνιον πυροπολικὸν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Μακλαβιουπόλεως. Ὁ Κ. Βερνάρδος, δεχθεὶς τὴν ἄτιμον ταύτην πρότασιν, μετέβη εἰς τὸ Ἀγγλικὸν πλοῖον.

— Καὶ ἐπιστεύσατε τὴν φλυαρίαν αὐτήν! ἀνέκραξεν ὁ Ῥενὲ καγχάσας καταφρονητικῶς. Ὁ Κ. Βερνάρδος νὰ πωληθῇ εἰς τοὺς Ἄγγλους! ὁ Κ. Βερνάρδος ὁ ὁποῖος τοὺς φονεύει, τοὺς συλλαμβάνει, τοὺς καίει καθ' ὅλας τὰς θαλάσσας πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν! ὁ Κ. Βερνάρδος, τόσῳ πιστὸς εἰς τὸν βράχον μας, ὥστε σεῖς οἱ ἴδιοι τὸν ὠνομάσατε *Σκύλον τῆς Μακλοβιουπόλεως*! Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, φίλοι μου, ποῖος ἐφεῦρεν αὐτὸν τὸν μῦθον;

— Ἐγὼ, ἀπεκρίθη νέος τις ναύτης, καθημαγμένος τὸ μέτωπον, ἐγὼ, ὅστις, ἁρπαχθεὶς διὰ τῆς βίας ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἴδα μὲ τὰ ὀμμάτιά μου τὸν Κ. Βερνάρδον εἰς τὸ πλοῖόν των, καὶ ἐδραπέτευσα κολυμβῶν καὶ τουφεκιζόμενος διὰ νὰ ἀναγγείλω τὴν προδοσίαν των εἰς τοὺς συμπατριώτας μου. Μὲ γνωρίζεις, Κ. Ῥενὲ, εἶμαι ὁ Πέτρος Λεγάλ, ὁ δόκιμος ναυαγωγὸς τὸν ὁποῖον ὠνόμαζες ναύτην σου . . . Πολλάκις ἐψαρεύσαμεν, ἐπαλαίσαμεν καὶ ἐπλεύσαμεν ἐνῶ οἱ δύο, ἀπὸ τὴν λέμβον μου σ' ἐπῆρε πρὸ δύο μηνῶν ὁ πατήρ σου διὰ νὰ σὲ στείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον. Τὸν προεῖπα τότε ὅτι δὲν θὰ μείνῃς πολὺν καιρὸν ἐκεῖ. Ἡ λέμβος μου εἶναι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν σου . . . ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ νὰ πιστεύσῃς τοὺς λόγους μου.

Καὶ τῳόντι ὁ Ῥενὲ ἔμεινεν ἐμβρόντητος, καὶ ἔσφιγξε σιωπηλῶς τὴν χεῖρα τοῦ ναύτου, εἰπών·

— Εἶναι βέβαια κανὲν μυστήριον τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοῶ.

Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο κατέπεισαν τοὺς ἁλιεῖς ὅτι τὸ νὰ πυροπολήσωσι τὴν οἰκίαν τοῦ Βερνάρδου, ἦτο ἄσκοπος καὶ ἄδικος ἐκδίκησις. Μήπως ἡ θυγάτηρ τοῦ ναυαγωγοῦ, ὁ ἄγγελος ἐκεῖνος τοῦ χωρίου, ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ πατρός της, καὶ δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ στρέψωσι τὴν ἐκδίκησίν των κατὰ τῶν Ἄγγλων; Ἐνὶ λόγῳ, ὁ Ῥενὲ διήγειρε τοσούτῳ τὴν εὐσπλαγχνίαν τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸν πατριωτισμὸν, ὥστε ἀνεχώρησαν κράζοντες οἱ μὲν· Ζήτω ἡ Ἀγγελίνα! οἱ δὲ· θάνατος εἰς τοὺς Ἄγγλους!

— Ναὶ, φίλοι μου, ἐξηκολούθησεν ὁ νέος ἥρως, θάνατος εἰς τοὺς Ἄγγλους! Ἂς ἔλθουν ἂν θέλουν μὲ τὴν καταχθονίαν μηχανήν των, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Βερνάρδον ἢ ἄλλον, καὶ ἐγὼ πρῶτος θὰ ἔλθω σᾶς ζητήσω διὰ νὰ ὑπερασπισθῶμεν τὰ τείχη μας! Ἤμην ἑτοιμος νὰ ἀναχωρήσω ἀπόψε ἀπὸ τὴν Μακλαβιούπολιν, ἀλλὰ θὰ μείνω διὰ νὰ νικήσω ἢ ν' ἀποθάνω μαζῇ σας.

— Εὖγε! εὖγε! ἀνέκραξαν τριακόσιαι φωναί, ἐπειδὴ τὸ πλῆθος εἶχεν αὐξήσει, καὶ ὁ Ῥενὲ τὸ ἤγε καὶ τὸ ἔφερεν ὡς ἕνα ἄνθρωπον.

— Ἔλα νὰ μᾶς ζητήσῃς ὅταν ἀκούσῃς τὸ πρῶτον καννόνιον, Κ. Ῥενέ . . . . Θάνατος εἰς τοὺς Ἄγγλους!

— Θάνατος εἰς τοὺς Ἄγγλους! Καλὴν ἐντάμωσιν, φίλοι μου.

Ἡ σκηνὴ αὕτη διήρκεσε ἡμίσειαν ὥραν. Ὁ νέος ἥρως ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βερνάρδου, σκεπτόμενος περὶ τῆς προδοσίας, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ τὴν ἐξηγήσῃ. Πῶς ἐξηφάνισεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τεσσαράκοντα ἐτῶν πατριωτισμὸν, δόξαν καὶ ἀρετήν; ἐνέδωκεν ἄρα εἰς παροξυσμὸν πλεονεξίας, ἐκδικήσεως ἢ παραφροσύνης; Τοιαῦτα ἐσυλλογίζετο λησμονῶν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ παλμοὺς, ὅτε ἐξεπλάγη ὑπὸ νέας τινὸς περιπτώσεως.

Ἐπήδησε τὸν φραγμὸν τῆς περιοχῆς, καὶ εἰσῆλθεν ἀπροσδοκήτως διὰ τοῦ κήπου· φθὰς δὲ εἰς σύνδενδρον μέρος ὅπου ἡ σκιὰ ἐπεικνοῦτο, ἤκουσε φωνὴν χαμηλὴν, καὶ τὴν φωνὴν συγχρόνως τῆς Ἀγγελίνης. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνόμισεν ὅτι ἡ πρώτη φωνὴ ἦτο γυναικεία, τόσῳ ἦτο γλυκεῖα, ἀνθηρὰ καὶ μαλακή· ἀλλ' ἔπειτα, πλησιάσας ἀκροποδητὶ, ἐγνώρισεν ὅτι ἦτο φωνὴ ἀνδρός.

Τότε ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του, καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν λυσσῶν καὶ γενώμενος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὠπισθοχώρησεν ὡς κεραυνόπληκτος, ψελλίσας ὁ ἀδελφός μου· Λουκᾶς!

Καὶ καθήσας ἐπὶ τῆς χλόης, ἤκουσε τὸν ἐρεξῆς διάλογον·

— Ἦλθα ὥρας τινὰς πρὸ τοῦ πατρός μου, ἔλεγεν ὁ νέος· φθάνει ἀπόψε μὲ τὸ νέον πλοῖόν του, ὡπλισμένον μὲ ὡραιότατα καννόνια τὰ ὁποῖα ἠγόρασεν εἰς Βρέστην, καὶ φέρων τὴν ἔκλαμπρον κυρίαν ἡ ὁποία θὰ γείνῃ σύντεκνος, τὴν κόμησσαν Γαβριέλλαν Λαβουρδονναί.

— Τὴν ὡραίαν καὶ πλουσίαν δεκαεπταετὴ χήραν, ἡ ὁποία ἔχασε τὸν ἄνδρα της τὸ παρελθὸν ἔτος, τὴν πρωΐαν αὐτὴν τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου της;

— Μάλιστα. Ἠξεύρεις ὅτι ἡ λέμβος ἡ ὁποία τοὺς ἔφερεν εἰς Δινὰρ ἀναποδογυρίσθη, καὶ ὅτι καὶ οἱ δύο θὰ ἐπνίγοντο, ἐὰν εἷς τῶν προσκεκλημένων δὲν ἔσωζε γενναίως τὴν νέαν.

— Καὶ ὁ γενναῖος αὐτὸς ἦτον ὁ ἀδελφός σου Κ. Ῥενέ· ὤ! δὲν τὸ ἐλησμόνησα! εἶπεν ἀναστενάζασα ἡ Ἀγγελίνα.

— Δὲν τὸ ἐλησμόνησεν οὔτε ἡ Κ. Λαβουρδονναί. Ὅθεν ὑπεδέχθη μὲ ἀπείρους περιποιήσεις τὸν πατέρα μου εἰς Βρέστην, καὶ μόνη της ἐπρότεινε νὰ ἔλθῃ νὰ γίνῃ σύντεκνος τῆς Γολέττας του *Γαβριέλλας*, ἡ ὁποία θὰ βαπτισθῇ αὔριον τὸ ἑσπέρας. Γνωρίζεις τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ πατρός μου· μὲ διέταξε νὰ ἔλθω πρὸ αὐτοῦ, διὰ νὰ ἑτοιμάσω τελετὴν, ἡ ὁποία εἶναι ἄγνωστος εἰς Μακλοβιούπολιν· θὰ ἔχωμεν συμπόσιον πέντε χιλιάδων φράγκων, πυροτεχνήματα, καννονοβολισμοὺς, θαλασσομαχίας, καὶ ἐπειδὴ εἶναι τρίτη τῆς ἀποκρέω, χοροὺς μὲ προσωπίδας.

— Τῶν ὁποίων βέβαια ἡ Κ. Λαβουρδονναὶ θὰ εἶναι ἡ βασίλισσα, εἶπε καὶ πάλιν στενάζασα ἡ Ἀγγελίνα.

— Ἦλθα λοιπὸν νὰ ἐκτελέσω τὰς παραγγελίας τοῦ πατρός μου, ἀλλ' ἠθέλησα νὰ σὲ ἰδῶ πρὶν, νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ἀγαπᾷς πάντοτε τὸν ἀῤῥαβωνιστικόν σου, καὶ ὅτι ἐφύλαξες τὸ δακτυλίδιόν μου ὅπως ἐγὼ ἐφύλαξα τὸ ἐδικόν σου, καὶ ὅτι εἶσαι ἑτοίμη νὰ συμπληρώσῃς ἐπὶ τέλους τὴν εὐδαιμονίαν μας. Ἐπέρασαν δύο μῆνες ἀφοῦ δὲν σὲ ἴδα, Ἀγγελίνα! Ἔ! ἂν ἤξευρες πόσα δάκρυα ἔχυσα ἐπάνω εἰς τὸ δακτυλίδιόν σου, πόσας εὐχὰς, καὶ πόσους πόθους ἤκουσεν!...

Ἐπρόφερε δὲ ταῦτα μὲ τόνον τοσούτῳ περιπαθῆ, ὥστε δάκρυα ἐκυκλοφόρησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Σ' ἔδωκα, Λουκᾶ, τὴν ὑπόσχεσίν μου, ἀπεκρίθη ἡ νέα, καὶ ὅταν ἡσυχάσω διὰ τὸν πατέρα μου...

— Ὦ! αὔριον θὰ πληροφορηθῶ τί ἔγεινεν! ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εὐλογεῖ τοὺς ὅρκους μας, δὲν θὰ μᾶς λυπήσῃ, ἐλπίζω...

— Εἴθε! καὶ εὐτυχὴς θὰ εἶμαι ἀνήκουσα εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θὰ μὲ ἀποδώσῃ τὸν πατέρα μου! ἀλλ' ὁ πατήρ σου, ὅστις δὲν ἠθέλησε πώποτε νὰ ἀκούσῃ τὸν γάμον μου, εἶσαι βέβαιος ὅτι θὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν του;

— Μάλιστα· διότι ἀπεφάσισα νὰ κάμω πᾶσαν θυσίαν διὰ νὰ τὴν ἐπιτύχω! Ἠξεύρεις πόσον μισῶ τὸ ναυτικὸν στάδιον τὸ ὁποῖον θέλει ἀφεύκτως νὰ διατρέξω ὡς πρωτότοκος τῆς οἰκογενείας μας· δὲν ἔκρυψα πώποτε τὴν ἀποστροφήν μου. Ἡ δόξα τῶν ἀνδρείων δὲν μὲ ἑλκύει ἀλλὰ μᾶλλον μὲ φοβίζει. Ἡ ὀσμὴ τῆς πυρίτιδος καὶ ἡ θέα τοῦ αἵματος, αἱ ὁποῖαι ζωογονοῦν τοὺς ἥρωας, ταράττουν τὴν καρδίαν μου, καὶ ἀποσποῦν τὰ δάκρυά μου. Εἰς μάτην ὁ πατήρ μου, ὁ ὁποῖος γεννηθεὶς μεταξὺ τοῦ ὠκεανοῦ, δὲν ἐννοεῖ πῶς ἕνας ἀπόγονος τῶν Τρουὲν δὲν εἶναι θαλάσσιον πτηνὸν, μὲ ἀνέθρεψεν ὡς Ἀχιλλέα, βαπτίσας με εἰς τὸ ἁλμυρὸν νερὸν, δέσας με εἰς τὸ κατάρτιον τοῦ πλοίου του, μαθών με νὰ ὑβρίζω, νὰ καπνίζω καὶ νὰ πίνω ῥακίον· ἀλλ' ὅλα αὐτὰ μ' ἐμπόδισαν ἀπὸ τὸ νὰ ἀναπτυχθῶ, κατώρθωσαν χρονικὴν τὴν ναυτίασίν μου, καὶ μὲ κατέστησαν δειλότατον. Ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ γίνω λόγιος καὶ προκομμένος. Μίαν μόνην γωνίαν τοῦ πλοίου εἰς τὸ ὁποῖον μὲ ἔσυραν, ἀγαπῶ· ἐκείνην ὅπου ἔκρυψα τὰ βιβλία καὶ τὰ χαρτία μου, ὅπου ἀνακουφίζομαι τὴν νύκτα ἀπὸ τὰ βάναυσα ἔργα τῆς ἡμέρας. Ἰδὲ λοιπὸν, Ἀγγελίνα, πόσον σὲ ἀγαπῶ! θ' ἀπαρνηθῶ τὰς σπουδάς μου αἱ ὁποῖαι τόσῳ μὲ θέλγουν, διὰ νὰ τρέξω στάδιον τὸ ὁποῖον ἀποστρέφομαι. Ναὶ, ἐξηκολούθησεν ἔτι μᾶλλον ἐξαπτόμενος, θ' ἀποβάλω ὅλα τὰ προτερήματα τὰ ὁποῖα χλευάζει ὁ πατήρ μου, διὰ νὰ ἐξοικειωθῶ μὲ ὅλα τὰ ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα ἐπαινεῖ. Μὲ ἐπιπλήττει ὅτι εἶμαι φρόνιμος ὡς παρθένος, ὅτι τρέμω ἔμπροσθεν τῶν γυναικῶν ὡς ἔμπροσθεν τοῦ ἐχθροῦ, ὅτι δὲν τολμῶ νὰ κάμω χρέη, καὶ ὅτι ἀποφεύγω τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ θέατρα. Λοιπὸν δὲν θὰ περιποιῶμαι τὰς γυναῖκας, ἐπειδὴ σὲ μόνην λατρεύω, ἀλλὰ θὰ ῥίπτω τὰ χρήματα εἰς τὴν θάλασσαν, θὰ παίζω χαρτία ὡς μανιώδης, θὰ στέλλω τοὺς δανειστάς μου εἰς τὸν διάβολον, θὰ μεθῶ μὲ ῥούμην, μὲ καπνὸν καὶ μὲ πυρίτιδα, θὰ κρατῶ μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ ξίφος τὸ ὁποῖον φορῶ βλέπων μόνον, καὶ μὲ ὀμμάτια κλειστὰ θὰ χύνω αἷμα ἀνθρώπινον. Θὰ γείνω ἐν βραχυλογίᾳ καταδρομεὺς, πειρατής! Καὶ διὰ νὰ προπαρασκευάσω τὸ στάδιόν μου, αὔριον εἰς τὸν χορὸν θὰ φορῶ τὸ ἔνδυμα τοῦ πατρός μου! Καὶ ὅλ' αὐτὰ διὰ νὰ ἐπιτύχω τὴν συγκατάθεσίν του εἰς τὸν γάμον μας.

— Ταλαίπωρε Λουκᾶ! ἐψέλλισεν ἡ νέα μὲ λύπην... δὲν θέλω ἡ εὐτυχία μου νὰ ἦναι πρόξενος τῆς ἐδικῆς σου δυστυχίας! Τί ἁμαρτία, ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν τρέμουσαν, νὰ μὴν εἶναι ὁ Ῥενὲ εἰς τὸν τόπον σου καὶ σὺ εἰς τὸν ἐδικόν του!

— Αὐτὸ λέγω κ' ἐγὼ πάντοτε· θὰ ἐπώλουν τὰ πρωτοτόκιά μου εὐθηνότερα καὶ ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ.

— Ὁ Ῥενὲ κρατεῖ τὸ ξίφος μὲ τόσον θάῤῥος καὶ τόσην χαράν!

— Καὶ ἐγὼ θὰ ἔφερα τὸ ἔνδυμα τοῦ κυνηγοῦ μὲ τόσην ἀξιοπρέπειαν καὶ εὐχαρίστησιν!

— Θεὸς ἠξεύρει ἕως ποῦ θὰ ἔφθανεν ὑπηρετῶν εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικόν.

— Καὶ ἐγὼ εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον ἢ τὴν διπλωματίαν.

— Τὸν βλέπω ἀπὸ τώρα πλοίαρχον ἀ. τάξεως... ἴσως δὲ καὶ ναύαρχον!

— Κ' ἐγὼ βλέπω τὸν ἑαυτόν μου, πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου, γενικὸν πρόξενον ἢ πρέσβυν, τοῦτο ἦτο τὸ ὄνειρον τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας καὶ τῆς μητρός μου, ὅταν ὁ μὲν Ῥενὲ κατεστενοχωρεῖτο εἰς τὸ σχολεῖον, ἐγὼ δὲ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐγὼ ἑτοίμαζα τὰ θέματα καὶ τὰς ἐξηγήσεις του, καὶ ἐκεῖνος ἐκράτει δι' ἐμὲ τὴν κώπην καὶ τὸ πηδάλιον. Ὁ πατήρ μου μᾶς εὕρισκε καὶ μᾶς ἔδερε καὶ τοὺς δύο, ἀλλὰ ἡμεῖς πάλιν τὰ ἐδικά μας. Μ' ἔκλειαν εἰς τὸν θάλαμόν μου μὲ τὸν ναυτικὸν κώδηκα καὶ μὲ ἱστορίας καταδρομέων, τὰς ὁποίας δὲν ἐπέτρεπαν νὰ ἀναγνώσῃ ὁ Ῥενὲ ὡς ἂν ἦσαν φαρμακευμέναι, καὶ ἐγὼ τὴν νύκτα τὰς ἔδιδα εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ὁ ὁποῖος μὲ ἔστελλεν εἰς ἀνταλλαγὴν τὸν Βιργίλιόν του καὶ τὸν Κουΐντον Κούρσιον. Πρὸ δύο μηνῶν ἔκαμε χειρότερα. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὴν ἀφοσίωσίν του. Ὑπῆγεν ἀντ' ἐμοῦ καὶ προσέβαλε μίαν κανονοφόρον τοῦ Πλιμοὺθ, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου. Ἐγὼ δὲ ἐν τοσούτῳ ἐσύνθεσα ἐντὸς τοῦ δωματίου του ὡραίαν διατριβὴν περὶ τῆς δόξης τοῦ νὰ ἦναι τις δικηγόρος, διὰ νὰ τύχῃ τὴν χάριν τοῦ νὰ γίνῃ ἐκ νέου δεκτὸς εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Γενναῖος καὶ θαυμαστὸς εἶναι ὁ ἀδελφός μου! Πόσον μὲ ἔτυπτεν ἡ συνείδησίς μου, καὶ πόσα δάκρυα ἔχυσα ὅταν τὸν ἴδα καταιματωμένον, καὶ καταπληγωμένον ἀπὸ τὰ Ἀγγλικὰ ξίφη τὰ ὁποῖα κατεφρόνησε χάριν μου! Κ' ἐγὼ τὴν ὥραν ἐκείνην ἠσθάνθην τὴν μέθην τῶν ἡρώων! ἐζήτησα ξίφος, πιστόλια, καννόνια! ἤθελα νὰ νικήσω ἢ ν' ἀποθάνω διὰ νὰ ἐκδικηθῶ τὸν ἀδελφόν μου, ἐνῷ ἐκεῖνος μὲ ἐφίλει γελῶν διὰ τὴν πληγὴν καὶ τὴν τρέλαν μου, καὶ μ' εὐχαρίστει διότι τὸν ἐπρομήθευσα τοιαύτην ἔνδοξον περίστασιν! Ἀκόμη κλαίω ἀπὸ θαυμασμὸν, ἐντροπὴν καὶ εὐγνωμοσύνην.

Καὶ τῳόντι ἡ φωνὴ τοῦ νέου ἐπνίγη ἀπὸ δάκρυα· ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀγγελίνα ἔκλαιεν ἐπίσης, καὶ στεναγμοὶ καταστελλόμενοι ἠκούοντο πρὸς τὸν κῆπον.

— Ἡ καλή μου μήτηρ, ἐξηκολούθησεν ὁ Λουκᾶς, ἐγνώριζεν ὅλας αὐτὰς τὰς ἀνταλλαγὰς, καὶ μᾶς ἐχρησίμευεν ὡς ἀσπὶς ἐναντίον τῆς πατρικῆς ὀργῆς! Μᾶς ἀγαπᾷ τόσον πολὺ ἡ καλὴ αὕτη μήτηρ! δίδει καὶ τὴν ζωήν της διὰ νὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς! καὶ ὅμως δὲν κατώρθωσε νὰ δυσωπήσῃ τὸν πατέρα μου. Κατεδικάσθη ὁ ἀδελφός μου νὰ σαπήσῃ εἰς τὸ πανεπιστήμιον διὰ νὰ γείνῃ ὁ χειρότερος δικηγόρος τῆς Γαλλίας, κ' ἐγὼ νὰ ἐκθέσω εἰς κίνδυνον καὶ αὐτήν μου τὴν ζωὴν διὰ νὰ ἀξιωθῶ τὴν μετὰ σοῦ συμβίωσιν. Καὶ ὅμως, ἐλπίζω νὰ ἀναδειχθῶ μετ' ὀλίγον ὑποπλοίαρχος τῆς Γαβριέλλης, καὶ νὰ λησμονήσω ὅλας μου τὰς θλίψεις γινόμενος σύζυγός σου. Καὶ ἡ ὕπαρξίς μου θὰ χωρισθῇ εἰς δύο ἄνισα μέρη· ἡμέρας μέν τινας εὐτυχεῖς ἐπουρανίους θὰ περῶ πλησίον σου, Ἀγγελίνα μου, καὶ μῆνας ὁλοκλήρους λύπης καὶ δυστυχίας εἰς τὸν ὠκεανόν!

— Ὄχι! τοῦτο δὲν θὰ γίνῃ, ἀνέκραζεν αἰφνης φωνὴ βροντώδης.

Καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς, σφογγίσας τὰ δάκρυά του, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἀναρτηθεὶς εἰς τὸν ἐξώστην, ἀνεπήδησε διὰ μιᾶς ὁ Ῥενὲ εἰς τὴν αἴθουσαν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

ἀνακαλυφθεὶς εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἐλουητίας.

—o—

Εἰς μικρὸν χωρίον τῆς Οὐντερβάλδης ζῇ σήμερον ἐφημέριος, τοῦ ὁποίου αἱ φιλολογικαὶ γνώσεις ἐξέπληξαν πάντας τοὺς ἐπιστήμονας ἄνδρας ὅσοι ἔτυχε νὰ γνωρίσωσιν αὐτάς. Συνέπεσε δὲ καὶ ἡμεῖς νὰ ἴδωμεν ἐπιστολάς τινας τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἱερέως, ὧν ἡ ἀξιολογωτέρα ἐγράφη πρὸς τὸν Κ. Ζέλγερ, δήμαρχον τῆς Στάνζ, πρωτευούσης τῆς ὀρεινῆς τοπαρχίας τῆς Οὐντερβάλδης, ἄνδρα πολλὰ πεπαιδευμένον καὶ αὐτὸν, ἐξασκοῦντα πατριαρχικῶς τὴν ἰατρικὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρέων ἐκείνων καὶ παρέχοντα τὰ φάρμακα αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς δωρεάν. Ὁ Κ. Ζέλγερ, κατ' αἴτησιν τοῦ Κ. Σίννερ, καθηγητοῦ καὶ Ἑλληνιστοῦ διακεκριμένου τῆς Βέρνης, εἶχε παρακαλέσει τὸν ἐφημέριον Ματθίαν νὰ δώσῃ αὐτῷ λεπτομερεῖς τινας εἰδήσεις περὶ τῆς ζωῆς του καὶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ηὔξησε τὰς γνώσεις του. Ὁ δ' ἐφημέριος ἀπήντησεν εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην διὰ περιληπτικῆς ἐκθέσεως, τοσούτῳ ἀξιοσημειώτου ὅσῳ αἱ δοκιμασίαι δι' ὧν διῆλθεν ὁ μετριόφρων σοφὸς ἱστοροῦνται ἐν αὐτῇ μετὰ πολλῆς ἀφελείας. Ἡ ἐπιστολή του, τὴν ὁποίαν μεταφράζο-

μεν ἐνταῦθα ὅσον ἐνδέχεται πιστῶς, διεβιβάσθη εἰς τὴν ἑταιρίαν τοῦ *Βρεττανικοῦ μουσείου* ὑπὸ τοῦ Κ. Μυῤῥαῦ, πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἑλουητίᾳ, ἀνδρὸς δ' ἐγκρατεστάτου περὶ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας.

Ἐντιμότατε κύριε δήμαρχε,

Κατ' αἴτησιν ἑνὸς τῶν φίλων σας, ἐπιθυμεῖτε νὰ λάβετε ἀπὸ ἐμὲ πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ σταδίου μου, καὶ ἰδίως περὶ τῶν μικρῶν περὶ τὰς γλώσσας γνώσεών μου· ὅθεν ἐκπληρῶ τὴν ἐπιθυμίαν σας, ἵνα μάθητε ὑμεῖς τε καὶ ὁ φίλος ὑμῶν, ὅτι αἱ γνώσεις αὗται εἶναι μικροῦ λόγου ἄξιαι ἢ μᾶλλον ὅλως ἀνάξιαι λόγου.

Γεννηθεὶς τῷ 1802, ἔζησα εἰς Βολφενσίσσεν μέχρι τοῦ 1808. Ψυχὴ γεννητὴ καὶ ἔτι ὀλιγώτερον ἀρχή τις ἐφρόντισε νὰ μὲ στείλῃ εἰς δημόσιον σχολεῖον· ὅθεν εἰς οὐδὲν τοιοῦτον ὑπῆγα ποτὲ, εἰκοσιοκτὼ δὲ μόνον ἡμέρας ἐπέρασα εἰς ἰδιωτικόν τι σχολεῖον. Ἔζων λοιπὸν βίον ἄγριον. Ἐν τούτοις ὁ πατήρ μου ἔγραφε κάτι ἐκ διαλειμμάτων· καὶ ἐπειδὴ ἠθέλησα νὰ ἴδω τὸ θαῦμα τοῦτο, μὲ ἔμαθε νὰ διακρίνω τὰ γραπτὰ στοιχεῖα, ὥστε ἔμαθα τοιουτοτρόπως νὰ ἀναγινώσκω τὴν γραφήν. Βραδύτερον ἐπεχείρησα νὰ ἀντιγράψω τὰ ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐπέτυχον ὁμοίως. Ἔκτοτε ἤρχισα νὰ εὐχαριστῶμαι πολὺ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ἐκύτταζα ποῦ νὰ εὕρω τι διὰ νὰ τὸ ἀναγνώσω. Μέαν ἡμέραν ηὗρα εἰς γείτονάς τινας χάρτην τυπωμένον καὶ συνέλαβα τὴν θερμοτάτην ἐπιθυμίαν νὰ ἀναγνώσω καὶ τὸν χάρτην αὐτόν. Ὁ πατὴρ μὲ ἔδειξε τὰ στοιχεῖα, ὥστε ἔμαθα νὰ ἀναγινώσκω καὶ τὸν τύπον. Μὲ ἐδίδαξεν ὁμοίως νὰ λογαριάζω ἐκ στήθους.

Τῷ 1818 ἐπέστρεψα εἰς Βολφενσίσσεν, ὅπου εἶδα εἰς γείτονά τινα μίαν ἀριθμητικὴν· ἐξέρασα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν λάβω, μὲ τὴν ἔδωκαν διά τινα καιρὸν, καὶ μετ' ὀλίγον ἔμαθα νὰ λογαριάζω εἰς τρόπον ὥστε κανεὶς τῶν γνωρίμων μου δὲν ἠδύνατο νὰ μὲ ὑπερτερήσῃ. Τῷ 1820, εἶδα εἰς ἄλλην τινὰ οἰκίαν, γραμματικὴν Λατινικὴν διὰ τῆς ὁποίας παῖς ἐδιδάσκετο τὴν γλῶσσαν ἐκείνην. Ὁ παῖς οὗτος μὲ ἐμυκτήρισε διὰ λατινικῶν λέξεων, ὥστε ἠσθάνθην ἐν ἐμαυτῷ ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ μάθω τὴν γλῶσσαν ταύτην· ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρω Λατινικὴν γραμματικήν; Ὁ πατήρ μου δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ μὲ ἀγοράσῃ τοιαύτην, καὶ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον κατώρθωσα ἦτο νὰ ἀποκτήσω μικρόν τι προσευχητάριον (περιέχον Λατινιστὶ τὰς προσευχάς). Ἐν τούτοις τῷ 1821 ὑπῆγα εἰς Γερμανίαν, εἰς τὴν Βαυαρικὴν Φραγκονίαν; διὰ νὰ κερδίσω τίποτε ὡς ὑπηρέτης Ἑλουήτιος, ὅπως ἔπραξαν καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ. Ἀγαθοί τινες ἄνθρωποι μὲ προκατέβαλον τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ ταξειδιόν μου χρήματα. Μετά τινας μῆνας, εἶχον ἤδη ἀρκετὰ φιορίνια εἰς τὸν κόλπον μου. Φθάσας δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν πόλεώς τινος, εἶδα τὴν μικρὰν καὶ τὴν μεγάλην Λατινικὴν γραμματικὴν τοῦ Βραιδέρου, μετὰ τοῦ συνημμένου εἰς αὐτὰς λεξικοῦ, καὶ ἠγόρασα ὅλα διὰ μιᾶς. Ἔκτοτε δὲν ἔχασα οὐδεμίαν στιγμὴν· ἐζήτησα νὰ μάθω τὴν γραμματικὴν, ἔκλεινον καὶ ἐσχημάτιζον τὴν μίαν λέξιν κατόπιν τῆς ἄλλης, ἐνῷ εἰργαζόμην, ἀπεστήθισα μάλιστα καὶ τὸ λεξικὸν καὶ τότε ἤρχισα νὰ μεταφράζω. Τῷ 1823 ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα μου, ὄχι εἰς τοὺς γονεῖς μου, ἀλλὰ παρά τινι κυρίῳ ὡς ὑπηρέτης, καὶ τὸ θέρος ὑπῆγα εἰς ἓν ὄρος, ὅπου εἶχον πολὺν καιρὸν νὰ ἀφιερώσω εἰς τὰ Λατινικά, τὸ ὁποῖον καὶ ἔπραξα.

Τότε ἤρχισαν αἱ *σπουδαί μου*. Ἐφημέριός τις μὲ ἐξέτασε καὶ εὗρεν ὅτι ἐννόουν ἤδη κάτι τι. Τοῦτο ἔγινε γνωστὸν εἰς Στάνζ, καὶ τινες ἀγαθοὶ ἄνθρωποι μ' ἐβοήθησαν νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ Λατινικὸν σχολεῖον. Εἰσῆλθον δὲ εἰς τὴν τρίτην τάξιν, καὶ ἔμεινα σπουδάζων εἰς Στάνζ μέχρι τέλους τοῦ 1825. Μίαν ἡμέραν ἤκουσα ἐκεῖ κυρίαν τινὰ ὁμιλοῦσαν μὲ κύριον ἄγνωστον εἰς ἐμὲ, εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν δὲν κατελάμβανον· ἦτο δὲ ἡ γαλλικὴ γλῶσσα, καὶ ἀμέσως ἠσθάνθην τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μάθω καὶ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν. Ἡ κυρία αὐτὴ μὲ ἔδωκε μίαν παλαιὰν γραμματικήν· κύριος δέ τις τῆς Στάνζ ἐδοκίμασε μετ' ὀλίγον νὰ ὁμιλήσῃ μαζί μου, καὶ ἤρχισα νὰ εὐκολύνωμαι ὁπωσοῦν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1825, ὑπῆγα, τῇ βοηθείᾳ ἀγαθῶν ἀνθρώπων, εἰς Σολὲρ, ὅπου ἐσπούδασα τὴν ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Ἐκεῖ εὗρον εἰς ἕνα παλαιοπώλην εὐθυνὰς γραμματικὰς εὐρωπαϊκῶν τινων γλωσσῶν, καὶ τὰς ἠγόρασα εἰς ἄλλους ἐπέτυχον καὶ τὰ λεξικά. Τὰ Ἑλληνικὰ, ἐχρειάσθη νὰ τὰ μάθω εἰς τὸ σχολεῖον. Ὠφελήθην ἀπὸ πάντα. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1827, ὑπῆγα νὰ σπουδάσω τὴν φυσικὴν εἰς Φριβοῦργ τῆς Ἑλουητίας. Τὴν πρωτοχρονιὰν τοῦ 1828, ἔλαβον τὸ θάῤῥος νὰ πέμψω τὰς εὐχάς μου εἰς τοὺς εὐεργέτας μου τῆς πόλεως Στάνζ γερμανιστὶ, γαλλιστὶ, ἰταλιστὶ καὶ λατινιστί· περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 1828 ὑπῆγα νὰ σπουδάσω τὴν θεολογίαν εἰς Λουκέρνην, ὅπου ἐδιδάχθην καὶ τὴν ἑβραϊκὴν, καὶ ὅπου, δυνάμει τριῶν φιορινίων, ἐπρομηθεύθην ἀπὸ τὴν ἐν Βασιλείᾳ βιβλικὴν ἑταιρίαν μίαν βίβλον ἑβραϊκήν. Τὴν δὲ ἑβραϊκὴν Καινὴν διαθήκην, ἠγόρασα εἰς ὁμοπρασίαν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1830, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σχολὴν τῆς Κοίρης, καὶ ἐπανῆλθον οἴκαδε ὡς ἱερεὺς τῷ 1831. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἔλαβον τὴν ἐφημερίαν τῆς Νίδερ-Ῥικεμβάχης, ὅπου ἔμεινα δεκατέσσαρα ἔτη, μὴ ἔχων τίποτε νὰ κάμω τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους, ὡς ἐν ἐρημίᾳ τινί. Ὠφεληθεὶς λοιπὸν ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἠσχολήθην μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἐκεῖ ἠγόρασα παλαιὰς γραμματικὰς εἰς ὁμοπρασίας, συνέταξα μάλιστα ὁ ἴδιος πρὸς χρῆσίν μου μίαν ἱσπανικὴν γραμματικήν, ἥτις ὅμως ἔμεινεν ἀτελής, ἐπειδὴ εἶχον ὀλίγα πράγματα νὰ ἀναγνώσω. Δὲν ἠδυνάμην νὰ προμηθευθῶ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία, διότι εἶχον ὀλίγην πρόσοδον καὶ πολλὰ πράγματα νὰ πληρώσω. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς εἰς Νίδερ-Ῥικεμβάχην διατριβῆς μου, ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ὁ δήμαρχος Κ. Βὺρσ μὲ δύο παῖδας, ἐξ ὧν ἔφερε τὸν ἕνα εἰς ἐμὲ, διὰ νὰ μάθῃ τὴν Γερμανικὴν, διότι δὲν ὡμίλει εἰμὴ τὴν Μαλαισικὴν, καὶ ὀλίγον τὴν Ὁλλανδικήν. Φαίνεται

ὅτι ὁ πατήρ τὸν εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ εἴπῃ λέξιν εἰς τὴν Μαλαισικὴν, διότι δὲν τὸν ἤκουσα εἰμὴ ἅπαξ μόνον νὰ προφέρῃ, ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, τὴν λέξιν *μάτα*, ἤτοι τὰς δύο πρώτας συλλαβὰς τῆς λέξεως *ματαγάρι*, ἥτις σημαίνει τὸν ἥλιον. Τότε μὲ κατέλαβεν ἡ ἐπιθυμία νὰ μάθω τὴν γλῶσσαν ταύτην καὶ ἔφερον ἀπὸ τὴν Ὁλλανδίαν μίαν Μαλαισικὴν γραμματικὴν καὶ λεξικόν. Μετά τινα καιρὸν, διὰ νὰ ἐκδικηθῶ ὅτι δὲν εἰμπόρεσα νὰ ἀκούσω οὔτε λέξιν ἀπὸ τὸν παῖδα τοῦ δημάρχου, ἔφερον εἰς μεγάλην ἀπορίαν τὸν πατέρα του γράψας εἰς αὐτὸν μαλαισικὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν ἐδόησε καὶ εἰς ἣν ἀπηντήσεν ὁμοίως μαλαισιστί. Ἀμφότεραι αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφησαν δι' ἀραβικῶν χαρακτήρων. Εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην ἐνησχολήθην εὐχαρίστως, διότι εἶχον ὡς πρὸς αὐτὴν ἱκανὰ βοηθήματα, γραμματικὴν, λεξικὸν καὶ πρὸς τούτοις τινὰ βιβλία ἀναγνώσεως, ἐνῷ ὡς πρὸς τὴν Ἀραβικὴν, τὴν Σανσκριτικὴν κλπ. μόλις εἶχον μίαν γραμματικὴν καὶ τινα τεμάχια ἀναγνώσεως, καὶ ταῦτα ἄνευ λεξικοῦ. Ὅθεν ὡς πρὸς αὐτὰς δυσκόλως προώδευον, μὴ δυνάμενος νὰ προμηθευθῶ βοηθήματα. Διὰ μίαν σινικὴν γραμματικὴν καὶ δύο φυλλάδια ἀναγνώσεως ἐπλήρωσα μάλιστα τόσα ὥστε δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸ εἴπω εἰς κανένα καὶ δὲν ἐθεώρησα φρόνιμον νὰ ἐξακολουθήσω τὰς ἀγοράς.

Ὅστε τῷ 1845 ἦλθον ὡς ἐφημέριος εἰς Θαλλουὺλ τὴν πενιχροτέραν κοινότητα τῆς χώρας ταύτης, ἀφῆκα ἐπιτίνα ἔτη κατὰ μέρος τὴν φιλολογίαν, τοσοῦτον δυσχερῆ οὖσαν δι' ἐμὲ, διότι εἶχον πολλὰ ἄλλα νὰ πράξω καὶ νὰ δώσω· ἀλλὰ βραδύτερον. Οὐντερ ἀλδιός τις ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀμερικῆς φέρων ἐγγραφον πολίτου Ἀμερικανοῦ, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἐκ τῶν κατοίκων ἠδύνατο νὰ ἀναγνώσῃ, διότι ἦτο συντεταγμένον Ἀγγλιστὶ ὥστε ἐδέησε νὰ τὸ ἐξηγήσω ἐγώ. Τότε μὲ ἐπανῆλθεν ὁ πρὸς τὴν φιλολογίαν ἔρως καὶ ἤρχισα πάλιν νὰ ἐνασχολῶμαι περὶ αὐτὴν πλέοτερον, ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, τὴν Ἑβραϊκὴν, τὴν Σανσκριτικὴν, τὴν Σινικὴν, ἀλλ' ὅμως μὲ δυσκολίαν πάλιν, δι' ἔλλειψιν βοηθημάτων. Ἐντεῦθεν αἱ περὶ τὰς διαφόρους γλώσσας γνώσεις μου δὲν εἰμποροῦν εἰμὴ νὰ ἦναι ἀτελεῖς· οὐδ' εἰμπορῶ νὰ ὁμιλήσω ξένην γλῶσσαν, διότι τῆς Ἀγγλικῆς λ. χ. δὲν ἤκουσα ποτὲ οὔτε μίαν λέξιν προφερομένην.

Ὑποθέτω ἤδη ὅτι θέλετε ἐξηγήσει εἰς τὸν φίλον σας τὰ κατ' ἐμὲ καὶ θέλετε τὸν καταπείσει νὰ μὴ μὲ θεωρῇ παντάπασιν ὡς φιλολόγον, διότι τοιοῦτος δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀποβῶ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεών μου, αἱ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι πλέον δυνατόν. Εἰς ἄλλας ὅμως περιστάσεις ἠδυνάμην τωόντι νὰ γίνω τοιοῦτος.

Διατελῶ μὲ σέβας κλπ. Ἰάκωβος Ματθίας, ἐφημέριος.

Θαλλουὺλ, τῇ 16 Ἰουνίου 1854.

Παραδόξως περίεργος γενόμενος ἐκ τῶν εἰδήσεων τὰς ὁποίας ἔλαβε περὶ τοῦ πολυγλώσσου φιλολόγου τῆς Οὐτερβάλδης, ὁ Κ. Σίννερ ἀπῆλθε πρό τινων μηνῶν ἵνα γνωρίσῃ αὐτοπροσώπως τὸν Ματθίαν.

Ἔμαθε δὲ εἰς Στάνζ ἀπὸ τὸν Κ. Ζέλγερ ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐγχωρίων εἶχε τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν περὶ τῶν γνώσεων τοῦ ἐφημερίου, καὶ ὅτι ἂν ἡ πολυμάθειά του ἤθελε διαθρυλληθῆ, ἄλλο ἀποτέλεσμα δὲν ἤθελεν ἔχει εἰμὴ νὰ ἐπισύρῃ εἰς αὐτὸν τὴν περιφρόνησιν τῶν περὶ αὐτὸν ἀνθρώπων. Ὁ Κ. Σίννερ, ἀναχωρήσας ἀπὸ Στάνζ μεθ' ἑνὸς παιδὸς ὡς ὁδηγοῦ, εὗρε τελευταῖον τὸν ἐφημέριον εἰς τὸ κατάλυμά του καὶ ἤρχισε νὰ τὸν ἐξετάζῃ, μὲ τὸ βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας περὶ τῶν γλωσσῶν τὰς ὁποίας ἐγνώσκεν. Τῆς Ἱσπανικῆς, τῆς Πορτογαλικῆς, τῆς Ἰταλικῆς, τῆς Γαλλικῆς, τῆς Ἑλληνικῆς, ἀρχαίας τε καὶ νεωτέρας, ὁ ἐξεταζόμενος ἐφάνη ἐγκρατέστατος. Ἔπειτα ὁ Κ. Σίννερ ἔλαβεν ἓν βιβλίον Σινικὸν, καὶ μολονότι δὲν ἐγνώριζε τὴν γλῶσσαν ταύτην, ἐλάμπρυνε, τῇ συνδρομῇ Λατινικῆς τινος μεταφράσεως, τὴν εὐκολίαν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἐφημέριος μετέφραζε διάφορα τεμάχια τοῦ Κονφουκίου. Ὁ ἡγούμενος τῆς ἐν Ἐγγελβέργῃ μονῆς, ἄνθρωπος πολλὰ πεπαιδευμένος καὶ φίλος τοῦ Κ. Σίννερ, ἐπληροφόρησεν αὐτὸν ὅτι ἠθέλησε νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Ῥώμης ἵνα εἰσέλθῃ ὁ ἐφημέριος εἰς τὴν *Προπαγάνδαν*· ἀλλ' ὅτι οὗτος δὲν ἐδέχθη, προτείνων τὸ γῆρας καὶ τὴν δυσκολίαν τοῦ νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὰ ὡραῖα αὐτὰ βουνὰ, ὅπου ἡ γηραιὰ μήτηρ αὐτοῦ περιποιεῖται αὐτὸν εἰσέτι. Ὁ Κ. Σίννερ, ἐπανελθὼν εἰς Στάνζ, διηγήθη ὅτι ὁ μικρὸς αὐτοῦ ὁδηγὸς, λαβὼν αὐτὸν κατὰ μέρος, εἶπε στενάζων. — Ὦ, κύριέμου, πόσον ἐπεθύμουν νὰ γίνω καὶ ἐγὼ τόσον σοφὸς ἄνθρωπος! Καὶ τωόντι ὀλίγα ἔθνη εἶναι τόσον ἐπιρρεπῆ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν ὅσον οἱ ὅλως ποιμενικοὶ αὐτοὶ κάτοικοι τῆς Οὐντερβάλδης. Εἰς Στάνζ ὑπάρχουν πολλοὶ ζωγράφοι καὶ τεχνῖται, ὧν τινὲς ἐγένοντο ὀνομαστοὶ καθ' ὅλην τὴν Ἑλουητίαν καὶ τὴν Γερμανίαν.

Μικρὸν μετὰ τὴν εἰς Θαλλουὺλ ἐπίσκεψίν του, ὁ Κ. Σίννερ, ὅστις εἶχεν ἀναγγείλει εἰς τὸν ἐφημέριον, ὅτι ἔμελλε νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν εὕρῃ πάλιν μὲ τὸν Κ. Μυῤῥαῦ, ἔλαβε τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν.

Κύριε καθηγητά,

Τὸ γράμμα σας μ' ἐρόβισεν ὀλίγον. Μὲ λέγετε ὅτι ὁ ἐξοχώτατος Κ. Μυῤῥαῦ θέλει μὲ γράψει ἐπιστολὴν ἀραβικὴν, τουρκικὴν, ἀγγλικὴν· τὴν ἀγγλικὴν εἰμπορῶ νὰ τὴν ἀναγνώσω, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν τουρκικὴν, διότι δὲν γνωρίζω οὔτε ἓν *στοιχεῖον* τῆς γλώσσης ταύτης. Καὶ τῆς ἀραβικῆς δὲν εἶμαι πολλὰ ἐγκρατής, διότι ἐξ ἀρχῆς δὲν ἐσπούδασα εἰμὴ σύντομόν τινα ἀραβικὴν γραμματικὴν, καὶ ὡς βιβλία ἀναγνώσεως εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην δὲν ἔχω εἰμὴ μίαν περιγραφὴν τῆς Αἰγύπτου καὶ ἓν μικρὸν λεξικόν· ὥστε ἡ ἐπιστολὴ αὕτη θέλει εἶναι τιμὴ ὑπὲρ τὸ δέον μεγάλη δι' ἐμέ.

Θέλετε νὰ μὲ ἐπισκεφθῆτε καμμίαν ἡμέραν μετὰ τῆς αὐτοῦ ἐξοχότητος· τοῦτο μὲ προξενεῖ ἔτι μεγαλήτερον τρόμον. Πώποτε δὲν ἤκουσα προφερομένην οὐδεμίαν λέξιν ἀγγλικήν· καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς δὲν

σᾶς ἐννοῶ καλῶς ὅταν ὁμιλῆτε τὴν Γερμανικὴν, διότι ἔχω τραχεῖαν τὴν ἀκοήν. Πῶς λοιπὸν θὰ γίνῃ ἡ ἐπίσκεψις αὕτη; Ἡ ἐπίσκεψίς σας ἤθελε βεβαίως μὲ προξενήσει πολλὴν εὐχαρίστησιν, ἂν ἤμην ὁπωσοῦν καλήτερος φιλολόγος· ἀλλὰ μάθετε ὅτι *βλέπω* μόνον τὰς γλώσσας ὡς φιλοθεάμιον, ἀλλὰ δὲν τὰς προφέρω. Χαιρετίσατε ἐκ μέρους μου τοὺς φίλους μας λογίους Μυρράϋ, Παρρότ κτλ. ἀλλὰ δότε τους νὰ ἐννοήσουν ὅτι δὲν ἀξίζω ὅσον ὑποθέτουν. Σᾶς εὔχομαι κλπ.

Ἰάκωβος Ματθίας, ἐφημέριος.

Θαλλουῦλ, πλησίον τῆς Στάνζ, 25 Ἰουνίου 1854.

Ὁ Κ. Παρρὸτ εἶναι πολὺς περὶ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας καὶ σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας τῆς τοπαρχίας Βέρνης. Μίαν ἡμέραν ἔστειλεν εἰς τὸν ἐφημέριον βιβλίον περὶ Αἰγύπτου γεγραμμένον εἰς ἱερογλυφικὴν γλῶσσαν. Ὁ ἐφημέριος τὸ ἀπέδωκε χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ τὸ ἀναγνώσῃ· ἀλλὰ συνώδευσε τὸ βιβλίον μετὰ διστίχου ἐπιστολῆς, σινιστὶ γεγραμμένης, τῆς ὁποίας ἰδοὺ ἡ μετάφρασις. « Ὅσω καὶ ἂν ἀγαπᾷ τις τὰς γλώσσας, ἐὰν δὲν ἔχῃ καιρὸν καὶ χρήματα, πῶς δύναται νὰ ἐκμάθῃ αὐτάς; — Ἂν καὶ ἔχω βιβλία τινὰ, ταῦτα δὲν ἀρκοῦσιν ἵνα ἐκμάθω τὰς ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς γλώσσας. »

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Σ. τοῦ Μ. Τί ἄρα ὀφείλομεν νὰ θαυμάσωμεν πλειότερον εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον, τὴν ἐξαισίαν εὐχέρειαν περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῶν γλωσσῶν, ἢ τὴν ἀμίμητον μετριοφροσύνην;

Ο ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΔΙΑΠΛΟΥΣ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΡΙΓ'.)

—ο—

Ἀλλ' ἐνῷ μίαν μόλις ἑβδομάδα ἀπεῖχον τῆς πατρίδος των, νέοι ἐπῆλθον κίνδυνοι κατ' αὐτῶν. Σφοδρὰ ἠγέρθη τρικυμία, καὶ μετὰ τόσης δυνάμεως εἰσώρμων τὰ κύματα εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ὅλοι των οἱ ἀγῶνες δυσκόλως τὸ ἔσωζον κινδυνεῦον νὰ καταποντισθῇ. Αἱ πλευραὶ αὐτοῦ εἶχον διαζευχθῆ, καὶ τὰς εἶχον συνδέσει δι' ἀλύσσεων καὶ σχοινίων. Ἐπειδὴ δὲ ἀλλεπάλληλα ἐπέπιπτον κατ' αὐτῶν τὰ κύματα, ὅλοι μετ' ἀγωνίας ἠτένιζον τὸ ἑπτάκις καὶ δεκάκις περὶ τὰ πλευρὰ ἐστραμμένον χονδρὸν διάζωμα ἐκ σχοινίου, ἠξεύροντες ὅτι ἂν τοῦτο ἐνέδιδε, τὸ πλοῖον ἐβυθίζετο ἄνευ ἀμφιβολίας. Τέλος ἐπροσπάθησαν νὰ καταπλεύσωσιν εἰς Λούγ Σβίλλαν, ἐπὶ τῆς Ἰρλανδικῆς παραλίας· καὶ εἶδον μὲν πλοῖον εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἀλλὰ καιρὸν δὲν εἶχον νὰ τῷ ἀπευθύνωσι σημεῖα, ἀλλ' ὥρμων πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἐπὶ κινδύνῳ ζωῆς. Τέλος ἐφάνη ἡ γῆ. Διὰ σημείων ἐζήτησαν πρωρέα, ἀλλὰ πρωρεὺς δὲν ἦλθεν, ὥστε ἠναγκάσθησαν, παραπλέοντες τὴν ἀκτὴν, νὰ διέλθωσιν ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν ἁλιευτικῶν καλυβῶν, καὶ τέλος ἠγκυροβόλησαν εἰς Λούγ Σβίλλαν, τὴν 3 Σεπτεμβρίου, 1837, δεκαπέντε μῆνας μετὰ τὸν ἔκπλουν των. Ἡ αἰφνηδία μετάβασις εἰς τὴν πληρεστάτην ἀσφάλειαν ἀπὸ τῶν τρόμων τοῦ θανάτου, τοὺς διετήρησεν εἰς εἶδος πυρετώδους παροξυσμοῦ καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα· ὅταν δὲ ἐξημέρωσεν, οἱ φιλόξενοι κάτοικοι ἐδέχθησαν εἰς τὰς οἰκίας των, ἐπεμελήθησαν καὶ ἐθεράπευσαν τὸ ἐξησθενημένον καὶ ἠμιθανὲς πλήρωμα. Ἐν τούτοις δὲ τὸ πλοῖον ἐβυθίζετο διὰ τῆς πρύμνης. Ἂν τρεῖς ὥρας εἰσέτι ἔμενεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἦτον ἀδύνατον νὰ σωθῇ. Ἀνηλκύσθη δὲ εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ τότε ἐφάνη μεγίστη πληγὴ εἰς τὰ ὕφαλα αὐτοῦ. Ἡ τροπὶς εἶχε χωρισθῆ ἀπὸ τῶν πλευρῶν, καὶ ἔφερεν ὀπὴν πολλῶν ποδῶν, δι' ἧς ἐλευθέρως εἰσέρρει τὸ ὕδωρ. Οὕτως εἶχον διαπλεύσει τὴν Ἀτλαντικήν.

Ἐπὶ ἕνα μῆνα ἀναπαυθέντες, ἐπανῆλθον τέλος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὸ πλοῖον ὡς ἀνίκανον πλοῦ παρεδόθη εἰς τὸ νεώριον. Τοιαύτη ἦν ἡ πρώτη τοῦ Μακλιοὺρ ἐκδρομὴ πρὸς τὸν πόλον, κατὰ τὸν ἀπαράμιλλον πλοῦν τῆς Φρίκης. Ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα ἐπροετοιμάσθη, διότι ὁ Κ. Γ. Βὰκ ἐλήρυζεν ὅτι δὲν ἀναχωρεῖ τοῦ Λονδίνου, ἂν δὲν δοθῇ εἰς τὸν νέον του φίλον τὸ δίπλωμα τοῦ ὑποπλοιάρχου.

Μετὰ ταῦτα δ' ὁ Μακλιοὺρ συνώδευσε τὸν Λόρδον Δουρχὰμ ἀπερχόμενον ὡς διοικητὴν τῶν ἀποικιῶν, καὶ κατὰ τὸν διάπλουν ἡ ἱκανότης καὶ ἡ εὐγενὴς συμπεριφορὰ τοῦ νέου ὑποπλοιάρχου τῷ περιεποιήθη τὴν ἰδιαιτάτην εὐμένειαν τοῦ Διοικητοῦ. Ἐν ᾧ δ' ἐστάθμευεν εἰς Κακαδᾶν, ὁ Μακλιοὺρ διεπράξατο κατόρθωμα τολμηρὸν καὶ ἐπιτυχές. Περιβόητος λαθρέμπορος, Κέλλυ καλούμενος, πρὸ πολλοῦ προὐκάλει καὶ ἠψήφει πάντας τοὺς νόμους εἰς τὰς Καναδαίας ἀκτὰς, καὶ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις προσέφερεν 150,000 δρχ. εἰς τὸν δυνάμενον νὰ συλλάβῃ αὐτόν. Ὁ Μακλιοὺρ διὰ νυκτὸς ἐκστρατεύσας, προσέβαλε τὸ ὀχύρωμα ὅπου ὁ λαθρέμπορος ἀπεσύρετο μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, τὸ ἐκυρίευσε, τὸ ἔκαυσε, καὶ κατώρθωσε νὰ συλλάβῃ τὸν ἀρχηγὸν καὶ νὰ διαλύσῃ τὴν συμμορίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς Ἀμερικανικῆς παραλίας, ἡ Βρετανικὴ κυβέρνησις, ἐθιμοταξίαν τινὰ προφασισθεῖσα, ἠρνήθη τῆς ἀμοιβῆς τὴν ἀπότισιν. Ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σταθμοῦ, πλοίαρχος Σάνδων, θέλων ν' ἀποδείξῃ τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνδρείαν τοῦ Μακλιοὺρ, τῷ ἔδωκε τὴν ἐφορείαν τῆς νεωρίου, καὶ μετὰ ταῦτα τῷ ἐδόθη ἡ διοίκησις τοῦ σταθμοῦ τῆς Ἀβάνης, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ 1846 καὶ ἔπειτα ὑπηρέτησεν ἐν τοῖς ἀκταιωροῖς. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1848 ὁ τολμηρὸς θαλασσοπόρος Ἰ. Ῥὸς, ἄρτι ἐπαναπλέων ἀπὸ ἐκδρομῆς εἰς τὸν Ἀνταρκτικὸν πόλον, διωρίσθη κυβερνήτης στόλου πεμπομένου πρὸς ἀνάζητησιν τοῦ Ἰ. Φραγκλίνου, καὶ τότε ὁ ὑποπλοίαρχος Μακλιοὺρ ἐπεθύμησε νὰ τὸν συνοδεύσῃ, ὁ δὲ Κ. Ῥὸς τὸν ἐδέχθη ὡς πρῶτον αὐτοῦ ὑποπλοιάρχον.

Τὰ συμβάντα τοῦ θλιβεροῦ πλοῦ τοῦ Ἰ. Φραγκλίνου εἰσὶ τοσοῦτον παγκοσμίως γνωστὰ, ὥστε μόλις εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνακεφαλαιώσωμεν αὐτὰ ἐνταῦθα. Τὸ μέγα ἀντικείμενον τῆς φιλοτιμίας τοῦ πρεσβύτου τούτου τῶν θαλασσοπόρων, ἦν νὰ λύσῃ τέλος τὸ πρόβλημα τῆς βορειοδυτικῆς διόδου, καὶ πάντων τῶν ἐπιστημόνων μεγάλη ἦν ἡ περιέργεια καὶ προσπάθεια ὑπὲρ τοῦ ἐπιχειρήματος τοιούτου ἀνδρός. Ὁ συνταγματάρχης Σαβίνης ἐγνωμοδότει ὅτι τελευταία ἀπόπειρα πρὸς εὕρεσιν τῆς βορειοδυτικῆς διόδου ἦτον ἀναγκαία καὶ σπουδαιοτάτη πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μαγνητικῆς ἐπιθεωρήσεως τῆς ὑδρογείου σφαίρας, καὶ ὁ Φραγκλῖνος ὡς μεγίστην ἐθνικὴν περιφρόνησιν ἐθεώρει ἂν ἄλλου ἔθνους σημαία διέπλεε τὴν βορειοδυτικὴν δίοδον πρὸ τῆς Ἀγγλικῆς. Οὐδεμίαν δ' ἐπεθύμει ὑπηρεσίαν θερμότερον, ἀπὸ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐπιθεωρήσεως τῆς Ἀμερικανικῆς ἀκτῆς, καὶ τῆς κατορθώσεως τῆς βορειοδυτικῆς διόδου.

Τὸν στόλον του ἀπετέλουν τὰ δύω πλοῖα, ὁ Ἔρεβος καὶ ἡ Φρίκη, ὧν τὸ δεύτερον εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο ἐφ' οὗ πρὸ ἐννέα ἐτῶν ὁ Μακλιοὺρ εἶχε πλεύσει τὸ πρῶτον πρὸς τὰς πολικὰς χώρας. Ἀμφότερα τὰ πλοῖα ἦσαν ἑλικοκίνητα· ἔχοντα δὲ ὁμοῦ 138 ναυτῶν πλήρωμα, καὶ ἐφόδια διὰ τέσσαρα ἔτη, ἀπέπλευσαν τὴν 26ην Μαΐου 1845, ὅπως, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ναυαρχείου προβῶσι διὰ τοῦ κόλπου τοῦ Βαφφίνου, ἢ διὰ τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ καὶ τοῦ Βάρρω πρὸς τὴν Νῆσον Μελβίλην, ὅπου πρὸ εἰκοσιέξ ἐτῶν εἶχε παραχειμάσει ὁ Πάρρης, καὶ ἐκεῖθεν νὰ εἰσχωρήσωσι πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ, εἰς ἀπόστασιν ἔτι ἀνερεύνητον 900 μιλίων, μεταξὺ τῆς Μελβίλης νήσου, καὶ τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ. Ἀλλ' ἂν ὁ πάγος εὑρίσκετο ἀδιάβατος πρὸς δυσμὰς, τοῖς ἐδίδετο ἄδεια ν' ἀποπειραθῶσι τῆς διόδου πρὸς βορρᾶν, διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Βελλιγκτῶνος. Διὰ τοῦτο κατὰ μόνας ταύτας τὰς δύω διευθύνσεις ἐδύνατο νὰ ὑπάρχῃ ἐλπὶς ἀνευρέσεως τῶν ἀπολεσθέντων τούτων πλοίων.

Δύω μῆνας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰ. Φραγκλίνου, τὰ πλοῖά του ἀπηντήθησαν προσδεδεμένα εἰς παγοσκόπελον κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ, καὶ περιμένοντα νὰ εἰσορμήσωσιν, ἅμα δυνηθῶσιν εἰς τὴν πρώτην πρὸς δυσμὰς διευθυνομένην διώρυγα. Ἔκτοτε δὲ οὔτε ἐφάνησαν οὔτε ἠκούσθησαν πλέον.

Τρία ἔτη παρῆλθον, καὶ εἴδησις οὐδεμία. Τότε τὸ ναυαρχεῖον ἐνόμισεν ὅτι καιρὸς ἦν νὰ πέμψῃ πρὸς ζήτησιν τῶν ἀπολεσθέντων, καὶ 120,000 δραχμῶν ἀμοιβὴ ἐπροκηρύχθη εἰς τὸν σώσοντα τὸν Φραγκλῖνον καὶ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ. Τρεῖς ἐπιχειρήσεις ὠργανίσθησαν ἐνταυτῷ, ἡ μὲν διὰ ξηρᾶς, κατὰ τὴν ἀρκτικὴν παραλίαν τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ τοὺς Κ. Ἰ. Ριχαρδσὼν καὶ τὸν Δόκτορα Ῥάην, ἡ δὲ πρὸς τὸν Βεριγγιον πορθμὸν, ὑπὸ τοὺς πλοιάρχους Κέλλεττ καὶ Μοὺρ ἐπὶ τῶν πλοίων Ἔραλδ καὶ Πλόβερ, καὶ ἡ τρίτη καὶ μεγίστη ὑπὸ τὸν Ἰάκωβον Ῥὸς, διοικοῦντα τὰ πλοῖα τὴν *Ἐπιχείρησιν* (Ἐντερπρίζ) καὶ τὸν *Ἐταστὴν* (Ἰνβεστιγάτωρ), ἔμελλε νὰ παρακολουθήσῃ τὸν Φραγκλῖνον εἰς τὴν δυόρυγα τοῦ Βελλιγκτῶνος. Εἴπομεν ὅτι ὁ Μακλιοὺρ κατετάχθη ἐθελοντὴς εἰς τὸν στόλον τοῦτον, καὶ διωρίσθη πρῶτος ὑποπλοίαρχος τῆς Ἐπιχειρήσεως. Ὁ Ῥὸς μετὰ τῶν δύω τούτων πλοίων ἀπέπλευσε τὴν 12 Ἰουνίου 1848, καὶ τὸν Σεπτέμβριον ἔφθασεν εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Βάρρω· ἀλλ' ἡ διόρυξ τοῦ Βελλιγκτῶνος ἦν σωρὸς πάγων ἀπρόσιτος. Τὸ ἔτος ἦν ὑπὲρ τὸ σύνηθες αὐστηρὸν, καὶ οὐδέποτε τοσοῦτοι πάγοι δὲν εἶχον φανῇ ἐμπρὸς τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάρρω, ὥστε πᾶσα προχώρησις ἦν ἀδύνατος. Κατ' Ὀκτώβριον ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Λεοπόλδου, ἀξιόλογον θέσιν διὰ τὸν σκοπόν των, διότι ἐκεῖθεν ἐπέβλεπον πάσας τοὺς ὁδοὺς τοῦ βορρᾶ. Ἂν ὁ Φραγκλῖνος ἦν πλησίον αὐτῶν, εὔκολον θὰ τοῖς ἦτον νὰ κοινωνήσωσι μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Λεοπόλδου οὐδεμίαν ἔλαβον εἴδησιν περὶ τῶν ἀπολεσθέντων γενναίων ἀνδρῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος διέτρεξαν ἐπὶ ἑλκύθρων κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις τὰ πεπηγμένα πεδία. Εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἐριννύος ἀνεῦρον τὴν καλύβην ἐν ᾗ ὁ Ἰωάννης Ῥὸς εἶχε παραχειμάσει πρὸ δεκαέξ ἐνιαυτῶν, καὶ τινα ἐρόδια προσέτι καταλελειμμένα ἐκεῖσε ὑπὸ τῆς Ἐριννύος, χρήσιμα ἔτι, ἂν καὶ εἶχον παρέλθει εἰκοσιτέσσαρες ἐνιαυτοί. Πᾶσαν μετεχειρίσθησαν μέθοδον, ὅπως διασπείρωσι τὴν εἴδησιν τῆς αὐτόθι διαμονῆς των, διὰ τὴν περίστασιν καθ' ἣν πλανώμενόν τι πλοῖον ἢ συνοδία ὁδοιπόρων διήρχετο διὰ τῶν μερῶν ἐκείνων, καὶ μεταξὺ ἄλλων, συλλαμβάνοντες ἀλώπεκας, ταῖς περιέδενον περιλαίμια, ἐφ' ὧν ἔγραφον τὸ ὄνομα καὶ τὴν θέσιν τοῦ πλοίου, καὶ τὰς ἀπέλυον ἔπειτα ἐλευθέρως. Ἀλλὰ τὰ πάντα ματαίως· ὁ πάγος ἐστίγα! Κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος 1849, ἀπέπλευσαν αὖθις, καὶ ἀπεπειράθησαν νὰ προχωρήσωσι πρὸς δυσμάς. Ἀλλὰ ὁ ὑψηλὸς τῶν πάγων φραγμὸς ἀπέκλειεν εἰσέτι τὴν διόρυγα τοῦ Βελλιγκτῶνος, καὶ πάγον εἶχον πέριξ των πανταχοῦ. Πᾶσα ἀνθρωπίνη προσπάθεια ὅπως διοικήσωσι τὰ πλοῖα ἀπέβαινεν ὅλως ματαία· ὁ δὲ ἄνεμος πνέων ἀπὸ δυσμῶν, ἔσυρεν αὐτὰ μεθ' ὅλου τοῦ ὄγκου τῶν πάγων ἔχοντος περιφέρειαν πεντήκοντα μιλίων, εἰς ὃν ἦσαν στερεῶς προσηλωμένα, διὰ τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ εἰς τὸν Βαφφίνιον κόλπον. Ἀλλ' ἐνταῦθα σειρὰ παγοσκοπέλων ἀπέκλειε τὴν ὁδὸν, καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιεμένετο τῶν πλοίων ἡ καταστροφὴ, ὅταν αἴφνης κατεσπαράχθη τὸ πεδίον τῶν παγετῶν εἰς ἀναρίθμητα τμήματα, ὡς ἐξ ἀοράτου δυνάμεως, καὶ τὰ πλοῖα εὑρέθησαν πλέοντα ἐλευθέρως ἐν ῥευστῷ ὕδατι, ἀφ' οὗ ἐφ' ὁλόκληρον μῆνα ἐφαίνοντο ἐντελῶς καταδεδικασμένα. Κατὰ τὸν Νοέμβριον ἐπέστρεψαν εἰς Ἀγγλίαν, καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος Μακλιοὺρ προὐβιβάσθη ἀμέσως, ἐξ αἰτίας τῶν κινδύνων εἰς οὓς ἐξετέθη καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν του κατὰ τὸν ἐπίπονον τοῦτον πλοῦν.

Οἱ πρὸς τὸν Εἰρηναῖον ὠκεανὸν καὶ τὴν βόρειον

παραλίαν πλεύσαντες στόλοι πρὸς ἀναζήτησιν παντὸς ἴχνους τοῦ Ἐρέβους καὶ τῆς Φρίκης δὲν ἦσαν ἐπιτυχέστεροι, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐξήχθη ἐκ πασῶν τούτων τῶν ἐπιχειρήσεων τὸ ἀποθετικὸν πόρισμα ὅτι κατὰ τὰς διευθύνσεις ἃς παρηκολούθησαν οἱ τρεῖς στόλοι, τὰ πλοῖα δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐναυάγησαν. Ἑπομένως ὁ πλοίαρχος Κελλὲττ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Σανδβίχας νήσους, ἀφήσας τὸ πλοῖον *Πλόβερ* νὰ παραχειμάσῃ εἰς τὸν Βερίγγιον πορθμόν. Τὸ ναυαρχεῖον ἀπεφάσισεν ἀμέσως τότε ἄλλον στόλον νὰ πέμψῃ, καὶ ἐκ τρίτου ὁ Μακλιοὺρ προσέφερε νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς ἐθελοντής, ὅπερ μετὰ πολλῆς προθυμίας ἐγένετο δεκτόν.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον 1850 διωρίσθη πλοίαρχος τοῦ *Ἐταστοῦ* (Ἰνβεττιγάτωρ), πλοίου ἄραντος δόξαν ἴσην πρὸς τὴν τῆς *γυνοῆς ἐλάφου* τοῦ Δράκου, καὶ τὴν τῆς *Νίκης* τοῦ Νέλσωνος. Ὁ πλοίαρχος Κόλλινσων, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἀξιωματικῶν του διώκει τὴν *Ἐπιχείρησιν* (Ἰντερπρίζ), καὶ ὁδηγίας ἔλαβον νὰ προχωρήσωσι διὰ τοῦ Εἰρηναίου ὠκεανοῦ πρὸς τὸν Βερίγγιον πορθμόν, καὶ ἐκεῖθεν, ἂν κατορθωτόν, πρὸς τὴν νῆσον Μελβίλλην. Συγχρόνως ὁ ἕτερος στόλος, καλῶς παρεσκευασμένος καὶ ἐφωδιασμένος, ἐπρόκειτο νὰ διευθυνθῇ διὰ τῆς συνήθους ὁδοῦ τοῦ Βαφφίνου, πρὸς ἀναζήτησιν τῆς διόρυγος τοῦ Βελλιγκτῶνος. Ἀφ' ὅτου ὁ Πάρρης εἶχε διέλθει διὰ τοῦ στενοῦ τούτου εἰς εὔδιον Αὐγούστου ἐσπέρας, πρὸ ἐτῶν τριάκοντα, καὶ ἔπλευσε πρὸς τὴν Μελβίλλην νῆσον, οὐδέποτε πλέον ἔφθασε πλοῖον εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν. Ἀλλ' ὅλοι ἐφρόνουν ὅτι ἐκεῖ καὶ μόνον ἔμελλον νὰ εὑρεθῶσιν ἴχνη τοῦ Φραγκλίνου. Ἑπομένως, κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1850 δέκα πλοῖα συνηθροίσθησαν εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Βάρρω, ἔχοντα 220 ἀνδρῶν πλήρωμα, γενναίους ἀξιωματικοὺς, καὶ ἐνθέρμους ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐκεῖ ἦν ὁ εὐτολμος γέρων Ἰω. Ῥὸς, ὅστις ἑβδομήκοντα καὶ τεσσάρων ἐτῶν ἔχων ἡλικίαν, ἔσπευσεν ὅμως πρὸς ἀναζήτησιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀρχαίου φίλου καὶ συνοδοιπόρου του, τοῦ Φραγκλίνου. Ὁ Μὰκ Κλιντὸκ, ὁ ἀνδρεῖος φίλος καὶ συμπατριώτης τοῦ Μακλιοὺρ, ὁ γενναῖος Σχεράρδ Ὀσβάρδ, ὁ ὑποπλοίαρχος Φορσὺθ διοικῶν τὸν Ἀλβέρτον, ἰδιόκτητον πλοῖον τῆς Λαΐδυ Φραγκλίνης, ἥτις ἐφάμιλλος κατὰ τὴν συζυγικὴν ἀγάπην τῆς φημιζομένης γυναικὸς τοῦ Ἀδμήτου, ἑκατοντάδας χιλιάδων ἐδαπάνησε διὰ μίαν ἐλπίδα, καὶ διὰ τῶν θερμῶν προτροπῶν της συνήγαγε τὸν μέγαν ἐκεῖνον στόλον, καὶ τὸν διεύθυνε διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ὑψηλῆς διανοίας της. Μετ' αὐτῶν ἦν καὶ ὁ ἀτρόμητος καὶ ῥιψοκίνδυνος πλοίαρχος Πέννης, ὅστις ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἐπάλαιπε πρὸς κήτη καὶ πάγους καθ' ὅλα τὰ ὑπερβόρεια πλάτη· μετ' αὐτῶν δὲ καὶ Ἀμερικανοὶ πλοίαρχοι, διότι κατ' ὀλίγον πάσης τῆς οἰκουμένης ἡ προσπάθεια διηγέρθη ὑπὲρ τῶν ἀπολεσθέντων ἐκείνων 130 ἀνδρῶν, καὶ ἡ Ἀμερικὴ, ἥτις οὐδέποτε ἔπεμψε στόλον πρὸς τὸν βόρειον πόλον, ἀπέστειλεν ἤδη πρὸς ζήτησιν τοῦ Φραγκλίνου.

Τέλος ὁ στόλος οὗτος ὁ ἐκ δέκα πλοίων συγκείμενος, εὗρεν ἴχνος τι τοῦ Φραγκλίνου, τὸ μόνον ἴχνος τὸ εὑρεθὲν κατὰ πᾶσαν τὴν εὐρεῖαν ἔκτασιν τῶν μερῶν τούτων. Εἰς τὴν νῆσον Βιχὺ, κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς διόρυγος τοῦ Βελλιγκτῶνος, εὑρέθησαν σαφῆ δείγματα ὅτι ὁ Ἔρεβος καὶ ἡ Φρίκη εἶχον παραχειμάσει ἐκεῖσε ἐν 1845· διότι εὑρέθη ἡ καλύβη ἐν ᾗ εἶχον κατοικήσει, εὑρέθη ἡ ἔρημός των ἑστία, τὰ κενὰ κάνιστρα τῶν τροφῶν, τεμάχια ἐπιστολῶν καὶ ἐφημερίδων, τμήματα σχοινίων, ἅπερ πάντα ἐπεδείκνυον χρόνιον ἐνταῦθα διατριβήν. Ἀλλ' οὐδὲν ἔγγραφον, οὐδεμία γραμμὴ λέγουσα ἂν διευθύνθησαν πρὸ βορρᾶν ἢ πρὸς νότον, ἂν καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ στρατοπέδου ἀπεδείκνυτο ὅτι διευθύνοντο πρὸς τὴν διόρυγα τοῦ Βελλιγκτῶνος. Τινὲς ὑπέθεσαν ὅτι τὸ στρατόπεδον διελύθη ἐν βίᾳ, διότι τὰ σχοινία ἦσαν κεκομμένα, οὐχὶ λελυμένα, καί τινα ἀντικείμενα ἐφαίνοντο λησμονηθέντα. Εὑρέθησαν δὲ καὶ τάφοι τριῶν ἀνδρῶν ἐκ τοῦ στόλου ἐνταῦθα, ἔχοντες ἐπιγραφὰς ἐπὶ τῶν ἀκατεργάστων λίθων, ἐκφραζούσας χριστιανικὰ αἰσθήματα καὶ ἐλπίδας. Ἐννέα παρῆλθον ἔτη ἀφ' ὅτου ἐξέπλευσεν ὁ Ἔρεβος καὶ ἡ Φρίκη, ἀλλ' ἔκτοτε μέχρι τοῦδε τοῦτο εἶναι τὸ μόνον εὑρεθὲν ἴχνος τοῦ Φραγκλίνου καὶ τῶν ὀπαδῶν του.

Πάντες οἱ συμπλεύσαντες ἀξιωματικοὶ εἰς μεγίστους ὑπεβλήθησαν ἀγῶνας πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἐρευνῶν Ὁ ὑποπλοίαρχος Μακ Κλιντὸκ διώδευσεν 800 μίλια πάγου, μέχρι τοῦ ἄκρου πέρατος τῆς Μελβίλλης νήσου, καὶ ἦν ὁ πρῶτος ὅστις ἀφίχθη μέχρις αὐτοῦ, ἀφ' ὅτου πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ὁ Πάρης τὸ ἀνεκάλυψεν, ἂν καὶ, ὡς τότε, δὲν ἐδυνήθη νὰ φ' ἁσῃ ἐκεῖ ἐντὸς πλοίου. Ὁ πλοίαρχος Πέννης θαρραλέως καὶ ἐπιτυχῶς ἀπεπειράθη νὰ εἰσπλεύσῃ εἰς τὴν διόρυγα τοῦ Βελλιγκτῶνος, καὶ εἶναι ὁ πρῶτος διαπλεύσας τὰ πεπηγότα αὐτῆς ὕδατα. Ἔλκυθρα ἔχων καὶ μίαν λέμβον μεθ' ἑαυτοῦ διὰ πᾶσαν συγκυρίαν, προέβη μέχρι τῆς ἐξόδου τῆς διόρυγος, καὶ εὗρεν ὅτι ἐνταῦθα ἤνοιγετο πρὸς δυσμὰς καὶ τὴν πολικὴν θάλασσαν, πρὸς ἣν ἐνόμισεν ὅτι πρέπει νὰ διευθύνθῃ τοῦ Φραγκλίνου ὁ πλοῦς. Ἕτερα ἀγγλικῆς πτελέας, ὃ εἶδε πλέον ἀπὸ τῆς διόρυγος, τῷ ἐφάνη ἐπικυροῦν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐδύνατο νὰ ἐρευνήσῃ τὸ πέλαγος διὰ μόνης τῆς λέμβου του, ὁ πλοίαρχος Πέννης ἐπέστρεψε πρὸς τὰ πλοῖα, καὶ προσέφερε νὰ προσαναβῇ ἐκ νέου τὴν διόρυγα ἐντὸς ἑνὸς τῶν ἀτμοκινήτων. Ἀλλὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην πρότασιν δὲν ἐδέχθησαν οἱ πλοίαρχοι Λύστιν καὶ Ὀμμηνέης, πρὸς μεγίστην θλῖψιν τῶν ῥιψοκινδυνοτέρων τοῦ στόλου· ὥστε καὶ ὁ στόλος οὗτος, μετὰ τῶν ἀπείρων παρασκευῶν του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, μὴ εὑρὼν οὔτε τὸν Φραγκλῖνον οὔτε τὴν βορειοδυτικὴν διοδον. Μετὰ ταῦτα ἕτερος στόλος, σχεδὸν ἐπίσης μέγας, ἐξεπέμφθη πρὸς τὴν διόρυγα τοῦ Βελλιγκτῶνος, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἐδουάρδου Βέλχερ. Μέχρι τοῦδε ἔτι ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ πλοῖα περιπλέουσιν ἐκεῖ, ἀκολουθοῦντα τὰ ἴχνη ἃ ἐχάραξεν ὁ ἄτρομος καὶ ἐπιχειρηματικὸς Πέννης, ἀλλ' ἄνευ ἄλλης περαιτέρω ἐπιτυχίας, πλὴν ὅτι ἀνεκάλυψαν περισσοτέρας νήσους καὶ περισσοτέρους πάγους.

Οὕτως ἀπὸ τοῦ 1850 ἀπεστάλησαν οὐχ ἧττον τῶν δεκαπέντε στόλων, συνισταμένων ἐκ τριάκοντα πλοίων, καὶ ἴσως περιεχόντων ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἄνδρας, πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀπὸ τοῦ Βαφφινίου κόλπου μέχρι τῆς Μελβίλης νήσου, ἀλλ' ἄνευ ἄλλου σπουδαίου ἀποτελέσματος, πλὴν τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἴχνους τοῦ εὑρεθέντος εἰς τὴν νῆσον Βεῖχην, καὶ τῆς ἀνερευνήσεως τῆς διόρυγος τοῦ Βελλιγκτῶνος ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Πέννη, εἰς ὃν ἀνήκει πᾶσα ἡ τιμὴ τῆς ἀνοίξεως τῆς ὁδοῦ ταύτης πρὸς τὴν πολικὴν θάλασσαν. Τὰ ἴχνη δὲ αὐτοῦ ἠκολούθησεν ὁ Ἐδουάρδος Βέλχερ.

Ἂς ἀκολουθήσωμεν δὲ ἤδη τὸν πλοῦν τῆς *Ἐπιχειρήσεως* καὶ τοῦ *Ἐταστοῦ*, τοῦ μικροῦ ἐκείνου στόλου τοῦ διαταχθέντος νὰ πλεύσῃ πρὸς τὴν Μελβίλλην νῆσον διὰ τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ, ὅπερ οὐδὲν ἕτερον πλοῖον εἶχε ποτὲ κατορθώσει.

Αἱ θάλασσαι αὗται πρὸ μιᾶς μόνον ἑκατονταετηρίδος ἦσαν γνωσταὶ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ὁ Βίτος Βέριγγ, ὑπηρετῶν τὴν Ῥωσσίαν, πρῶτος πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν ἀνεκάλυψε τὸν πορθμὸν τὸν μόλις ἔχοντα 150 μιλίων πλάτος, καὶ διαιροῦντα τὰς δύω στερεᾶς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ὡς δὲ ὁ Ἴδσων, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς τῆς ἀνακαλύψεώς του, θῦμα τοῦ ψύχους, τῶν στερήσεων, τῆς γυμνότητος, τῆς νόσου, καὶ τῆς ἀπογνώσεως, καὶ ὅλων τῶν ταλαιπωριῶν καθ' ὧν καθ' ἑκάστην ἐπάλαιεν.

Οὐδὲν ὡραιότερον τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης πύλης, τῆς εἰσαγούσης ἀπὸ τῆς Εἰρηναίας εἰς τὴν πολικὴν θάλασσαν. Ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀμερικὴ φαίνονται συγχρόνως ἀμφότεραι. Εἰς τὴν παραλίαν πυργοῦνται ὄρη ἔχοντα 8 μέχρι 15,000 ποδῶν ὕψος· τὰ ὀξέα ἀκρωτήρια καὶ οἱ βαθεῖς κόλποι οὕτως ἀκριβῶς ἀντιστιχοῦσιν ἑκατέρωθεν, ὥστε προφανὲς εἶναι ὅτι αἱ δύω στερεαὶ ἐσχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων εἰς ἀρχαίαν τινὰ περίοδον τῆς κοσμικῆς ἱστορίας. Ἐνταῦθα τὸ κλίμα εἶναι πολὺ γλυκύτερον ἢ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τῆς Ἀμερικῆς παραλίαν. Τὸ θέρος εἶναι βεβαίως βραχὺ, ἀλλὰ κοσμεῖται δι' ἀφθόνων, εἰ καὶ ὠχρῶν καὶ νανωδῶν φυτῶν, καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ ἀὴρ πληροῦνται ζωῆς· προσέτι δ' αἱ φυλαὶ τῶν ἀγρίων εἰσὶ πρόφρονες καὶ εὐπρόσιτοι. Τὰ θηρία δὲν εἶναι ἄγρια, οὐδ' ὑπάρχουσιν αὐτόθι ἑρπετὰ καὶ ἰοβόλα βόταινα, ἀλλὰ τὸ ψύχος φαίνεται καθαρίζον τὰ πάντα. Ἐνταῦθα εἶναι καὶ τὸ μέγα ἐν τοῖς πάγοις κοιμητήριον τοῦ προκατακλυσμαίου κόσμου, ὅπου αἱ γιγαντιαῖαι ἀποσβεσθεῖσαι ζώων φυλαὶ, κεῖνται ἐντὸς χιόνος σεσαβανωμέναι, ὡς ἔζων πρὶν τῆς πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅταν ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως θερμοκρασία διάφορος τῆς παρούσης.

Πεντήκοντα ἐτῶν σιγὴ ἐπεκράτησεν ἐπὶ τῶν τόπων ἐκείνων ἀπὸ τοῦ πλοῦ τοῦ Ἐρίγγος, ὅτε ἕτερον πλοῖον συνετάραξεν αὐτὴν, κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ Κοὺκ, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἐπανέλθῃ οἴκαδε διὰ τῆς βορειανατολικῆς διόδου, ὡς ἀποπειραθεὶς ὁ Δράκης ἀπέτυχεν. Ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία ἐναπέκειτο εἰς ἕτερον, οὗ τὸ ὄνομα ἐγένετο ἤδη ἐπίσης περίφημον ὡς τὸ ἐδικόν των. Ὁ Κοὺκ δὲν ὑπερέβη τὸ *ἀκρωτήριον τῶν πάγων*, ὃ ἀνεκάλυψε καὶ ὠνόμασε, διότι πυκναὶ ὁμίχλαι ἐκώλυσαν τὴν πρόοδον αὐτοῦ, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Σανδβίχους νήσους, ὅπου ἐδολοφονήθη. Ἔτι πεντήκοντα παρῆλθον ἐνιαυτοὶ, καὶ τὸν πορθμὸν διέβη τρίτος ὁ πλοίαρχος Βεῖχης, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ φθάσῃ οὔτε μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῶν πάγων. Μετὰ ἕτερα εἰκοσιπέντε ἔτη, ἔπεται ὁ πλοῦς τῶν πλοιάρχων Κέλλεττ καὶ Μοὺρ πρὸς τὸν Βερίγγιον πορθμὸν, διὰ τῶν πλοίων Ἐράλδου καὶ Πλόβερ. Δὶς ἀπεπειράθη ὁ πλοίαρχος Κέλλεττ νὰ προέλθῃ πρὸς ἀνατολὰς πέραν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῶν πάγων, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Μελβίλλης νήσου διάστημα ἦν ἔτι ἄγνωστος θάλασσα διὰ τοὺς θαλασσοπόρους. Ἀλλ' ἠρεύνησεν ἐπιμελέστατα τὴν Ἀσιατικὴν ἀκτὴν, καὶ πολλὰ καὶ σπουδαιότατα ἀνεκάλυψε. Τότε μόνον ἀπεφάσισε τὸ ναυαρχεῖον νὰ ἐκπέμψῃ τὴν Ἐπιχείρησιν καὶ τὸν Ἐταστὴν πρὸς σύμπραξιν μετὰ τοῦ Ἐράλδου καὶ Πλόβερ, καὶ πρὸς κατώρθωσιν, εἰ δυνατὸν, τῆς ὑπὲρ τὸ Ἀκρωτήριον τῶν πάγων διόδου διὰ τῆς πολικῆς θαλάσσης, πρὸς τὴν Μελβίλλην νῆσον. Καὶ αὕτη ἡ ἐπιχείρησις εἶναι εἰς ἣν θέλομεν ἰδιαιτέρως ἐνδιατρίψει.

Τὰ δύω ταῦτα πλοῖα ἐξέπλευσαν ἐκ Πλυμοὺθ τὴν 20 Ἰανουαρίου 1850, ἔχοντα τριῶν ἐτῶν ἐφόδια, καὶ ἕκαστον ἀνὰ ἑξήκοντα ἓξ ἄνδρας. Τὴν *Ἐπιχείρησιν* ἐκυβέρνα ὁ πλοίαρχος Κολλινσὼν, ὁ ἀρχαιότερος ἀξιωματικὸς τοῦ στόλου, τὸν δ' *Ἐταστὴν* ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ὑποπλοιάρχους Γυρνέην Κρεσουὲλλ, καὶ Ἀσσουὲλλ, τὸν Δόκτορα Ἀρμστρὸνγ, τὸν χειρουργὸν Πεῖρς, καὶ τὸν Κ. Μείρσιγγ, Μοραβὸν ἱεραπόστολον, ἐννοοῦντα ἄριστα πάσας τὰς διαλέκτους τῶν Ἐσκιμώς. Εἶχον δὲ διαταγὴν νὰ προβῶσι παντὶ σθένει μέχρι τῶν Σανδβίχων νήσων, ἐνταῦθα νὰ μείνωσιν ὅπως παρασκευασθῶσι, καὶ ἐντεῦθεν πᾶσαν νὰ καταβάλωσι προσπάθειαν ὅπως διαβῶσι τὸν Βερίγγιον πορθμὸν, καὶ ἀφιχθῶσιν εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῶν πάγων μέχρι πρώτης Αὐγούστου.

Τὴν Ἐπιχείρησιν καὶ τὸν Ἐταστὴν διεχώρισε θύελλα κατὰ τὸν Μαγελλάνιον πορθμὸν, καὶ ἔκτοτε οὐδέποτε ἀπηντήθησαν πλέον. Ὁ Ἐταστὴς ἐξηκολούθησεν μόνος τὸν πλοῦν του πρὸς τὰς Σανδβίχους νήσους, ὅπου ἔφθασε τὴν 29ην Ἰουνίου, ἀλλ' ὅπου δὲν εὗρεν οὐδὲ τὴν Ἐπιχείρησιν, οὐδὲ τὸν Ἐράλδον, διότι ὁ πλοίαρχος Κέλλεττ εἶχε προχωρήσει πρὸς τὸν Βερίγγιον πορθμὸν, ἀπελπισθεὶς ν' ἀπαντήσῃ ἢ τὴν Ἐπιχείρησιν ἢ τὸν Ἐταστὴν εἰς τὰς Σανδβίχους νήσους. Ἑπομένως πάλιν ὁ Μακλιοὺρ ἔμεινε μόνος. Ὁ Ἐράλδος εἶχε προχωρήσει μέχρι τοῦ Μυβούρνου ἀκρωτηρίου, ὅπως ἐνθαῤῥῇ ἐνταῦθα εἴδησιν διὰ τὸν πλοίαρχον Κολλινσῶνα, καὶ ἐπέστρεφε πρὸς μεσημβρίαν, ὅταν ἀπήντησε μεμονωμένον πλοῖον, ἀναπλέον τὸν πορθμόν. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτον ὁ Ἐταστής.

Ὁ πλοῦς αὐτοῦ ἦν ἐκ τῶν σπανιωτάτων. Πρὸ εἰκοσιεξ ἡμερῶν μόνον, ἤτοι ἀπὸ τῆς 4ης Ἰουλίου εἶχεν ἐκπλεύσει ἐξ Ὀαγὲς, διῆλθε διὰ τῶν Σανδβίχων νήσων τὴν 5ην, διὰ τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ τὴν 27ην, καὶ εἶδε τὸν Ἡράλδον τὴν 31ην· ἦν δὲ ὁ πλοῦς του εὐθὺς, καὶ εἶχεν οὖριον τὸν ἄνεμον καὶ λαμπρὸν καθ' ὅλον τὸ διάστημα. Ὁ πλοίαρχος Κέλλεττ ἠθέλησε νὰ δώσῃ τινὰ ἐφόδια εἰς τὸν Ἐταστὴν, ἀλλ' οὗτος εἶχεν ἄφθονα, καὶ οἱ ναῦται ὅλοι ἦσαν ἐντελῶς ὑγιεῖς καὶ εὔθυμοι. Ὁ Κέλλεττ ἐπεσκέφθη τὸν συνοδοιπόρον του, καὶ ἐθαύμασε τοῦ πλοίου τὴν τάξιν, τὴν καθαρότητα. Ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ δὲν ἐπήνει πολὺ τὸ πλοῖον τοῦτο ὡς δρομέα, τὸ ἐθεώρει ὅμως ὡς ἄριστον εἰς τὴν κατὰ τῶν πάγων πάλην. Τὰ δύω πλοῖα ἐχωρίσθησαν τὸ μεσονύκτιον· ὁ ἄνεμος ἔπνεε σφοδρὸς ἀπηλιώτης ἢ βορειανατολικὸς, καὶ ὁ Ἐταστὴς εἶχεν ὅλα τὰ ἱστία του ἀναπεπταμένα.

Τότε ὁ πλοίαρχος Κέλλεττ ἔπτυξε πρὸς τὸν κίνδυνον τοῦ μεμονωμένου τούτου πλοίου, τοῦ εἰσορμῶντος εἰς τὰς ἐκτάσεις τῶν παγετῶν, καὶ διὰ σημείων τὸ ἀνεκάλεσεν. Ἀλλ' ὁ ἥρως κυβερνήτης τοῦ Ἐταστοῦ, ἀπήντησε τηλεγραφικῶς: « Δὲν δύναμαι νὰ σταθῶ. — Σπουδαῖον καλῆκον. — Ἰδία εὐθύνη, » καὶ ὥρμησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἀκαταμάχητον ἀπόφασιν ἔχων νὰ ἐκπληρώσῃ ὅ,τι ὑπεσχέθη ἀναχωρῶν τῆς Ἀγγλίας, ν' ἀναδειχθῇ ἄξιος τῆς θέσεώς του, νὰ εὕρῃ τὸν Φραγκλῖνον, ἢ νὰ εὕρῃ τὴν δίοδον.

Ὁ μεσονύκτιος οὗτος χωρισμὸς κατὰ τὴν 1ην Αὐγούστου 1850, ἦν ὁ ἀποχαιρετισμὸς τοῦ Μακλιοὺρ πρὸς πᾶσαν ζωὴν, ἐντὸς τοῦ πλοίου του καὶ ἐπὶ τρία ἔτη. Κατὰ πρῶτον δὲ μετὰ ταῦτα χεὶρ φιλικὴ ἐσφιγξε τὴν χεῖρά του, αὐτοῦ πάλιν τοῦ πλοιάρχου Κέλλετ, κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ κόσμου, ἀφ' οὗ ὁ Μακλιοὺρ ἀνεκάλυψε τὴν δίοδον, καὶ ἵσταται εἰς τὴν Μελβίλλην νῆσον, ὁ πρῶτος εἰς αὐτὴν ποτὲ φθὰς ἀπὸ τοῦ Εἰρηναίου ὠκεανοῦ, καὶ κατὰ γράμμα ἐκπληρώσας τὰς ὁδηγίας τοῦ ναυαρχείου. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας εἶδε καὶ ὁ Πλόβερ τὸν Ἐταστὴν, κατακεκαλυμμένον ὑπὸ ἱστίων, καὶ διευθυνόμενον πρὸς βορρᾶν καὶ τὸ Ἀκρωτήριον τοῦ Βάρρω. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ γῆ ἐπληρώθη ὑπὸ τῆς φήμης του, σιγὴ μυστηριώδης ἐπεκρέματο ἐπ' αὐτοῦ. Τρία ἔτη παρῆλθον, καὶ οὐδεμία εἴδησις περὶ τοῦ μεμονωμένου τούτου πλοίου, τοῦ βυθισθέντος εἰς τὸν αἰώνιον πάγον! Μικρὰ ὑπῆρχεν ἐλπὶς ὅτι ποτὲ θὰ ἐπέστρεφεν· ἀδύνατον σχεδὸν ἐφαίνετο, πλὴν διὰ θαύματος.

Τὴν 6ην Αὐγούστου κατὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ Ἐταστὴς περιέπλευσε τὸ Ἀκρωτήριον τοῦ Βάρρω· μετὰ ἕνα δὲ μῆνα ἀφίχθησαν εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τοῦ Βαθούρστου καὶ εἰς τὸ τοῦ Πάρρη, ἰχνηλατοῦντες καὶ διατέμνοντες ὅπως δήποτε τὴν ὁδὸν των παρὰ τὴν παραλίαν. Μετὰ ταῦτα δ' ἐστράφησαν εὐθὺ τῆς ἄρκτου πρὸς τὸν πολικὸν ὠκεανὸν, καὶ εἶδον ὑψηλὴν γῆν ὡς πεντήκοντα μίλια ἐμπρός των. Πᾶσαν ταύτην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐπάλαισαν ἐναντίον τοῦ ἀνέμου, καὶ τὴν ἑπομένην αὐγὴν ἔφθασαν εἰς τὴν μεσημβρινὴν στερεὰν, ἥτις ὑψοῦτο χιλίους πόδας καθέτως ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἐνταῦθα ὡρμίσθησαν, ἐκάλεσαν τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῶν Βεριγγίαν νῆσον, καὶ εὗρον ἐν αὐτῇ ἐκτεταμένην γῆν, ἔχουσαν ὡραίους ποταμοὺς καὶ λίμνας, σειρὰς ὀρέων, αἱρομένων εἰς ὕψος δισχιλίων καὶ τρισχιλίων ποδῶν, κοιλάδας πρασίνους ὑπὸ χλόης, καὶ ἐν αὐταῖς ἀγέλας ἐλάφων καὶ βοῶν μοσχοβόλων.

Πορθμὸς διήρει τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ ἑτέρας, ἐχούσης σειρὰν ἡφαιστείων, καὶ χλοερὰς κοιλάδας. Ὠνόμασαν δὲ αὐτὴν χώραν τοῦ ἡγεμόνος Ἀλβέρτου, τὸν δὲ πορθμὸν εἶπον ἐπώνυμον τοῦ ἡγεμόνος τῆς Γάλλης. Ἀνέπλευσαν δὲ τὸν πορθμὸν τοῦτον μέχρις 25 μιλίων ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάρρω, ἤτοι κυρίως ἀπὸ τῶν ὑδάτων τῆς Ἀτλαντικῆς. Ἡ ἐπιτυχία ἐφαίνετο ἤδη ἐπιστέφουσα πάντας των τοὺς ἀγῶνας, ὅταν βορειοδυτικὸς ἄνεμος ἐκίνησε τὸν ὅλον ὄγκον τῶν πάγων πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἀπέκλεισε τὴν εἴσοδον τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάρρω. Παγοσκόπελος, ἐξ μιλίων τὸ μῆκος, διέβη πλησίον των μεθ' ὁρμῆς, καὶ ἤγγισε τὸ πλοῖον, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔβλαψε. Τὴν νύκτα ἐκείνην, ἥτις ἦν ἡ 17 τοῦ σεπτεμβρίου, προσέδεσαν τὸ πλοῖον διὰ σχοινίων καὶ δεσμῶν πρὸς παγοσκόπελον ἔχοντα ὀκτὼ σπιθαμῶν πάχος, καὶ εἰς αὐτὸν ἔμενον ἐπὶ δέκα μῆνας προσδεδεμένοι. Μετ' αὐτοῦ κατέβησαν τινὰ μίλια τοῦ πορθμοῦ, καὶ τέλος ἐπάγωσαν τὴν 30 σεπτεμβρίου, δύο μῆνας ἀφ' οὗ εἶχον εἰσέλθει εἰς τοὺς παγετοὺς, ἐκτελέσαντες, κατὰ τὴν εὐγενῆ μαρτυρίαν τοῦ Πάρρη, τὸν θαυμασιώτερον πλοῦν ἀφ' ὅσους ποτὲ ἐγένοντο ἐντὸς μιᾶς ὥρας τοῦ χρόνου, καὶ οἷον οὐδένα ἔχουσι ν' ἀναδείξωσιν αἱ πολικαὶ θαλασσοπλοΐαι. Διότι πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ εὐρεῖα αὕτη ἔκτασις ἀπὸ τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ μέχρι τῆς Μελβίλλης νήσου, μέχρι 900 χιλίων μιλίων μῆκος, οὐδέποτε πρὶν εἶχε διαπλευσθῇ Ἐκ τοῦ Εἰρηναίου ὠκεανοῦ, εἶχον φθάσει θαλασσοπόροι μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν πάγων, ἀλλ' οὐχὶ περαιτέρω. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ ὁ Ἐδουάρδος Πάρρης, θαυμασίως ἐπιτυχῶν, εἶχε φθάσει τὴν Μελβίλλην νῆσον· ἀλλὰ τριάκοντα ἔτη εἶχον παρέλθει καὶ οὐδὲν ἕτερον πλοῖον ἐδυνήθη νὰ φθάσῃ τόσον μακράν. Καὶ τοὺς τῆς Ἀμερικῆς ποταμοὺς, τὸν *Μακένζιον* καὶ τὸν τῶν Χαλκωρυχείων κατέβησαν ὁδοιπόροι, καὶ εἶδον πέραν τῆς στερεᾶς τὸν μέγαν πεπηγμένον ὠκεανόν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ εἰσπλεύσῃ εἰς αὐτόν. Ἡ ἀνατολὴ, ἡ δύσις καὶ ἡ μεσημβρία, αἱ ἑκατονταετηρίδες, ἦλθον ἀλλεπάλληλοι καὶ προσέβαλον τοὺς παγοσκοπέλους τῆς σιωπηλῆς ταύτης θαλάσσης· ἀλλ' οὐδεὶς ποτὲ ἐπάτησε τὴν ὁδὸν ταύτην, μέχρις οὗ ὁ Μακλιοὺρ, ὁ μέγας Ἀργοναύτης τοῦ πόλου, θαῤῥαλέως ἐβυθίσθη εἰς τὴν ἀπέραντον τῶν πάγων ἐρήμωσιν, καὶ διέγραψε τὴν δίοδον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον ὠκεανὸν ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ κόσμου, διὰ τῆς τροπίδος τοῦ πλοίου του.

Ὁ χειμὼν ἤρχιζεν ἤδη, καὶ τὸ πλοῖον ἐμπεπηγμένον εἰς τὸν πάγον, εἶχεν ἄνωθεν καλυφθῇ, καὶ τὰ πάντα εἶχον προπαρασκευασθῇ, ὥστε ἂν ὁ πάγος

προσέβαλλεν αἰφνηδίως τὸ πλοῖον, νὰ δυνηθῶσι νὰ τὸ ἐγκαταλείψωσιν ἐν ἀκαρεῖ, χωρὶς φόβου μὴ ἀποθάνωσι τῆς πείνης. Τούτων δὲ διατεθέντων, ἔμενε ν' ἀποφασισθῇ τὸ μέγα ζήτημα· ὑπῆρχε κοινωνία μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάρρω, μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ὑδάτων τῆς Ἀτλαντικῆς; Τοῦτο ἦν αὐτόχρημα ἡ λύσις τοῦ προβλήματος περὶ τῆς βορειοδυτικῆς διόδου. Ὁ Μακλιοὺρ λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἐξ ἄνδρας καὶ ἓν ἔλκυθρον, ὡδοιπόρησεν ἐπὶ πέντε ἡμέρας ἐπὶ τοῦ πάγου, τὴν δὲ ἕκτην, ἔστησαν τὰς σκηνάς των εἰς *τὰς ὄχθας τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάρρω*. Τὸ ζήτημα ἐπομένως εἶχε λυθῆ. Ἀντικρύ των ἔκειτο ἡ Μελβίλλη νῆσος, ἀφ' ἧς ὁ Ἐδουάρδος Πάρρης, ὁ πρῶτος ποτὲ φθὰς μέχρις αὐτῆς, εἶδε μακρόθεν τὸν τόπον τοῦτον, ἐφ' οὗ μετὰ τριάκοντα ἔτη ἔμενεν ὁ Μακλιοὺρ, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ ποτὲ φθάσας ἐνταῦθα, καὶ ἐντεῦθεν θεωρῶν τὰ ὕδατα τῆς *βορειοδυτικῆς διόδου*. Ἐνταῦθα ὕψωσε στήλην, δεκαπέντε πόδας ὑψηλὴν, καὶ ἐπέγραψε τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνακαλύψεως, τὴν 26 Ὀκτωβρίου, 1850, ἡμέραν ἔκτοτε ἀείμνηστον εἰς τὰς ναυτικὰ χρονικά. Τὴν 31 ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖον, ὁδοιπορήσαντες 156 μίλια ἢ ἐννέα ἡμέρας. Ἀλλ' ὁ γενναῖος πλοίαρχος ἐκινδύνευσε νὰ μὴ ἰδῇ πλέον τὸ πλοῖόν του· διότι ὅταν ἀπεῖχον πεντήκοντα μίλια ἀπ' αὐτοῦ, ἀφῆκε τὸ ἔλκυθρον, ἐπὶ σκοπῷ νὰ σπεύσῃ νὰ φθάσῃ ταχύτερον, νὰ παρασκευάσῃ τὰ πάντα διὰ τοὺς ἑπομένους συντρόφους του. Ἀλλ' ἐπῆλθεν ὀμίχλη καὶ σκότος βαθὺ, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἰδῇ τὴν πυξίδα· καὶ ἀφ' οὗ πολλάκις προσκόψας καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πάγους καὶ κινδυνεύσας νὰ θραύσῃ τὰ ὀστᾶ του, ἠναγκάσθη τέλος νὰ σταθῇ, διότι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ προχωρήσῃ, τὴν νύκτα ἐκείνην παρεχώθη ἐν ὀ; τῆς χιόνος. Τὸ μεσονύκτιον τὸν ἐξύπνησε λαμπρὸν μετέωρον διατρέχον τὸν οὐρανόν. Οἱ ἀστέρες καὶ λαμπρὸν βόρειον σέλας ἐφώτισε τὸν οὐρανόν, καὶ τότε ἤρξατο πάλιν τῆς ὁδοιπορίας του. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον τὸ πρωὶ ἐννόησεν ὅτι εἶχε παρέλθη τὸ πλοῖον κατὰ τέσσαρα μίλια· εἶδε δὲ καὶ νεαρὰ ἴχνη ἄρκτου πλησίον του, καὶ πυροβόλον δὲν εἶχε πρὸς ὑπεράσπισίν του ἢ ὅπως δώσῃ εἴδησιν. Οὐχ ἧττον ὅμως ἔφθασεν ἀβλαβὴς εἰς τὸ πλοῖον, ἀδιάφορον, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ἂν ἐκοιμήθη μίαν νύκτα εἰς τὴν χιόνα, ἔχων ψύχος 15 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδὲν, γείτονα ἀγρίαν ἄρκτον, καὶ ἄσιτος ὢν πρὸ εἰκοσιπέντε ὡρῶν.

Εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ὁ χειμὼν, ὁ δεκάμηνος χειμὼν τῶν πολικῶν τόπων, ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς χώρας ἐκείνας ζῶντες ἐνταφιάζονται ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως ἔτους. Περὶ τῆς *Ἐπιχειρήσεως* οὐδὲν πλέον εἶχεν ἀκούσει ὁ Μακλιοὺρ, ἀφ' ὅτου εἶχον χωρισθῇ εἰς τὸν Εἰρηναῖον ὠκεανόν. Ἡ ἱστορία της, καθ' ὅσον τὴν γνωρίζομεν σήμερον, δὲν ἦτον λαμπρά. Δεκατέσσαρας μόνον ἡμέρας μετὰ τὸν Ἐταστὴν διῆλθε τὸν Βερίγγιον πορθμόν· μετὰ ταῦτα δὲ, κωλυομένη ὑπὸ τῶν πάγων, καὶ ἀγνοοῦσα τῶν ἄλλων πλοίων τὴν τύχην, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν λιμένα Γράντλην, ὅπου καὶ ἠγγυροβόλητε. Τὴν 19ην Σεπτεμβρίου διῆλθεν ἐκ νέου τὸν Βερίγγιον πορθμόν. Ἀλλὰ τότε ἤδη ὁ Μακλιοὺρ εἶχε προβῆ κατὰ 700 μίλια πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον, κατὰ 10 μοίρας βορειότερον, καὶ εἶχε σχεδὸν εὕρει τὴν βορειοδυτικὴν δίοδον. Ἑπομένως ἡ Ἐπιχείρησις ἠναγκάσθη νὰ ὀπισθοδρομήσῃ καὶ ἐκ δευτέρου, καὶ νὰ παραχειμάσῃ εἰς Χογκόγκ.

Ὅταν δ' ἦλθε τὸ ἔαρ, καὶ ἦτον δυνατὴ ἡ δι' ἑλκύθρων ὁδοιπορία, ὠργανίσθησαν ἐξιχνιάσεως ἐκδρομαί. Ὁ ὑποπλοίαρχος Κρεσσουὲλ μετὰ ἓξ ἀνδρῶν ἐπορεύθη πρὸς βορρᾶν, καὶ ἠρεύνησε πᾶσαν τὴν ὑψηλὴν παραλίαν τῆς Βεριγγίας νήσου, ἥτις ὑψοῦται εἰς 1000 ἢ 1400 πόδας. Ἐν 32 ἡμέραις διῆλθε 320 μίλια, καὶ ὡδοιπόρησεν εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἐπὶ τῆς πολικῆς θαλάσσης. Εὗρε δὲ ἐν τῇ Βεριγγίᾳ νήσῳ πλουσίας ἐκ προσχώσεως πεδιάδας καὶ κοιλάδας, πλήρεις ἀγελῶν μοσχοβόλων βοῶν, ἐλάφων καὶ λαγωῶν. Ἡ χώρα ἐφαίνετο κατάλληλος εἰς ζωὴν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἄνθρωπος δὲν ὑπῆρχεν αὐτόθι· ὑπῆρχον ὅμως πολλὰ ἴχνη ἀρχαίων οἰκίσεων, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ἐν ἄλλοις καιροῖς ὁ τόπος οὗτος ἦτο κατῳκημένος, καὶ ὅτι φυλή τις ἐκ τῆς ἀρχαίας γενεᾶς, ἧς ἄγνωστος εἶναι ἡ καταγωγὴ, καὶ ἥτις περιοικεῖ τὸν πόλον, διέτριβε ποτὲ εἰς τὰ μέρη ταῦτα.

Αὐτοὶ ὀνομάζουσιν ἑαυτοὺς Ἰννουὶτ ἤτοι *ἀνθρώπους*, οἱ δὲ Ἰνδοὶ τοὺς καλοῦσι Ἐσκιμόους ἤτοι *ὠμοφάγους*. Εἶναι δὲ λαὸς ἄνευ παραδόσεων, ἄνευ θρησκείας ἢ νόμων, καὶ ὅμως δὲν εἶναι ἄγριοι. Τινὲς τῶν φυλῶν δὲν ἔχουσι λέξιν ἐκφράζουσαν τὸν πόλεμον. Εἶναι εἶδος ἀνθρώπων παιδαριῶδες, εὔθυμοι, πολύλογοι, πονηροὶ, φιλοκόλακες, χαίροντες εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ὄρχησιν, παῖδες τῶν πάγων, οὐδεμίαν ἔχοντες συγγένειαν μετὰ τῶν Ἰνδῶν τῶν κατοικούντων τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, οὐδέποτε μεταβάλλοντες τὸν βίον των, εἰσὶν οἱ αὐτοὶ σήμερον ὡς ἦσαν ὅταν πρὸ δέκα ἑκατονταετηρίδων τοὺς εἶδον κατὰ πρῶτον οἱ Σκανδιναυοὶ, καὶ τοὺς ὠνόμασαν *Στράλιγγς* ἢ νάννους. Κατὰ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, ἔχοντας κεκλιμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὴν κεφαλὴν πλαγίως ὠγκωμένην, ὡς καὶ κατὰ τὴν θαυμασίαν μιμητικὴν αὐτῶν ἱκανότητα, ὁμοιάζουσι τοὺς Κινέζους. Δὲν εἶναι δὲ παντάπασι δυσειδεῖς, ἔχουσι μέλανας ὀφθαλμοὺς, εἰσὶ βραχύτωμοι μᾶλλον, διακρινόμενοι ἰδίως διὰ τὸ κάλλος τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν των. Φέρουσι δέρματα ἀρκτικῶν θηρίων, καὶ ζῶσιν ἐντὸς καλυβῶν γιονοπήκτων, ἐν αἷς οὐχὶ πῦρ, ἀλλὰ λύχνος χρησιμεύει εἰς φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν καὶ παρασκευὴν τῶν ἐδωδίμων. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ τροφὴ προφυλάττει κατὰ τοῦ ψύχους. Αὐτομάτως τὸν χημικὸν τοῦτον νόμον γνωρίζων ὁ Ἐσκιμὸς, τρώγει 14 λίτρας ὠμοῦ σαλμῶνος εἰς ἓν γεῦμα, καὶ 20 λ. κρέατος τὴν ἡμέραν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὄρεξις αὕτη εἶναι προϊὸν τῆς θερμοκρασίας, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ποίας βασάνους ὑπέφερον ὁ Μακλιοὺρ καὶ οἱ σύντροφοί του, ὅταν εἶχον μόνον ἡμίσειαν λίτραν κρέατος ἕκαστος τὴν ἡμέραν.

Τρώγουσι δὲ καὶ μεγίστην ἐλαίου ποσότητα, οὐδὲ δύνανται νὰ ζήσωσι ἄνευ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὰ τὰ βρέφη

τρέφονται μὲ λίπος κήτους. Ἡ χηνεία ἀποδεικνύει ὅτι ἡ χρῆσις αὐτοῦ παράγει ζωϊκὴν θερμότητα, καὶ λυτηρὸν ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι ναῦται αἰσθάνονται ἀνυπερνίκητον ἀειδίαν εἰς τὴν γεῦσιν αὐτοῦ Τὰ πάντα φαίνονται ἀποδεικνύοντα ὅτι τὸ γένος τοῦτο μετηνάστευσε πρὸς μεσημβρίαν ἐκ τοῦ ἀπωτάτου καὶ ἤδη ἀπροσπελάτου πόλου, ὅπου ἦτον ἡ πρώτη αὐτοῦ φωλεά. Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς βορείας γραμμῆς τῶν ἀκτῶν πρὸς τὴν Μελβίλλην νῆσον, καὶ ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς νήσου, καὶ ἐπὶ τῆς Βεριγγίας νήσου, εὑρίσκονται ἴχνη τῆς φυλῆς ταύτης, ἀποδεικνύοντα ὅτι κατὰ μεμακρυσμένους χρόνους πᾶσα ἡ χώρα ἦν ὑπ' αὐτῆς συνῳκισμένη, ἂν καὶ ἄνθρωπος ζῶν δὲν συνταράττει σήμερον τὴν σιγὴν τῶν ἀπεράντων τούτων ἐρήμων Τὸ ρεῦμα τοῦ πληθυσμοῦ ἀπεσύρθη πρὸς τὴν νοτίαν ἀκτὴν, τὴν πλησιεστέραν τῇ Ἀμερικῇ. Ἴσως ἡ Ῥωσικὴ παράδοσις ἔχει βάσιν τινα. καὶ ὑπάρχει ἡ ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν πολικῶν παγετῶν ὡραία τις χώρα, ὅθεν κατάγονται αἱ φυλαὶ αὗται. Ὁπωσδήποτε, ἀποδείξεις ὑπάρχουσιν ὅτι ἡ θερμοκρασία τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ἦν ποτε ἀσυγκρίτως ὑψηλοτέρα, ἐκεῖ ὅπου σήμερον τὸ θέρος εἶναι εἰς τὸ σημεῖον τοῦ πάγου, ὁ δὲ χειμὼν πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα βαθμοὺς ὑπ' αὐτό. Εἰς τὴν Βεριγγίαν νῆσον ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ εὗρε λειψανα ἀπεράντου δάσους, ἐκτεινομένου ἐπὶ μακρᾶς σειρᾶς ὀρέων, καὶ ὅλας τὰς φάραγκας πλήρεις τμημάτων ξύλων καταχθέντων ἐκ τῶν δασῶν τούτων, ἂν καὶ οὐδὲ ἓν δένδρον εὑρίσκεται εἰς τὰς ὑπερβορείους χώρας, πέραν τῆς ἑξηκοστῆς μοίρας. Ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ καλεῖ τὰ λείψανα ταῦτα ἀπολελιθωμένον δάσος. Ἔλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῶν ἐλαχίστων τμημάτων, ἔχον ἑπτὰ ποδῶν μῆκος καὶ τριῶν ποδῶν περιφέρειαν, ὅπως τὸ φέρῃ εἰς Ἀγγλίαν, καὶ τὸ παραδώσῃ εἰς τῶν σοφῶν τὰς ἐρεύνας. Εἰς τὸ Βατιούριον ἀ ρωτήριον ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ εὗρε προσέτι δεκαπέντε ἠριττειογενεῖς λόφους, ἐντὸς μικροῦ διαστήματος πεντήκοντα ὀργυιῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξήρχετο πυκνὸς καὶ λεπτὸς καπνός, ὥστε ἐφαίνοντο ὡς λευκαὶ σκηναί. Ὁ Δόκτωρ Σκορεσδῆς διϊσχυρίζεται ὅτι ἡ θερμότης κατὰ τὸν πόλον εἶναι ἐπὶ τοῦ βραχέως θέρους αὐτοῦ, κατὰ ἓν τέταρτον μείζων τῆς θερμότητος τοῦ ἰσημερινοῦ· ὥστε κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς πλάσεως. πρὶν σωρευθῶσιν ἐνταῦθα χιόνες καὶ πάγοι, τὸ κλῖμα τῶν μερῶν τούτων ἐδύνατο νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ τῶν τροπικῶν. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου αἰὼν μετὰ αἰῶνα ἐσώρευσαν παγετοὺς καὶ ἐπύκνωσαν τὴν χιόνα, ἡ θερμοκρασία βαθμηδὸν ἐταπεινώθη, μέχρις οὗ ἡ ὑπερβόρειος τῶν ἀνθρώπων φυλὴ, ὁμοία εἰς τὴν πορείαν της πρὸς τοὺς παγοσκοπέλους, κατῆλθε πρὸς τὰ νοτιώτερα, βιασθεῖσα ὑπὸ τῶν παγετῶν νὰ ζητήσῃ κλίμα μᾶλλον κατοικητόν.

Εἰς τὴν μεγάλην χώραν, τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἀνακαλυφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Μακλιοὺρ, καὶ ἐπωνομασθεῖσαν χώραν τοῦ ἡγεμόνος Ἀλβέρτου, εὑρέθη οἰκοῦσα ἀρχιγενὴς φυλὴ ἥμερος, ἥτις οὐδέποτε εἶχεν ἰδῇ Εὐρωπαίους. Οὐδεμίαν εἶχον παράδοσιν πῶς εἶχον ἔλθῃ ἐνταῦθα, καὶ οὐδέποτε ἐγκαταλείπουσι τὸν ἔρημον τοῦτον τόπον. Πολεμικὰ ὅπλα δὲν εἶχον παντάπασιν, οὐδέποτε εἶχον ἰδῇ σίδηρον, ἀλλ' ὅλα τὰ ὑπηρετικὰ ἐργαλεῖα των ἦσαν χαλκᾶ, διότι ὁ χαλκὸς εἶναι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἄφθονος ὡς οἱ λίθοι. Ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ τοὺς ἐπεσκέφθη μετὰ τοῦ διερμηνέως του, ὅπως ἐρευνήσῃ περὶ τοῦ Φραγκλίνου. Κατ' ἀρχὰς ἐτρόμαξαν οἱ ἐγχώριοι οὗτοι μεγάλως, καὶ ἔνευσαν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους νὰ μὴ πλησιάσωσι, κράζοντες μεγαλοφώνως, « ὤ! πολὺ φοβούμεθα! » Ἀλλ' ἐνθαρρυνθέντες διά τινων δώρων, καὶ διὰ τῆς παρουσίας τοῦ διερμηνέως, ὅστις ἐδύνατο ἐντελῶς νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτῶν, διότι ἡ γλῶσσά των ἦν ἡ ὁμιλουμένη καὶ ἐν Λαβραδόρ, συγκατένευσαν εἰς συνδιάλεξιν, ἀλλὰ περὶ τῶν πλοίων οὐδὲν ἐγνώριζον. Περίεργον ὅτι αὕτη ἡ ὀλίγων στιγμῶν συνομιλία μετά τινων ἀφελῶν ἀγρίων ἦν ἡ μόνη μετ' ἀνθρώπων κοινωνία ἣν ἔλαβον ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἔτη ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ καὶ οἱ ὀπαδοί του.

Ἐπὶ δέκα μῆνας ἔμενεν ὁ Ἐταστὴς ἀκινήτως ἐμπεπηγμένος εἰς τὸν παγοσκόπελον. Μετὰ ταῦτα δὲ, κατ' Ἰούλιον τοῦ ἑπομένου ἔτους, 1851, ἐπροσπάθησαν νὰ ἐλευθερώσωσι τὸ πλοῖον, ῥηγνύντες τὸν πάγον, καὶ ἐδύθισαν πρὸς τοῦτο εἰς τὴν θάλασσαν, ἐντὸς πηλίνου ἀγγείου πυρίτην ὅσην δέχεται τριακονταέξ λιτρῶν πυροβόλον. Ὁ πάγος εἶχεν ἕνδεκα ποδῶν πάχος, καὶ τετρακοσίων ποδῶν διάμετρον. Οὐχ ἧττον ὅμως τὸ πείραμα ἐπέτυχε θαυμασίως, καὶ σχισθέντος τοῦ πάγου καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, τὸ πλοῖον διῆλθεν εὐκόλως. Ἀλλ' ὁ πάγος δὲν μετεκινεῖτο ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάῤῥω, διὰ ὅλου τούτου τοῦ ἀνηλίου θέρους· διὰ ὃ ἐστράφησαν ὅπως ἀποπειραθῶσι τῆς διόδου διὰ τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς Βεριγγίας νήσου, διότι ἤξευρεν ὁ Μακλιοὺρ ὅτι ὑπῆρχε διόρυξ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς νήσου Μελβίλλης. Ἐκ δευτέρου λοιπὸν περιέπλευσαν τὸ ὑψηλὸν μεσημβρινὸν ἀκρωτήριον, τὸ ἐπώνυμον τοῦ Νέλσωνος, καὶ εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν εὗρον τὴν χώραν κεκαλυμμένην ὑπὸ χλόης πρασίνης. Πολυάριθμοι χηνῶν ἀγέλαι ἔβοσκον ἐπ' αὐτῆς, παμπληθεῖς νῆσσαι ἐπέτων πέριξ, καὶ ἔλαφοι καὶ βόες ἐνέμοντο τὰς πρασίνους κοιλάδας. Ἀλλὰ πρὸς βορᾶν προχωρήσαντες, εὗρον πάλιν τὸν πάγον, τὸν ὅλον καταπληκτικὸν ὄγκον τοῦ πολικοῦ πάγου, φερομένου πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ἰσχυροῦ δυτικοῦ ἀνέμου. Ἅπαξ μέγας παγοσκόπελος ὑψώθη ἐπὶ τριάκοντα πόδας καθέτως ὑπὲρ τὸ πλοῖον, ἀπειλῶν νὰ καταπέσῃ καὶ νὰ τὸ συντρίψῃ ὅταν αἴφνης ἐσχίσθη καὶ ἐσκορπίσθη, ἀφεὶς αὐτὸ ἀβλαβές. Καὶ αὖθις τὸ πλοῖον συνελήφθη μεταξὺ δύω πάγων καὶ ἠναγκάσθη νὰ τοὺς παρακολουθῇ ἀναγκαίως. Ὁ Μακλιοὺρ ἀπεπειράθη νὰ σχίσῃ τοὺς ὄγκους τούτους διὰ 150 λιτρῶν πυρίτιδος, καὶ ἐπέτυχεν. Ἂν ὅμως πέντε λεπτὰ περισσότερον ἔμενε τὸ πλοῖον αἰχμάλωτον, κατεσυντρίβετο ὡς κέλυφος καρύου. Ἄλλοτε 255 λίτραι πυρίτιδος τοῖς ἠνέῳξαν ἀγκυροβόλιον, εἰς λιμένα ὅπου διέμεινον ἀσφαλεῖς κατὰ τοῦ πολικοῦ πάγου, τοῦ ὀγκωδεστέρου καὶ καταπληκτικωτέρου ἀφ' ὅσους εἶδε ποτὲ ἀνθρώπινος ὀ-

φθαλμούς. Τὴν 24ην ἔφθασαν εἰς λιμένα ἀσφαλῆ, πρὸς μεσημβρίαν, ἐν ᾧ ἡ μεγάλη πολικὴ πίεσις διήρχετο πρὸς τὰ βορειανατολικά. Ἐνταῦθα ἐπάγωσαν τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1851, καὶ ἐκεῖ μένει τὸ πλοῖόν των μέχρι τοῦδε δεδεμένον ὑπὸ τῶν πάγων. Τρεῖς χειμῶνας ἔζησαν ἐντὸς ταύτης τῆς παγετώδους φυλακῆς, « ἦν, εἰς εὐγνώμονα ἐνθύμησιν τῶν παντοίων κινδύνων οὓς διεφύγαμεν ἐν τῷ διάπλῳ τῆς τρομερᾶς ταύτης πολικῆς θαλάσσης, ὠνομάσαμεν, ἔγραφεν ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ πρὸς τὸ ναυαρχεῖον, *λιμένα ἐλέους.* »

Ἡ περὶ αὐτοὺς γῆ ἦν ἄγονος ἄργιλος, ἄνευ φυτοῦ ἢ ἴχνους τινος ζώου, μελανὴ, γυμνὴ καὶ ξηρὰ, ὅλως διάφορος τῆς δυτικῆς παραλίας. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ μερίδες τῆς τροφῆς τοῦ πληρώματος κατεβιβάσθησαν εἰς τὰ δύω τρίτα τῶν συνήθων, διότι ἄγνωστος ἦτον τῆς διαμονῆς αὐτῶν ἡ διάρκεια. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ θήρα ηὔξανε τὰ ἐφόδιά των, καὶ ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν χίλιαι λίτραι κρέατος θηρίων ἐκρέμαντο εἰς τὰς ἀποθήκας των. Δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος τοὺς ὑπεμειδία ἡ ἐλπὶς ὅτι κατὰ τὸ ἔαρ ἢ θελον εὕρει πᾶν ὅ,τι ἤθελον εἰς τὴν νῆσον Μελβίλλην. ἢ πλοῖον, ἢ κἂν ἀποθήκην ἐφοδίων ἐγκαταλειφθεῖσαν δι' αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Αὐστίνου, διότι ἐν ταῖς Σανδβίχαις νήσοις εἶχον ἀκούσει περὶ τῆς ἀποστολῆς του ἐνταῦθα. Ἑπομένως, ἅμα ἀρχομένου τοῦ Ἀπριλίου, ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ ἀπῆλθεν ἐκεῖ ἐντὸς ἐλκύθρων. Ἡ ὁδοιπορία διήρκεσε δεκαοκτὼ ἡμέρας, ἀλλ' ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸν *χειμερινὸν λιμένα*, δὲν εὗρον οὔτε πλοῖον, οὔτε ἐφόδια, ἀλλὰ μόνον σημείωσιν τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπισκέψεως ἐνταῦθα τοῦ ὑποπλοιάρχου Μακ Κλιντόκ. Ὄχι ἐφόδια! Κακὴ ἀγγελία διὰ τὸ πλήρωμα! Ἀξιοκατάκριτος ἀμέλεια τῶν πλοιάρχων Αὐστίνου καὶ Ὀμμάνη! διότι ἐγνώριζον ὅτι ὁ Ἐταστὴς εἶχε διαταγὴν νὰ φθάσῃ ἂν ἐδύνατο εἰς τὴν Μελβίλλην νῆσον καὶ ἐνῷ τόσους ἀκαταλογίστους εἶχον εὐκολίας, καὶ ὁλόκληρον στόλον ὑπὸ τὰς ὁδηγίας των, ἐγκαταλείπουσι τὸν Μακλιοὺρ καὶ τοὺς γενναίους συντρόφους του μετὰ τοῦ μόνου των πλοίου, εἰς τὸν κίνδυνον ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης. Ἂν καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιχειρήσεις τόσον ἀπερισκέπτως διευθύνθησαν, ὁ Φραγκλῖνος ἀπέθανεν ἴσως λιμόττων, ἂν καὶ δεκαπέντε στόλους ἔπεμψεν ἡ Ἀγγλία εἰς ἀναζήτησίν του, ὡς ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ ὁ Μακλιοὺρ, ὄντος πλουσίου στόλου τόσον πλησίον του.

Εἰς τὴν Μελβίλλην νῆσον ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ ἐπέγραψε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου, τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα τοῦ γενναίου Πάῤῥη, προσέτι δὲ καὶ τὴν θέσιν τοῦ πλοίου του. Αὕτη δὲ ἡ ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἡ αἰτία τῆς σωτηρίας αὐτοῦ καὶ τοῦ πληρώματός του ἀκριβῶς μετὰ ἓν ἔτος. Τὸ θέρος τοῦ 1852 παρῆλθε, καὶ ὁ ἥλιος οὐδέποτε ἐφάνη διὰ τῆς ὀμίχλης, οὐδέποτε ἐσχίσθη ὁ πάγος, καὶ πᾶσα ἀπελευθερώσεως ἐλπὶς ἐφαίνετο ἀπολεσθεῖσα. Εἶχον ἤδη περιορισθῇ εἰς ἡμίσειαν λίτραν κρέατος καθ' ἡμέραν, εἰς κλίμα ὅπου ἐδύναντο νὰ τρώγωσι τέσσαρας. Ἡ διάθεσις τῶν ἀνδρῶν ἤρχισεν ἐνδίδουσα, ἤρχισαν αἰσθανόμενοι ἑαυτοὺς ἐγκαταλελειμμένους, καὶ ὅσα δεινὰ ἕφερον πρὶν ἐλαφρῶς, ἤρχισαν νὰ βαρύνωσιν ἐπ' αὐτῶν ἤδη. Ἡ μακρὰ, ἀδιαλείπτος νύξ, ὁ διηνεκὴς τῆς πείνης νιγμὸς, καὶ ὁ τρόμος ὁ ἐπερχόμενος αὐτοῖς ὡς πρὸς τὸ μέλλον, ἐμήκυνον καὶ φοβερὸν κατέστησαν τὸν χειμῶνα τοῦτον. Τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1852, δύω ἔτη μετὰ τὴν κάθειρξίν των ἐντὸς του πάγου, ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ συνεκάλεσε τὸ πλήρωμα, καὶ τοῖς ἀνήγγειλεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐπέλιπον τὰ ἐφόδια, καὶ ἐλπὶς ἀπελευθερώσεως δὲν ἐφαίνετο ὑπάρχουσα, κατὰ τὸν προσεχῆ ἀπρίλιον ἔμελλε ν' ἀποπέμψῃ τὸ ἥμισυ πλήρωμα εἰς Ἀγγλίαν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἐπιλοιπων νὰ μείνῃ ὅπως προσπαθήσῃ νὰ σώσῃ τὸ πλοῖόν του. Ἂν δὲ τοῦτο ἐφαίνετο διόλου ἀδύνατον, θὰ τὸ ἐγκατέλειπε καὶ αὐτὸς, καὶ κατὰ τὰ 1854 θὰ ἐπέστρεφε δι' ἑλκύθρων εἰς τὸν Λεοπόλδιον λιμένα, ἐντὸς τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βάῤῥω, ὅπου ἤθελεν εὕρει πλοῖον καὶ ἐφόδια. Τὸ πλοῖον ἦτον ἐντελῶς σῶον, δὲν ἤθελεν ἐπομένως νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ, μὴ εὐμενής τις στροφὴ τοῦ καιροῦ ἐν ὥρᾳ καταλλήλῳ λύσῃ τὰ δεσμά του, καὶ διαβὰς διὰ τοῦ πορθμοῦ, ἐκτελέσῃ οὕτως ἐντελῶς τὴν βορειοδυτικὴν διάβασιν. Ἐ μέσῳ τοιούτων περιστάσεων ἡ 26η τοῦ Ὀκτωμβρίου, ἡ δευτέρα ἐπέτειος ἡμέρα τῆς εὑρέσεως τῆς διόδου, πανηγυρίσθη ὡς ἑορτὴ, δι' ἀσμάτων καὶ δι' ὀρχήσεων, καὶ τὸ σκοτεινὸν μέλλον, καὶ τὰ δεινὰ τοῦ παρόντος, τὰ πάντα ἐλησμονήθησαν ἐν τῇ ὑπερηφάνῳ ἀλλ' ἀνιδιοτελεῖ συναισθήσει τῶν ὅσα κατώρθωσαν ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς πατρίδος των.

Κατ' εὐτυχίαν οἱ θηρευταί των τοῖς ἔφερον νέαν τροφὴν, διότι αἱ ἔλαφοι δὲν ἀναχωροῦσιν ἐν χειμῶνι, καὶ μετὰ ταπεινῆς εὐγνωμοσύνης ὁ ἀγαθὸς πλοίαρχος εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν πολυεύσπλαγχνόν του ταύτην βοήθειαν, ἥτις τοὺς ἔσωσε της πείνης. Καὶ τὰ Χριστούγεννα ἐπίσης, τὰ τελευταῖα ἃ πανηγύρισαν ὅλοι ὁμοῦ, ἑωρτάσθησαν καὶ αὐτὰ προσηκόντως, καὶ πλήρεις μερίδες τοῖς διενεμήθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκ τῶν κενῶν των ἀποθηκῶν. Τὸ πλήρωμα εἶχεν ἀποφασίσει νὰ καταστήσῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀξιομνημόνευτον. Ἑκάστη τράπεζα ἐφωταγωγήθη λαμπρῶς, καὶ ἑτοιμάσθη ὑπὸ τῶν κοσμητῶν τοῦ πλοίου διὰ διαφόρων ζωγραφιῶν, αἵτινες παρίστων τὸ πλοῖον καθ' ὅλας τὰς κινδυνώδεις του θέσεις, ἐν τῷ διάπλῳ διὰ τῆς πολικῆς θαλάσσης. Καὶ ὅμως οἱ φαιδροὶ, οἱ εὔθυμοι ἐκεῖνοι, πρὸ δύω ἐτῶν ἦσαν ἐγκαταλελειμμένοι εἰς πάγον, καὶ ἀποκεκομμένοι πάσης ἀνθρωπίνης κοινωνίας καὶ βοηθείας, ὡς ἂν ἦσαν ἐντὸς τοῦ τάφου. Ὁποίαν τιμὴν περιποιεῖ ἡ περίστασις αὕτη εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ κυβερνήτου των, ὅστις κατώρθωσε νὰ διατηρῇ ὑπομονὴν, ἀνδρείαν, γενναιότητα, ἀκόμη καὶ εὐθυμίαν μεταξὺ τῶν περὶ αὐτὸν, ἐν μέσῳ τῶν μεγίστων δεινῶν ὅσα ἀνθρώπινος νοῦς δύναται νὰ φαντασθῇ. « Ὅταν ἔβλεπον τὸν φαιδρὸν ἐκεῖνον κύκλον, γράφει ὁ Μακλιοὺρ εἰς τὴν ἐπίσημόν του ἀλληλογραφίαν, βαθεῖαν ἠσθανόμην εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς ποικίλας χάριτας ἃς ἐδαψίλευεν ἡμῖν ἡ ἐλεήμων Πρόνοια, εἰς ἣν μόνην ἀνήκει πᾶς αἶνος καὶ πᾶσα δόξα διὰ τὰς

ἀπείρους εὐεργεσίας της. » Ὁποῖα εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ πόσον ὡραῖον νὰ βλέπωμεν τὴν πρόσθετον ἐκείνην δύναμιν ἣν ἡ πρὸς Θεὸν πίστις περιποιεῖ εἰς τὸν μέγιστον φυσικὸν ἡρωϊσμόν!

Τὴν 3ην Μαρτίου ἐξελέγησαν ἐκ τοῦ πληρώματος ὅσοι ἔμελλον ν' ἀποπλεύσωσιν οἴκαδε, καὶ πλήρεις μερίδες τοῖς ἐδόθησαν, ὅπως δυνηθῶσι ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ὑποπλοιάρχου Ἀσσέλλου, ἔμελλον νὰ διευθυνθῶσι δι' ἑλκύθρων πρὸς τὴν Μελβίλλην νῆσον, ἐκεῖθεν δ' εἰ δυνατὸν εἰς τὴν νῆσον Βείχην, ὅπου ἦν ἐλπὶς νὰ εὕρωσι πλοῖα καὶ ἐφόδια. Ἕτεροι δὲ, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ὑποπλοιάρχου Κρεσουέλλου, ἔμελλον νὰ προβῶσι διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Μακένζη πρὸς τὸ προσεχέστερον Ἀμερικανικὸν ἐμπορεῖον. Ὁ Μακλιοὺρ καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔμελλον νὰ μείνωσιν εἰς τὸ πλοῖον. Ἡ 15η Ἀπριλίου 1853 ἦν ἡ διὰ τὴν ἀναχώρησιν προσδιορισθεῖσα ἡμέρα. Ἐπεκράτει δὲ νόσος τότε εἰς τὸ πλοῖον, καὶ γενικὴ κατήφεια.

Τὴν νύκτα τῆς 5ης Ἀπριλίου ὁ Μακλιοὺρ ἡτοίμασε τὰς πρὸς τὸ Ναυαρχεῖον ἐπιστολάς του, καὶ ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Γ. Βάκ, καὶ ἑτέραν πρὸς τὴν μόνην ὁμομήτριον ἀδελφήν του, ἐν ᾗ τῇ λέγει πῶς προσέ'ηκαν νέαν δάφνην εἰς τῆς ἀρχαίας Ἀγγλίας τὸ ὄνομα καὶ τὴν δόξαν, καὶ συμβὰν ἀξιομνημόνευτον εἰς τὴν παροῦσαν βασιλείαν. Ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς ἀλληλογραφίας του οὔτε ἐγωϊσμὸς φαίνεται οὔτε ἰδιαρέσκεια, μόνον δὲ ἡ ἐλπὶς ἐκφράζεται, ὅτι τὸ ναυαρχεῖον δὲν θέλει ἀντειπεῖ εἰς τὴν μικρὰν καὶ εὐσυγχώρητον φιλαυτίαν του, τοῦ νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ πλοῖόν του, μέχρις οὗ ἐπαναφέρῃ αὐτὸ, εἰ δυνατὸν, ὡς τρόπαιον ὀπίσω εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐν δὲ τῇ πρὸς τὸν Βάκ, τὸν ἄλλοτε ἀγαπητὸν συνοδοιπόρον του ἐπιστολῇ, μόνην προσωπικὴν χάριν ζητεῖ, ἂν προὔκειτο νὰ προβιβασθῇ, τὸ δίπλωμά του νὰ χρονολογηθῇ ἀπὸ τῆς 26 Ὀκτ. 1850, τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακαλύψεώς του. Οὕτως εἶπεν ὁ Μακλιοὺρ τοὺς τελευταίους του λόγους πρὸς τὸν φίλον, πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ πρὸς τὴν πατρίδα του, καὶ μετὰ ταῦτα ἔμεινεν ἀταράχως προσβλέπων τὸ μέλλον. « Ἂν οὐδὲν περὶ ἐμοῦ ἀκουσθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος εἰς τὸν Λιμένα τοῦ Λεοπόλδου, γράφει πρὸς τὸ ναυαρχεῖον, πρέπει νὰ συμπεράνητε ὅτι συνέβη τις ὀλεθρία καταστροφὴ, καὶ ὅτι ἡ παρεσείρθημεν εἰς τὸ πολικὸν πέλαγος, ἢ συνετρίφθημεν εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Βάῤῥω. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μὴ πέμπετε πλοῖον πρὸς βοήθειαν ἡμῶν, διότι θέλομεν ὅλοι ἀποθάνει τῆς πείνης. Μὴ ῥιψοκινδυνεύετε ζῶντας εἰς ζήτησιν βεβαίως τεθνεώτων. » Πανταχοῦ λόγοι γενναιότητος ἀτρομήτου, οὐδαμοῦ δὲ ἀπογνώσεως λέξις. Ὁ Ῥοδερῖκος Μουρχησὼν, πρόεδρος τῆς Ἀγγλικῆς γεωγραφικῆς ἑταιρίας, ὁμιλῶν περὶ τοῦ ὕφους τῶν ἐπιστολῶν τούτων πρὸς τὸ Ναυαρχεῖον, ἔλεγεν, ὅτι ἀπὸ τοῦ Κοὺκ ποτὲ πλοίαρχος δὲν ἔγραψεν ἐπισήμους ἐπιστολὰς, αἵτινες θέλουσι μᾶλλον ἀκαταστρόφως παραμείνει ἐντετυπωμέναι εἰς τῶν Ἄγγλων τὴν μνήμην. »

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἔγραφε τοὺς ἀταράχους καὶ εὐγενεῖς ἐκείνους λόγους, ἡ βοήθεια ἤγγιζε, βοήθεια τοσοῦτον ἀπροσδόκητος, ὥστε ὅταν ἔφθασε, τὸ ἐκπεπληγμένον πλήρωμα ἠρνεῖτο εἰσέτι νὰ τὸ πιστεύσῃ. Τρεῖς διεβίωσαν φοβεροὺς χειμῶνας ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὴν σιγὴν τῆς ἐρήμου, τρία ἔτη, καθ' ἃ ἦσαν ἀποκεχωρισμένοι τοῦ ζῶντος κόσμου, ὡς ἂν ἦσαν νεκροὶ, καὶ ἤδη ἀπὸ τὸν παγετώδη τῶν τάφον ἀνακαλοῦνται ὑπὸ φωνῶν ἀνθρωπίνων καὶ φιλικῶν, καὶ φιλικαὶ τοῖς ἐκτείνονται χεῖρες. Ἡ θέσις των τοῖς ἐφαίνετο ὡς ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις.

Ἐνθυμεῖται ἴσως ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ πλοίαρχος Κέλλετ, χωρισθεὶς ἀπὸ τὸν Μακλιοὺρ ἐν ἔτει 1850, ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐξεπέμφθη ἐκ νέου, ὡς κυβερνήτης τῆς *Ἀποφάσεως* (Ῥεζόλιουτ), ὅπως διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ προβῇ πρὸς τὴν νῆσον Μελβίλλην. Φθὰς ἐνταῦθα, εὗρε, πρὸς μεγίστην του ἔκπληξιν, τὴν ἐπιγραφὴν ἣν εἶχεν ἀφήσει ὁ Μακλιοὺρ ἐν ἔτει Ἀπριλίῳ 1851, μετ' ἐπιστολῆς ἐξ ἧς ἔμαθε τὴν διάβασιν τῆς πολικῆς θαλάσσης, τὴν ἀνακάλυψιν τῆς διόδου, καὶ ὅτι ὁ πάντα ταῦτα κατορθώσας φίλος του, ἔμενεν ἤδη εἰς ἀπόστασιν ἥτις εὐκόλως διετρέχετο ὑφ' ἑλκύθρων, κινδυνεύων ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Ἅμα λοιπὸν ἐπέτρεψεν ὁ καιρὸς, ὁ ὑποπλοίαρχος τῆς Ἀποφάσεως Πὶμ, ἐξεπέμφθη ἐπὶ ἑλκύθρων πρὸς τὸ πεπηγμένον πλοῖον εἰς τὸν *Λιμένα τοῦ Ἐλέους*.

Τὴν νύκτα τῆς 5ης Ἀπριλίου εἴδομεν ὅτι ὁ Μακλιοὺρ εἶχε κλείσει τὰς ἐπιστολάς του, ὅπως παραδώσει αὐτὰς εἰς τοὺς ἀναχωροῦντας, αὐτὸς δὲ ἀπεφάσισεν ὁλόκληρον ἔτι ἐνιαυτὸν νὰ ἐκτεθῇ ἐν τοῖς πάγοις εἰς πάντα κίνδυνον καὶ εἰς πᾶσαν στέρησιν, ἄνευ ἐλπίδος βοηθείας ἀπὸ ἀνθρώπων. Ἀνέτειλεν ἡ ἐπιοῦσα, ἡ 6η Ἀπριλίου, καὶ ὁ ὁρίζων ἦν θλιβερὸς καὶ κατηφὴς ὡς καὶ τὰς προλαβούσας. Ἀλλ' αἴφνης ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ σκοποῦ κράζοντος: « Συνοδεία ὁδοιπόρων! » Οὐδεὶς ἤθελε νὰ τὸ πιστεύσῃ. Ἡ κατάστασίς των ἦτον τοιαύτη, ὥστε χαρμόσυνος ἀγγελία τοῖς ἐφαίνετο ἀδύνατος. Ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐπανέλαβε τὴν ἀγγελίαν. Ὅλον τὸ πλήρωμα, πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ, ἐρρίφθησαν τότε εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ εἶδον ἄνθρωπον τρέχοντα πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς χιόνος.

« Φαντάσθητι, γράφει ὁ Μακλιοὺρ ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἐπιστολῇ, ὁλόκληρον πλήρωμα, τεθαμμένον ἐντὸς τύμβου ὑπερμεγέθους, θεωροῦν ἑαυτὸ ὡς ἀποκεκομμένον τοῦ κόσμου, καὶ οὐδὲ ἓν ἐξηυγενισμένον ὃν εἰς ἀπόστασιν δισχιλίων μιλίων πέριξ, ὅταν αἴφνης, ξένον θέαμα! εἷς μόνος ὁδοιπόρος (διότι τοὺς λοιποὺς ἔκρυπτον εἰσέτι οἱ πάγοι), μέλας ὡς ὁ Ἔρεβος, φαίνεται ταχέως προχωρῶν πρὸς τὸ πλοῖον, ἐνίοτε φιλικῶς χειρονομῶν πρὸς ἡμᾶς, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἐσκιμώς. Ἡ ἔκπληξις, ἡ ταραχή μου, ἦσαν ἀπερίγραπτοι. Μεταξὺ σπεύδων πρὸς αὐτὸν ἐστάθην, σχεδὸν διστάζων ἂν δὲν ἦτον κάτοικος τοῦ κάτω κόσμου. « Τίς εἶ σὺ, πόθεν ἔρχεσαι; » ἠρώτησεν ὁ Μακλιοὺρ· ὁ δὲ ξένος, εἰς τὸ πλευρόν του ἤδη, ἀνέκραξεν: « Ὑποπλοίαρχος Πὶμ, Ἐράλδος, πλοίαρχος Κέλλεττ. » Αἱ λέξεις αὗται ἐφάνησαν ἀκατανόητοι

εἰς τὸν Μακλιοὺρ, διότι ὁ πλοίαρχος Κέλλεττ ἦν ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος οὗ τὴν χεῖρα ἔσφιγξεν εἰς τὸν Βεριγγιον πορθμόν. « Ἀλλ' ἡ ἔκπληξίς μου, λέγει, μίαν μόνην στιγμὴν διήρκεσε, καὶ τὸ φάντασμα ἐφάνη τῷ ὄντι ὅτι εἶχεν ὀστᾶ καὶ σάρκα. Ἐν τῷ ἅμα, ἐν τῇ ἐκχειλίσει τοῦ αἰσθήματός μου, ἐρρίφθην καὶ τὸν ἥρπασα ἀπὸ τὴν χεῖρα. Φωνὴν δὲν εἶχον· ἡ ὑπερχειλὴς καρδία ἐδέσμευε τὴν γλῶσσαν. Ἀκούσαν τὸ πλήρωμα ὅτι ἑκατὸν πεντήκοντα μίλια μόνον μακρὰν περιέμενεν ἡ βοήθεια, ὅλοι ἐξώρμησαν ἐκ τοῦ μυχοῦ τοῦ πλοίου, οἱ ἀσθενεῖς ἐλησμόνησαν τὴν νόσον των, οἱ ὑγιεῖς τὴν κατήφειάν των. Πανταχοῦ ἤδη ζωὴ καὶ ἀγαλλίασις· ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ μετεβλήθη ὅλον τὸ πλήρωμα. Ἠμπορῶ πολλὰ νὰ σοὶ γράψω εἰσέτι, οὐχὶ ὅμως νὰ σοὶ δώσω μεμακρυσμένην κἂν ἔννοιαν τῆς σκηνῆς ἐκείνης. Σοὶ λέγω μόνον, φαντάσθητι νεκροὺς ἀναστάντας· προσπάθησον νὰ συλλάβῃς τὴν τοιαύτην εἰκόνα. Περισσότερα περιττὸν νὰ σοὶ εἰπῶ. »

Ἐπὶ πολλὰς ὥρας συνηγμένοι οἱ ναῦται ἀνὰ δύω καὶ τρεῖς, ὡμίλουν ζωηρῶς, καὶ πολλοὶ ἐδόξαζον τὴν ἀεποτε ἐπὶ τῶν θνητῶν ἀγρυπνοῦσαν Πρόνοιαν. Καὶ ὅμως εἰσέτι ὁ νοῦς των δὲν ἐδύνατο νὰ συλλάβῃ ἐντελῶς τὴν παράδοξον καὶ ἐκ θαύματος γενομένην μεταβολὴν τῆς τύχης των. Τὴν ἐπαύριον ὅ,τι ἄριστον περιεῖχε τὸ πλοῖον, τοῖς παρετέθη ὅπως αὐξήσῃ τὴν εὐθυμίαν των, τὴν δ' ἐπιοῦσαν ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου Πὶμ ἀνεχώρησαν πρὸς τὴν Μελβίλλην νῆσον, ἀφ' οὗ τὰ πάντα διέθεσαν ὅπως ὁ ὑποπλοίαρχος Κρεσουέλλος τοὺς ἀκολουθήσῃ κατόπιν μετὰ τῶν ἀσθενεστέρων ἐκ τοῦ πληρώματος. Ἐν τούτοις δύω συνέβησαν θάνατοι, καὶ ἕτερος εἶχε συμβῇ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, συνέπεια τῶν μακρῶν αὐτῶν ταλαιπωριῶν καὶ στερήσεων.

Ὁ πλοίαρχος Κέλλεττ περιγράφει οὕτως ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἐπιστολῇ του τὴν ἐπὶ τῆς Μελβίλλης νήσου συνέντευξιν. » Αὕτη εἶναι τῷ ὄντι πανηγυρικὴ δι' ἡμᾶς ἡμέρα, καὶ πρέπει νὰ ἑορτάζηται ἐσαεὶ ὑπὸ τῶν ἀπογόνων μας. Περὶ τὰς ἐννέα σήμερον τὸ πρωὶ ὁ σκοπός μας ἀνήγγειλε συνοδείαν προσερχομένην· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς περιγράψω τὰ αἰσθήματά μου ὅταν ἤκουσα ὅτι ὁ πλοίαρχος Μακλιοὺρ ἦν μεταξὺ αὐτῶν. Ἀμέσως ἔσπευσα πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ ἔσφιγξα ἐκ καρδίας τὰς χεῖρας, μεθ' ὅσης περιπαθείας οὐδεὶς ποτὲ φίλος ἔσφιγξε φίλου χεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς. Τοῦ Μακλιοὺρ ἡ ὄψις εἶναι καλὴ. ἀλλὰ τὸν εἶδον ἐκ τῆς πεινης ἠμιθανῆ. » — Ὁ δὲ Μακλιοὺρ, περιγράφων τὴν αὐτὴν συνέντευξιν, λέγει: « Τὴν 15ην Ἀπριλίου, τὴν ἀείμνηστον ἐκείνην ἡμέραν, ἔφθασα εἰς τὸ πλοῖον τὴν Ἀπόφασιν, ἀπαντήσας ὀλίγον μακρὰν αὐτῆς τὸν ἀγαθώτατον, τὸν ἀξιόλογον πλοίαρχόν της, οὗ ἡ ἐγκάρδιος περίπτυξις καὶ ὁ ἀσπασμὸς μοὶ ἐπεδείκνυε τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὸ βαθὺ αἰσθημά του. Ἐνταῦθα μένω εἰσέτι. ἀπολαμβάνων τῆς ἀληθοῦς Ἰρλανδικῆς φιλοξενίας. Περιττὸν τὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι ἡ ὑποδοχὴ ἧς ἔτυχον παρὰ τοῖς σώσασι καὶ διατηρήσασιν ἡμᾶς μὲ ἀπεζημίωσεν ἐντελῶς δι' ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε στερήσεις καὶ ταλαιπωρίας μου. »

Περίεργον ὅτι οἱ δύω γενναῖοι θαλασσοπόροι οἵτινες οὕτως ἀπηντήθησαν, ὁ μὲν ἐξ ἀνατολῶν, ὁ δὲ ἐκ δυσμῶν, ἐπὶ τῆς νήσου Μελβίλλης, ἀπαθανατισθείσης διὰ τῆς συναντήσεώς των· εἰσὶν οὐχὶ μόνον Ἰρλανδοὶ ἀμφότεροι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως, τῆς Βεξφόρτης, ἥτις σεμνύνεται παραγαγοῦσα καὶ τὸν πλοίαρχον Κέλλεττ καὶ τὸν πλοίαρχον Μακλιοὺρ.

Τὴν 2αν Μαΐου ὁ ὑποπλοίαρχος Κρεσουέλλ ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον Μελβίλλην μετὰ τῶν ἀσθενῶν του, εἰκοσιεπτὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ χειροῦργος Πεὶρς, καὶ οἷς προσετέθη καὶ ὁ διερμηνεὺς, ὅστις ὅμως ἦν ὑγιής. Ὁ σημαιοφόρος Βινιὲττ ὑπέφερε μεγάλως ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν, εἷς δὲ τοῦ πληρώματος, ἄλλως ὑγιής, ἐγένετο ἐντελῶς ἐννεώς. Δύσκολον ἦν τὸ πρόβλημα τοῦ πλοιάρχου Κέλλετ, νὰ διακομίσῃ ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς ἐπὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα μίλια διὰ τῶν πάγων, διὰ τοῦ ζοφωδεστέρου καιροῦ, καὶ ἔχων πλήρωμα οὕτως ἐξησθενισμένον, ὥστε δύω ναῦται ἐξετέλουν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἑνὸς. Ἦν δὲ τόσον ἐπίπονον νὰ σείρωσι τὰ ἕλκυθρα ὑπὲρ γιγαντιαίους πολλάκις ὄγκους πάγων, ὥστε οἱ ναῦται ἔπιπτον συνεχῶς ἀπηυδημένοι· ἀλλ' οὔτε θάνατος συνέβη, οὔτε ἄλλο κἀνὲν δυστύχημα. Μετὰ δεκαεξ ἡμέρας ἔφθασαν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον των, χάρις εἰς τὸν γενναῖον ὑποπλοίαρχον Κρεσουέλλον, ὅστις εἶχε τὴν διεύθυνσιν τῆς δυσκόλου ταύτης πορείας, καὶ διεξήγαγε θαυμασίως τὸ ἔργον του.

Ἀκολουθεῖ.

ΚΟΛΟΣΣΑΙΟΝ.

—o—

Τὸ μεγαλούργημα τοῦτο, ὁ κολοσσὸς οὗτος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιότητος, οὗ τὸ ἐξωτερικὸν κἂν ἔνδυμα ὑφίσταται ἔτι, μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ λαμπρότητος, ᾠκοδομήθη ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ, καὶ ὠνομάζετο ἀμφιθέατρον τῶν Φλαβίων. Ἐσωτερικῶς καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν περιφέρειαν εἶχεν ἄνωθεν μέχρι κάτω βαθμίδας, ἐφ' ὧν ἐδύναντο νὰ καθήσωσιν ὀγδοήκοντα ὀκτὼ χιλιάδες ἀνθρώπων, ἄνωθεν δὲ τῶν βαθμίδων εἶχε λαμπρὰν στοὰν ὑπόστυλον, ἥτις ἐδύνατο νὰ περιλάβῃ ἔτι εἴκοσι χιλιάδας θεατῶν· ἐν δὲ τῷ μέσῳ εἶχεν εὐρεῖαν θυμέλην ἢ πλατεῖαν, ἐν ᾗ ἐτελοῦντο διάφορα θεάματα, καὶ ἰδίως οἱ ἀπεχθεῖς καὶ φονικοὶ τῶν μονομάχων ἀγῶνες. Ἐν τινι ἑορτῇ, ἀφ' οὗ οἱ δοῦλοι ἐμονομάχησαν, καὶ τὰ θηρία ἀμοιβαίως κατεσπαράχθησαν πρὸς τέρψιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, αἴφνης τὸ ἔδαφος μηχανικῶς ἠνεῴχθη, καὶ προέκυψεν ἐξ αὐτοῦ ὁλόκληρον χλοερὸν δάσος, ἐξ οὗ ἀπέπτη μέγα πλῆθος ᾀδόντων πτηνῶν.

Αἱ βαθμίδες αὗται ἐξωτερικῶς ἐστηρίζοντο ἐπὶ

τετραπλῆς ἐπαλλήλου σειρᾶς ἀψίδων, ὧν ἕκαστος δόμος ἐκοσμεῖτο μεγαλοπρεπῶς δι' ἡμικιόνων διαφόρου ῥυθμοῦ, ὁ μὲν τοῦ δωρίου, ὁ δὲ τοῦ ἰωνικοῦ, ὁ τρίτος τοῦ κορινθιακοῦ, καὶ ὁ τέταρτος τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἢ μικτοῦ. Καὶ τοσοῦτον πολυδάπανον, μεγαλοπρεπὲς καὶ καταπληκτικὸν ἦν τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὥστε Ῥωμαῖοι μὲν συγγραφεῖς λέγουσιν ὅτι πρὸς ἀνέγερσίν του ὅλος ποταμὸς κατηναλώθη χρυσοῦ, οἱ δὲ Γότθοι, ὅταν ἦλθον εἰς Ῥώμην, ἔλεγον, ὅτι ὅταν πέσῃ τὸ Κολοσσαῖον, θέλει πέσει ἡ Ῥώμη, ὅταν δὲ πέσῃ ἡ Ῥώμη, θέλει πέσει ὁ κόσμος.

Ἐν τῷ μεσαιῶνι τὸ Ἀμφιθέατρον τοῦτο ἐχρησίμευσεν ὡς φρούριον περιμάχητον μεταξὺ τῶν τότε ἰσχυουσῶν καὶ διαπληκτιζομένων οἰκογενειῶν τῶν Φραγγιπάνων καὶ Ἀνιβάλδων· ἐν δὲ εἰρηνικωτέραις ἡμέραις ἀπεδίδετο ἐνίοτε εἰς τὴν ἀρχαίαν του χρῆσιν, καὶ ἐτελοῦντο ἐνταῦθα λαμπρότατοι ἱπποτικοὶ ἀγῶνες, εἰς οὓς συνέῤῥεε πᾶς ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης, καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἀριστοκρατία τῆς Ἰταλίας. Κατεστράφη δὲ κυρίως, τὸ ἐσωτερικὸν πρὸ πάντων αὐτοῦ, καὶ μέρος προσέτι τοῦ περιβόλου του, κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, ὅταν οἱ μεγαλοπρεπεῖς

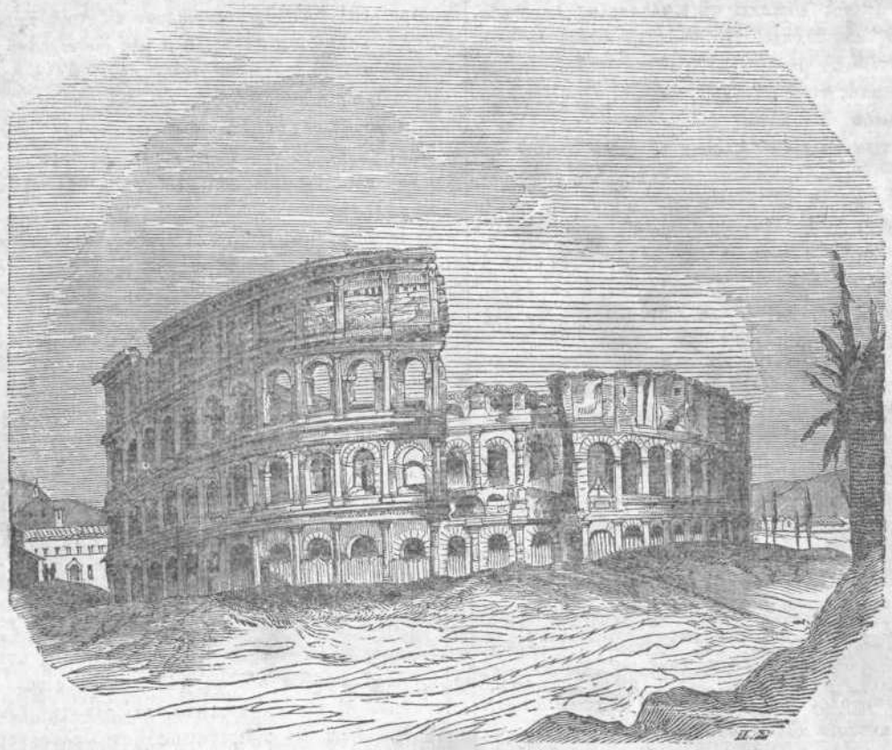

Κολοσσαῖον.

Ἀρχιτέκτων τοῦ ἀληθῶς κολοσσιαίου τούτου θεάτρου, εἰς ὃ ἐδόθη τὸ νέον παρεφθαρμένον του ὄνομα κατὰ τὸν ὄγδοον μόνον αἰῶνα μετὰ Χριστόν, λέγεται ὁ Χριστιανὸς Γαυδέντιος. Ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, παράδοξοι αἱ βουλαὶ τῆς προνοίας, ἥτις παρεσκεύασε διὰ χειρὸς χριστιανικῆς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς αἱματηρᾶς δόξης τῶν χριστιανῶν· διότι ἐπὶ τῶν διωγμῶν, ἐνταῦθα κατεκλείοντο οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως, ἐνταῦθα παρεδίδοντο εἰς τῶν θηρίων τὴν λύσσαν καὶ εἰς παντοειδῆ ἄλλα βασανιστήρια, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἀκόμη ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τὴν θυμέλην αὐτοῦ ὑπόγειοι φυλακαὶ, αἵτινες φαίνεται ὅτι κατ' ἐκείνους τοὺς ζοφεροὺς χρόνους ᾠκοδομήθησαν, ὅπως τὰ θύματα ἐκεῖνα τῆς εὐσεβείας κατακλείωνται ἐν αὐταῖς, περιμένοντα τὴν ἡμέραν τῆς καταδίκης των.

ἀλλ' ἀφιλόκαλοι ἄρχοντες τῆς Ῥώμης ἀπέσπων τοὺς λίθους τῶν ἐδωλίων, καὶ ᾠκοδόμουν δι' αὐτῶν τοὺς λαμπροὺς αὐτῶν οἴκους.

Διάφορα κατὰ καιροὺς ἐπροτάθησαν περὶ χρήσεως τοῦ ἐρειπίου τούτου. Ὁ Πάπας Σίξτος ὁ Ε'. συνέλαβε τὴν πεζὴν ἰδέαν νὰ διασκευάσῃ ὑπὸ τὰς προσγείους ἀψίδας ἐργαστήρια, τὸ δὲ ἐμβαδὸν νὰ μεταποιήσῃ εἰς μεταξουργεῖον, καὶ ὁ περίφημος ἀρχιτέκτων Φοντάνας ἐσχεδίασε τὴν βεβήλωσιν ταύτην, ἣν ἐκώλυσε τοῦ Πάπα ὁ θάνατος. Ὁδοιπόρος τις ἐπρότεινε νὰ κρημνισθῇ τὸ πεπονημένον ἥμισυ τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ νὰ ἐπισκευασθῇ διὰ τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ τὸ ἕτερον ἥμισυ, ὥστε νὰ ἔχωμεν κἂν τὸ ἥμισυ Κολισαῖον ἄρτιον. Οὐδ' ἡ παράδοξος καὶ βάρβαρος αὕτη ἰδέα ἐπραγματοποιήθη, καὶ μένει εἰσέτι τὸ Κολοσσαῖον οἷον πρέπει νὰ μένῃ δι' αἰώνων, ἐρείπιον

μεμονωμένον, σεβάσμιον καὶ μεγαλοπρεπὲς, διατηροῦν μόνον τὸν ἐξωτερικὸν αὐτοῦ περίβολον, ὅστις, ἀφ' οὗ ἀφῃρέθησαν τὰ ἐδώλια, φαίνεται ὅλος κατάτρυτος ὑπὸ τετραπλῆς σειρᾶς θολωτῶν θυρίδων. Δι' αὐτῶν, ὁ τὴν νύκτα τὸ Κολοσσαῖον ἐπισκεπτόμενος βλέπει τὴν ὡραίαν σελήνην τῆς Ἰταλίας, ποικίλα σκιᾶς καὶ φωτὸς ἀποτελοῦσαν συμπτώματα, καὶ βλέπει τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ φανταζεται ὅτι τὸ προαιώνιον τοῦτο οἰκοδόμημα δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' εἶναι εἰς τοὺς ἀέρας ἠωρημένον. Ἀλλ' ἀντὶ τῆς σελήνης καὶ ἀντὶ τῶν ἀστέρων, πολλάκις ὁ τῶν νυκτερινῶν ἐντυπώσεων ἐραστὴς ὁδοιπόρος εὑρίσκει τὸ Κολοσσαῖον λαμπαδοφώτιστον, καὶ βλέπει τὴν θυμέλην αὐτοῦ κατεχομένην ἀντὶ ὑπὸ μονομάχων ἢ ἱππότων ἢ μαρτύρων, ὑπὸ τάγματός τινος μοναχῶν, καὶ ἐπὶ προχείρου ξυλίνου ἰκρίου ἕνα αὐτῶν ἐναγωνίως ἀπαγγέλλοντα ψυχράν τινα ὁμιλίαν. Ἄλλοτε δὲ, ὅταν ἔρημον ἐπιτύχῃ τὸ ἐρείπιον, καὶ κατάλληλον εἰς ἔμπνευσιν ποιητικῶν ρεμβασμῶν, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ ἰδῇ αἰφνης πλησίον του ἕτερον ἄγνωστον φίλον τῆς νυκτερινῆς τῶν ἀρχαιοτήτων ὄψεως, ὅστις ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ νὰ τῷ ἁρπάσῃ τὸ ὡρολόγιον, ἢ καὶ ἐγχειρίδιον προτείνων κρυπτὸν, νὰ τῷ ἀπαιτήσῃ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τὸ βαλάντιον.

Ο ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ.

—ο—

Εἰς οὐδένα ἐπισκεπτόμενον τὸ Λονδῖνον, ἂν ὁπωσοῦν μετέχῃ παιδείας καὶ περιεργείας, ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ἰδῇ τὸν Ζωολογικὸν κῆπον. Ἐνταῦθα οἱ μεγαλοπήβολοι Ἄγγλοι ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμώσωσιν οἷαν ἡ φαντασία αὐτῶν συλλαμβάνει, ἢ ὁ Ὅμηρος αὐτῶν Μίλτων τοῖς ἐνέπνευσεν ἰδέαν τοῦ ἐπιγείου παραδείσου· διότι ἐνταῦθα βλέπει τις πεδία καὶ λόφους, κοιλάδας καὶ δάση καὶ ῥύακας, καὶ ἐν τῇ ποικίλῃ ταύτῃ φύσει διαιτώμενον εἰς τὸ οἰκεῖον στοιχεῖον καὶ κλίμα πᾶν γένος τετραπόδων, πτηνῶν, ζώων ὑδροβίων ἢ ἀμφιβίων καὶ ἑρπετῶν. Ἀλλ' εἰς οὐδένα ἐπισκεπτόμενον τὸν Ζωολογικὸν κῆπον, ἂν ὁπωσοῦν ἔχῃ ἀξίωσιν ἀνθρώπου τῆς κομψῆς κοινωνίας, ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ἰδῇ τὸν Ἱπποπόταμον, ὅστις εἶναι ἐν τῷ νέῳ τούτῳ παραδείσῳ ὅ,τι ἦτον ὁ προπάτωρ Ἀδὰμ ἐν τῷ ἀρχαίῳ, ἤτοι τὸ ἀνώτατον πλάσμα, καὶ ὁ μονάρχης αὐτοῦ. Περὶ τὸ ἀνάκτορον αὐτοῦ, περιέχον θόλον πρὸς ἐνοίκησιν, δεξαμενὴν πρὸς λοῦσιν, πεδιάδα πρὸς διάχυσιν, συῤῥέει καὶ συνωθεῖται κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἄπειρον πλῆθος, ἀπὸ τοῦ εὐτελεστάτου ἐργάτου, ὅστις ᾠκονόμησε δι' ὅλης τῆς ἑβδομάδος τὴν δραχμήν του ὅπως ἔλθῃ νὰ ἰδῇ τὴν κυριακὴν τὸ θαῦμα τοῦ αἰῶνος, μέχρι τῆς ἀνωτάτης ἀριστοκρατίδος, ἥτις πρέπει περὶ αὐτοῦ νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν ἑσπερινήν της συναναστροφήν.

Ὁ ἱπποπόταμος εἶναι ζῶον σπανιώτατον, οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπισκεφθὲν ζῶν τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ μόνον ἀντιπροσωπευόμενον εἴς τινα τῶν πλουσιωτέρων μουσείων ὑπὸ μερῶν σκελετοῦ, ἢ ὑπὸ δερμάτων τεταριχευμένων. Φαίνεται δὲ πλασθὲν διὰ νὰ διαιτᾶται ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ μετέχει συγχρόνως τῆς φύσεως τοῦ ἵππου, τοῦ βοὸς ἢ βουβάλου, τοῦ χοίρου καὶ τοῦ ῥινοκέρου· οὐχ ἧττον ὅμως ἀγαπᾷ τὸ ποτάμιον ὕδωρ, καὶ διαμένει τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ζωῆς του ἐν αὐτῷ, πολλὴν ὥραν δυνάμενον νὰ ζῇ ὑποβρύχιον, καὶ συνήθως κοιμώμενον εἰς τοὺς παραποταμίους καλάμους. Εἶναι βαρὺ καὶ δυσκίνητον, δυνάμενον μὲν νὰ τρέξῃ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀλλὰ βραδύτερον τῶν λοιπῶν ζώων, ὑφ' ὧν διὰ τοῦτο ἀλίσκεται, βραδύτερον δὲ καὶ τῶν ὠκυπόδων μαύρων, οἵτινες διὰ τοῦτο δὲν φοβοῦνται τοὺς βαρεῖς πόδας του καὶ τοὺς τρομερούς του ὀδόντας, καὶ πολλάκις προσβάλλουσιν.

Ὁ ἱπποπόταμος εἶναι καὶ κατὰ μῆκος καὶ κατὰ τὸν ὄγκον μείζων τοῦ ῥινοκέρου, ἔχων ἑπτὰ ποδῶν ὕψος, καὶ δεκατεσσάρων ὡς δεκαὲξ ποδῶν μῆκος. Οἱ πόδες του εἰσὶν ἰσχυρότατοι καὶ ἀναλόγως βραχεῖς, ἔχοντες ἀνὰ τέσσαρας ὀγκώδεις ὄνυχας. Βαρύνει δ' ἐνίοτε τὸ ὅλον θηρίον 2500 λίτρας. Ἡ κεφαλή του εἶναι τετράγωνος, ἔχουσα ἀγρίαν τὴν ἔκφρασιν, μικροὺς καὶ ἐπιπέδους τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ μικρὰ καὶ ὀξέα τὰ ὦτα. Ὀδόντας ἔχει τεσσαράκοντα τέσσαρας, ὧν τινες ἔχουσι μῆκος δώδεκα καὶ δεκαὲξ δακτύλων, καὶ ἐνίοτε βαρύνουσιν ἕκαστος δώδεκα καὶ δεκατρεῖς λίτρας. Εἰσὶ δὲ τόσον στεροὶ, ὥστε ὅταν τοὺς συγκρούει ἐνίοτε, ὅπερ συμβαίνει ὅταν τὸ θηρίον ὀργίζηται, ἀναπέμπουσι φωσφορικὸν πῦρ ἢ σπινθῆρας ὡς οἱ χάλικες, ἐξ οὗ ἐπεκράτησε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ πρόληψις ὅτι τὸ θηρίον τοῦτο ἐφύσα πῦρ ἐκ τοῦ στόματός του. Δι' αὐτήν των δὲ τὴν σκληρότητα, καὶ διὰ τὴν λευκότητά των, ἥτις δὲν φθείρεται ὡς ἡ τοῦ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ, προτιμῶνται ἡ ὀδόντες οὗτοι πάσης ἄλλης ὕλης εἰς τὴν κατασκευὴν ψευδῶν ἀνθρωπίνων ὀδόντων, καὶ ἐξ αὐτῶν προσέτι κατεσκεύαζον ἄλλοτε φυλακτήριά τινα, ὑποτιθέμενα ὅτι προφυλάττουσιν ἀπὸ διαφόρους ἀσθενείας.

Τὸ ζῶον τοῦτο, τὸ δεύτερον ἢ τρίτον τῶν τετραπόδων κατὰ τὸ μέγεθος, ζῇ μακρὰν τῆς Εὐρώπης, ἰδίως κατὰ τοὺς ποταμοὺς τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, οἷον τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγην, τὸν Σενεγάλον, τὸν Γάμβραν, τὸν Ζαΐρον, τὸν Νεῖλον κτλ., καὶ εἶναι μάλιστα σπάνιον εἰς τὸν Νεῖλον, συνεχέστερον δ' ἀπαντᾶται πρὸς τὸ Εὐελπὶ ἀκρωτήριον. Εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἄλλοτε μὲν φαίνεται ἐπὶ τῆς γῆς, ἄλλοτε δὲ ἐντὸς τῶν ὑδάτων, ὅπου ὅμως δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺ, χωρὶς ν' ἀναβῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ ν' ἀναπνεύσῃ, ἄλλοτε δὲ κοιμᾶται ἐν τοῖς καλαμῶσι, καὶ τότε τὸν προδίδει ἰσχυρὸς ῥόγχος μακρόθεν ἀκουόμενος. Ἡ φωνή του μετέχει τοῦ μυκηθμοῦ τοῦ βουβάλου καὶ τοῦ

χρεμετισμοῦ τοῦ ἵππου. Ἡ ὅρασίς του εἶναι ὀξεῖα, καὶ φοβερὸν εἶναι τὸ βλέμμα του. Τὸ δέρμα του εἶναι τόσον σκληρόν, ὥστε οὔτε ἀκόντιον, οὔτε βέλος, οὔτε σφαῖρα τὸ διαπερᾷ, πλὴν ὑπὸ τὴν κοιλίαν καὶ κατὰ τοὺς ἁρμοὺς, ὅπου καὶ οἱ θηρευταὶ προσπαθοῦσι νὰ σκοπεύωσιν. Ὅταν προσβληθῶσιν οἱ ἱπποπόταμοι ὑπὸ πυροβόλου, πλησιάζουσι νὰ ἰδῶσι τί εἶναι ὁ παράδοξος οὗτος κρότος· ἂν ὅμως πληγωθῶσι, φεύγουσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ῥίπτονται εἰς τοὺς ποταμοὺς, ὅπου εἰσὶ πολὺ πλέον ἐπίφοβοι, διότι δι' ἑνὸς ῥαπισματος ἀ ατρέπουσι πολλάκις τὰς μεγίστας λέμβους, ἢ διὰ τῶν ὀδόντων των συντρίβουσιν αὐτῶν τὰ πλευρά. Πολλάκις μάχονται μεταξύ των καὶ ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ὅπου ἐγείρονται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν των, καὶ οὕτω δάκνουσιν ἀλλήλους.

Οἱ ἄγριοι μεταχειρίζονται τὸ δέρμα τοῦ ἱπποποτάμου εἰς κατασκευὴν ἀσπίδων, ἃς οὐδὲν βέλος διαπερᾷ. Οἱ δὲ ἰνδοὶ ζωγράφοι τὸ αἷμα αὐτοῦ μεταχειρίζονται εἰς βαφήν. Ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶναι βρώσιμος, τρυφερωτάτη καὶ παχεῖα, καὶ συνήθως τρώγουσιν αὐτὴν μετ' εὐχαριστήσεως οὐ μόνον οἱ Εὐρωπαῖοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ μαῦροι τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἂν καὶ λατρεύωσι τὸν ἱπποπόταμον ὡς θεόν. Οἱ Πορτογάλλοι μάλιστα τὸν ἐκήρυξαν ἰχθύν, διὰ νὰ τὸν τρώγωσι καὶ τὰς νηστισίμους ἡμέρας. Καὶ τὸ λίπος τοῦ ζώου τούτου πολὺ τιμᾶται, καὶ θεωρεῖται ὡς ἰαματικώτατον διὰ τὸ στῆθος. Βεβαιοῦται δὲ ὅτι ὁ ἄρτιος ἱπποπόταμος παρέχει ὑπὲρ τὰς χιλίας λίτρας λίπους. Ἡ κυριωτέρα αὐτοῦ τροφὴ εἰσὶν οἱ ἰχθεῖς, ἐνίοτε ὅμως τρώγει καὶ χόρτα τῶν πεδιάδων. Ἀγαπᾷ δὲ καὶ τὰ ζαχαροκάλαμα, τὸ ὀρύζιον, τὸν ἀραβόσιτον, τὸ κεγχρίον, τὰ φασόλια, τοὺς πέπονας, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ὄσπρια τῆς πατρίδος του.

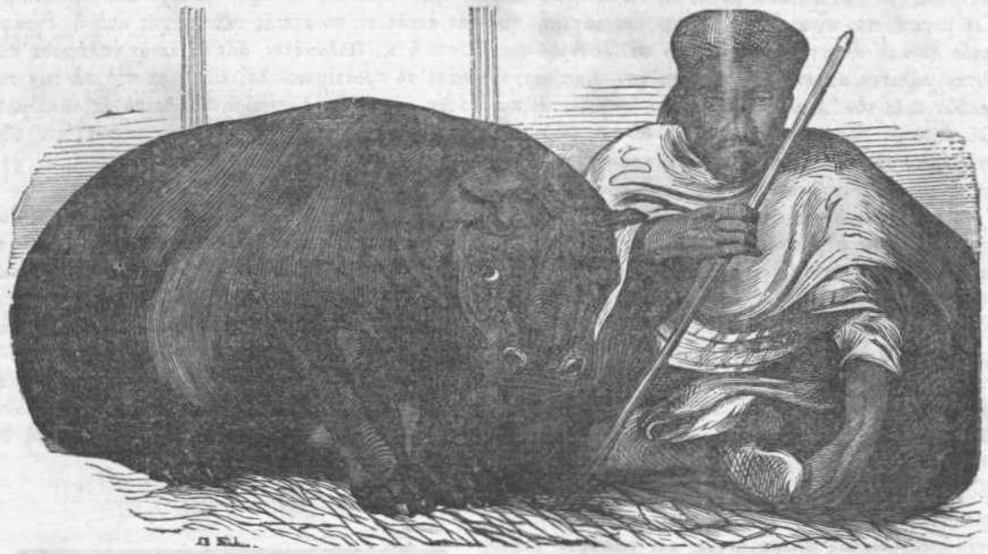

Ἱπποπόταμος.

Λέγεται ὅτι οἱ ἱπποπόταμοι αἱματώδεις ὄντες ὑπὲρ παρ' ἄλλον ζῶον, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς φλεβοτομίας, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ὀξεῖς βράχους, προστρίβονται πρὸς αὐτοὺς μέχρις οὗ ἀνοίγουσι μίαν τῶν φλεβῶν των, καὶ τότε, ἂν τὸ αἷμά των δὲν ῥέῃ ἀφθόνως, τρέχουσι καὶ κινοῦνται βιαίως, ὅπως ὑποβοηθήσωσι τὸν ῥοῆν του. Ὅταν δὲ κρίνωσιν ὅτι ἀπώλεσαν ὅσον ὠφέλιμον διὰ τὴν ὑγείαν των, τότε βυθίζονται εἰς τὴν παραποτάμιον ἰλύν, ὅπου κλείεται ἡ πληγή των. Ὥστε, ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, οἱ ἱπποπόταμοι εἰσὶν οἱ ἀρχαιότεροι χειροῦργοι ἐπὶ γῆς, καὶ ἡ φλεβοτομία ὑπαγορεύεται ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως. Ἡ ἰδέα δὲ αὕτη ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, διότι ὁ Γαληνὸς λέγει ὅτι κατὰ τὴν κοινὴν ἰδέαν ἡ ἰατρικὴ ἐμιμήθη τὴν φλεβοτομίαν παρὰ τῶν ἱπποποτάμων· καὶ ἐπὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν δὲ ἱερογλύφων ἱπποπόταμος αἱμορροῶν δηλοῖ τὸν χειροῦργον.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον τοὺς ἱπποποτάμους, καὶ τὰ θηρία ταῦτα ἀνέτρεψαν ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ πολλὰ πλοῖα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἔγραψε περὶ τούτου πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην ἐπιστολὴν, διατηρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀρριανοῦ, δι ἧς τὸν ἐρωτᾷ ὁποῖα τινα εἰσὶν ἄρα τὰ ἔνυδρα ταῦτα τέρατα, τὰ συνταράζαντα τὸν στόλον του. Ἐν Ῥώμῃ πρῶτος ὁ Σκαῦρος παρουσίασεν ἱπποπόταμον εἰς τὸ ἱπποδρόμιον. Ἔκτοτε δὲ ἀναφέρεται ὡς παραβόλου πολυτελείας δεῖγμα, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Φίλιππος πολλοὺς ἱπποποτάμους ἐπέδειξεν εἰς τοὺς ἑκατονταετηρικοὺς ἀγῶνας οὓς ἐτέλεσεν. Ἀπὸ τῶν χρόνων δ' ἐκείνων ζῶν ἱπποπόταμος δὲν ἦλθεν εἰς τὴν Εὐρώπην, μέχρις οὗ ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔπεμψε τὸν ἤδη ἐν τῷ Ζωολογικῷ κήπῳ τοῦ Λονδίνου θαυμαζόμενον. Συνελήφθη δὲ οὗτος ἐν Ἰουλίῳ

1849, καὶ ὅλη Ὀδύσσεια εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἄγρας του, τῆς μακρᾶς καὶ δυσχεροῦς του ὁδοιπορίας δι' ἐκτάσεως χιλιων ὀκτακοσίων μιλίων, τῆς ἐπεβιβάσεώς του εἰς τὰ ἀτμοκίνητα, καὶ τῆς ἀποβάσεώς του εἰς τοὺς σιδηροδρόμους.

Ἀμερικανὸς εἶχε προσφέρει εἰς τὸ Κάϊρον 156.000 δρ. διὰ ν' ἀποκτήσῃ ἱπποπόταμον ζῶντα, ἀλλ' οὐδεὶς εὑρέθη ὅστις ν' ἀποτολμήσῃ ἐπὶ τοιαύτῃ τιμῇ τὴν θήραν. Εἰς τὸ Κάϊρον δεκαοκτὼ χιλιάδες θεατῶν συνήχθησαν διὰ νὰ θαυμάσωσι τὸν στελλόμενον εἰς Ἀγγλίαν, καὶ ὡς εἰς ἡγεμόνα, τῷ ἐδόθη φρουρὰ καὶ σωματοφυλακὴ διὰ νὰ τὸν φέρῃ μέχρι τοῦ λιμένος.

Ὡς ὅλοι, ἐσπεύσαμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἰδῶμεν τὸ θαῦμα τοῦτο ἐν τῷ ζωολογικῷ κήπῳ. Ὁ ἱπποπόταμος οὗτος ἦτον τότε βρέφος μόλις 12 μηνῶν, ἔχων μέγεθος μετρίου μόσχου, ἀλλὰ ζωηρὸς, εὔθυμος καὶ εὐκίνητος, ἂν καὶ ὁποσοῦν βαρὺς εἰς τὰ κινήσεις του. Ἡ μορφή του εἶναι δισειδεστάτη καὶ κωμική· τὸν εἶδα δὲ καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχετο τοῦ λουτροῦ του, ὅταν μάλιστα αὐξάνῃ ἡ φαιδρότης του. Κατ' ἀρχὰς ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἄραβα φύλακά του, ὃν φαίνεται πολὺ ἀγαπῶν, ἤρχισε νὰ παίζῃ μετ' αὐτοῦ, ὠθῶν αὐτὸν διὰ τοῦ εὐρέως μετώπου του, καὶ ὄρθιος ἐγειρόμενος κατ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ὀπισθίους του πόδας, οὓς χαριεντισμοὺς δὲν ἠξεύρομεν ἂν θέλῃ ἐπίσης στέργει ὁ φύλαξ ὅταν ὁ μόσχος αὐξήσῃ εἰς βοῦν καὶ ῥινόκερων. Μετὰ ταῦτα δὲ τὸ βαρυκέφαλον ζῶον, ἰδὸν τὸ περιϊστάμενον πλῆθος, ἐν ᾧ πάμπολλοι ἦσαν κομψότατα ἐνδεδυμέναι κυρίαι, πρὸς ἔκφρασιν τῆς χαρᾶς του καὶ πρὸς ἰδιαιτάτην αὐτῶν εὐχαρίστησιν, ἤρχισε νεανικευόμενον νὰ τρέχῃ μ' ὅσην ταχύτητα ἡ φύσις τῷ ἐχάρισε, περὶζ τοῦ περιβόλου εἰς ὃν ἦν κατακεκλεισμένον, καὶ ὅστις διὰ τὰ ἤθη καὶ τὸν τρόπον τοῦ βίου τοῦ ἱπποποτάμου, εἶναι πλήρης βορβόρου, καὶ τινάσσων αὐτὸν διὰ τῶν ποδῶν του εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, ἔτρεψε τὸ πονηρὸν θηρίον εἰς φυγὴν τοὺς θεατὰς ἀλαλάζοντας, καὶ τοιοῦτον ἔλαβε πέρας ἡ πρὸς τὸν ἱπποπόταμον ἐπίσκεψίς μου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ὑπὸ Γεωργίου Πολυμέρη, ἐν Ἑρμουπόλει, 1854

—o—

Πάμπολλοι μᾶς συνδέουσι σχέσεις μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ θάλασσα περιβάλλει πανταχόθεν τὴν Ἑλλάδα, περιβάλλει πανταχόθεν τὴν γῆν, ἡ δὲ Ἀγγλία ἄρχει τῆς θαλάσσης. Τὸ στάδιον καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν εἶναι τὸ ἐμπόριον, ἡ δὲ Ἀγγλία εἶναι τὸ ταμεῖον τοῦ ἐμπορίου τῆς γῆς. Προσέτι ἡ Ἀγγλία παρέχει τὰ ἄριστα ὑποδείγματα τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, ἐφ' ὧν φιλοτιμεῖται ἡ Ἑλλὰς νὰ βαδίζῃ· αὕτη προπορεύεται ἤδη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς πᾶσαν ἀνακάλυψιν καὶ εἰς πᾶσαν πρόοδον, καὶ ἡ φιλολογία αὐτῆς περιέχει θησαυροὺς οὐδεμιᾶς ἄλλης φιλολογίας εὐτελεστέρους. Ὅλοι οὗτοι οἱ λόγοι καθιστῶσι τὴν σπουδὴν τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης ἀναγκαιοτάτην εἰς πάντα πεπαιδευμένον, καὶ ἰδίως εἰς πάντα Ἕλληνα ἔχοντα παιδείας ἀξίωσιν. Ἀλλ' εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γλωσσῶν τίς δὲν γνωρίζει ὅτι τὸ λεξικὸν εἶναι βοήθημα ἄφευκτον, καὶ ὅτι ὅσῳ τοῦτο εὐμεθοδέστερον, τόσῳ εὐχερεστέρα καὶ ἡ σπουδή, καὶ βραχύτερος ὁ εἰς αὐτὴν ἀναλισκόμενος χρόνος;

Λεξικὸν Ἀγγλοελληνικὸν ὑπῆρχε μέχρι τοῦδε ἓν καὶ μόνον, τὸ τοῦ Κ. Λάουνδς. Ἀλλὰ τοῦτο, πρῶτον μὲν ἐξέλιπε, δεύτερον δὲ εἶχε καὶ παμπόλλους τὰς ἀτελείας, συνεπείας τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγράφη. Ὥστε ὁ Κ. Πολυμέρης ἀληθὲς κενὸν ἐπλήρωσε συντάξας τὸ προκείμενον λεξικόν, καὶ πρὸ πάντων συντάξας αὐτὸ μετ' εὐσυνειδήτου προσοχῆς, καὶ μετὰ πολλῆς κρίσεως καὶ μεθόδου. Ἄριστα σκεφθεὶς, οὔτε ἐπίτομον ἔδωκεν εἰς αὐτὸ σχῆμα, παραλείπων χρησίμους ἐξηγήσεις καὶ φρασεολογίας, οὔτε ὑπὲρ τὸ δέον τὸ ἐξέτεινε, καὶ δυσπόριστον καὶ περιττῶς δύσχρηστον καθιστῶν αὐτὸ, ἀλλὰ τῷ ἔδωκεν ἔκτασιν μετρίαν, οὐδεμίαν ἀποβάλλων τῶν χρησίμων λέξεων, καὶ ἐν αὐταῖς κατὰ λογικὴν σειρὰν ἐκθέτων πάσας τὰς σημασίας, καὶ προσέτι πάσας τὰς φράσεις καὶ τοὺς ἰδιωτισμούς. Τὸ λεξικὸν τοῦτο, ἐκτὸς ὅτι εἶναι τὸ μόνον τὴν σήμερον ὑπάρχον εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ἔχει καὶ ἐσωτερικὴν ἀξίαν, ὥστε κατὰ πάντα λόγον δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν αὐτὸ εἰς τὸ δημόσιον.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

—o—

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ. Εἰς Γλὸβ, πλησίον τοῦ Ἀθευρὺ, εἰς Ἰρλανδίαν, ἔζη τις πρὸ ὀλίγου ὀνομαζόμενος Δεονύσιος Κοσπολὶ, ἐκ Καλλιενδάγκιν, καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δεκαεπτὰ ἐτῶν. Διετήρησε δὲ τὴν χρῆσιν πασῶν τῶν αἰσθήσεών του μέχρι τῆς ἐσχάτης ὥρας. Δύω ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του, ἔλεγεν ὅτι πλὴν ὀδονταλγίας δὲν ἔπαθέ ποτε ἄλλον πόνον. Κατὰ τὰς τελευταίας ἑβδομάδας τοῦ βίου του, μετέβαινεν ἐκ Γλὸβ εἰς Γαλβάϋ, ἀπέχον 20 χιλιόμετρα, καὶ ἐπανήρχετο αὐθημερὸν. Ἀνεγίνωσκε πάντοτε ἄνευ διόπτρων καὶ τοὺς λεπτοτάτους χαρακτῆρας. Οἱ εὐφυέστεροι ἄνθρωποι τοῦ βασιλείου ἀνεγνώριζον ὅτι ἦτο ἱκανώτατος γεωργός. Ἦλθεν ἑπτάκις εἰς γάμον ἐξ

ὧν ὁ ἕδδομος ἐτελέσθη ὅτε εἶχεν ἡλικίαν 93 ἐτῶν. Αἱ ἑπτὰ γυναῖκες αὐτοῦ ἐγέννησαν 48 τέκνα, ἅτινα ἔδωκαν αὐτῷ 236 ἐγγόνους, 944 δισεγγόνους, καὶ ὑπῆρξε πεντάκις τρίπαππος.

ΓΕΓΚΙΣΧΑΝ. Γράφουσιν ἐκ Πετρουπόλεως ὅτι τὸ ἱστορικὸν ζήτημα περὶ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως τοῦ Γεγκισχὰν εἶναι ἐν τῷ λύεσθαι. Ὁ Γεγκισχὰν, ὡς γνωστὸν, ἦτο τρομερὸς ἐν Ἀσίᾳ κατακτητὴς, καὶ ἐξολοθρευτὴς τοῦ Ταμερλὰν, τοῦ νικητοῦ Βαγιαζίτου.

Ὁ σοφὸς Λόρδος Μεγγίλας ἀνεκάλυψε μετὰ πολλὰς ἐρεύνας ὅτι ὁ Γεγκισχὰν ἐγεννήθη εἰς τὰς ῥωσσικὰς χώρας, πλησίον τοῦ φρουρίου Τσινδὰν, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀμοὺρ, εἰς τὸ ὑποστατικὸν τοῦ Δουλγί Βολδιὰ ὑπὸ τὴν 5° σχεδὸν μοῖραν τοῦ ἀρκτικοῦ πλάτους καὶ τὴν 132 τοῦ ἀνατολικοῦ μήκους.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΡΙ'.)

—o—

LXXXVII.

Συγνέφιασεν ὁ οὐρανὸς, πάλαι νὰ βρέξῃ θέλει,
Κατέβασαν τὰ ῥέματα γεμίζουν τὰ λαγκάδια,
Κατέβασε καὶ ὁ Ζάστανος πολὺ νερὸ 'ποῦ φέρνει·
Φέρνει λιθάρια ῥιζωμιὰ, δένδρα ξερριζωμένα,
Φέρνει καὶ μιὰ γλυκομηλιὰ 'στὰ μῆλα φορτωμένη·
Καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὰ μῆλά της τριὰ ἀδέλφια ἀγαπημένα.
Τό ν' ἄταν ὁ Γραμματικὸς τὸ ἄλλο ὁ Παναγιώτης
Τὸ τρίτο τὸ καλήτερο ἦτον ὁ καπετάνιος.
Η μάνα τους τοὺς ἔκλαιε κ' ἡ ἀδελφή τους σκούζει·
Τί ν' τὸ κακὸ ποῦ ἔπαθα 'γὼ τούτην τὴν ἡμέρα,
Πνιγῆκαν τὰ ἀδέλφια μου καὶ ὁ Καπετὰν Κώστας (1)
Τοὺς κλαῖνε χώραις καὶ χωριὰ τοὺς κλαῖνε βιλαέτια,
Τοὺς κλαῖνε καὶ τρεῖς μπέϊδες ἀπὸ τὸ Πατρατσίκι.
Δὲν στό 'πα, Κώστα, μιὰ βολὰ, δὲν στό 'πα, Κώστα, δύο,
Τί χάλευες, τί γύρευες αὐτοῦ 'στὰ Βλαχοχώρια;
'Επῆγα κ' ἐπολέμησα μὲ τοὺς Κοντογιανναίους
Καὶ μ' ἔφαγαν μὲ ἀπιστιὰ μὲ 'φάγανε μὲ μπέσα.

LXXXVIII.

Ὁ Ζίδρος κάνει τὴν χαρὰ παντρεύει τὸν υἱό του,
Κ' ὅλον τὸν κόσμο τὸν καλεῖ καὶ τὰ καπετανάτα,
Τὸ Λάπα δὲν τὸν κάλεσε γιατί 'ναι ἀμαχεμένος.
Καὶ ὅλοι πιένουν κάλεσμα κρυάρια μὲ κουδούνια,
Καὶ ὁ Λάπας πάει ἀκάλεστος σὰν μῆλο μαραμένο
Σὰν μῆλο, σὰν δαμάσκινο, σὰν δροσερὸ σταφύλι.
Καὶ αὐτήνος πάει κάλεσμα ἕνα ἀσημένιο ἐλάφι
Στ' ἀσήμι καὶ τὸ μάλαμα καὶ τὸ μαργαριτάρι.
Κ' ἡ Ζίδραινα τὸν καρτερεῖ μ' ἐννιὰ λογιῶν παιγνίδια.
Καλῶς τὸν Λάπα π' ἔρχεται τὸν καπετάνο Λάπα
Ποῦ 'ναι στοὺς κάμπους φλάμπουρο, στοὺς κλέφταις κυπαρίσι
Ποῦ 'ναι καὶ στὸ Βλαχο . . . σερτάρις 'στὰ κορίτσια.
'Εγὼ δὲν ἦλθα γιὰ φαΐ, δὲν ἦλθα γιὰ τραγούδια,
Τὴν νύφη ὁποῦ ἐπήρατε θὰ τὴν ἐπάρω ὁπίσω,
Τὴν θέλω διὰ λόγου μου, διὰ τὸν ἀδελφό μου.
Νὰ μὴν τὸ κάμῃς Λάπα μου, χρυσέ μου καπετάνιο.
Θὲ νὰ τὸ μάθῃ ὁ ντουνιᾶς, θὲ νὰ τὸ μάθῃ ὁ κόσμος.
Σήκω, νυφούλα μ', καὶ ἄλλαξε σήκω καὶ καβαλίκα
Καὶ νὰ σὲ πάω 'στὸ σπήτι μου νὰ σὲ πάω 'στὴν ἀδελφή μου.
Ἄφσε με, ἀφέντη μ', ἄφσε με, χρυσέ μου καπετάνιο
Καὶ μὴ μὲ πᾷς 'στὴν μάνα σου, μήτε 'στὴν ἀδελφή σου.
'Εχω λεβέντη ἀδελφὸ, λεβέντη παλληκάρι
Καὶ δὲν σὲ πάω ἀστεφάνωτη σὲ πάω στεφανωμένη.
Ἐγώ μαι ὁ Λάπας ξακουστὸς ὁ Λάπας ξακουσμένος
Μένα μὲ ξέρει ὁ 'Ἔλυμπος μὲ ξέρει ἡ Κατερίνη
Μὲ ξέρει ἡ μαύρη Διάκουρα ποῦ τό 'χω ἁρματωλίκι.

LXXXIX.

'Ανάρια ἀνάρια τά ῥιχναν οἱ κλέφταις τὰ τουφέκια·
Γιατί ναι οἱ μαῦροι λιγοστοὶ γιατί 'ναι οἱ μαῦροι λίγοι.
Κὰν δεκαφτὰ κὰν δεκοχτὼ κὰν 'κοσιδυὸ νομάτοι.
Καὶ ὁ Μαυροδῆμος ἔλειπε μὲ δεκοχτὼ νομάτους
Πάει νὰ βαφτίσῃ ἕνα παιδὶ νὰ πιάσῃ μιὰ κουμπάρα,
Γιὰ νὰ τὴν ἔχῃ γύρισμα ὁ Μαυροκαπετάνιος.
Οντά 'ρχεται ἀπ' τὴν Διβαδιὰ ὀντά 'ρχεται ἀπ' τὴν Φήβα
Καὶ πάει κατὰ τὰ Κούντουρα καὶ πάει κατὰ τὴ Βίλια
Καὶ θὲ νὰ βρῇ τοὺς φίλους του τὸν Μῆτρο τὸν Μιχάλη.
Καὶ κάνει τὸν κατήφορο καὶ πάει κατὰ τὸ Ταλάντι
Πάει νὰ βρῇ τὴν κλεφτουριὰ τὸν καπετὰν 'Ανδροῦτσο.
Νὰ 'πᾶν κατὰ τὴν Πρέβεζα νὰ 'πᾶν κατὰ τὸν Βάλτο
Νὰ 'πᾶν νὰ ξεχειμάσουνε τὸν φετεινὸ χειμῶνα.
Ανδροῦτσο ποῦ ξεχείμασες τὸν περσινὸ χειμῶνα.
Στὴν Πρέβεζα ξεχείμασα 'στοῦ Τσαρλαμπᾶ τὰ σπήτια.
Κ' ἐπῆγαν κ' ἀποκλείστηκαν 'στὴν ἄκρη ἀπὸ τὸν λόγγο.
Μουχτὰρ Πασᾶς τοὺς πλάκωσε μὲ δεκοχτὼ χιλιάδαις
Καὶ 'Ανδροῦτσος ἐχουχούτησε σὰν ἄξιο παλληκάρι.
Δὲν σὲ φοβοῦμαι, Μουχτὰρ Πασᾶ, στὸν νοῦν μου δὲν σὲ βάνω
'Εχω τ' ἀσκέρι διαλεκτὸ, τ' ἀσκέρι διαλεμένο
Ἐγὼ Τούρκους δὲν σκιάζομαι Κονιάρους δὲν φοβοῦμαι
Εχω τοὺς ταρακλίτσιδαις μὲ τὰ σπαθιὰ 'στὰ χέρια (2).
Σὰν ἔκαμαν κ' ἐχύθηκαν 'στὸν "Ἐπαχτο τοὺς πάνε.
Πιάνουν τριακόσους ζωντανοὺς τριακόσους σκοτωμένους
Πέφτουν τὰ τόπια σὰν βροχὴ 'ῃ μπόμπαις 'σᾶν χαλάζι
Καὶ αὐτὰ τὰ λιανοτούφεκα 'σὰν ἄμμος τῆς θαλάσσης.
Καὶ 'Ανδροῦτσος ἔτρωγ' ἔπινε καὶ στρίφτει τὸ μουστάκι.
Μουστάκι μου καραμπογιὰ καὶ φρύδια μου γραμμένα
Νά ξερα ποιὸς θὰ σὰς χαρῇ καὶ ποιὸς θὰ σᾶς γλεντήσῃ.
Καὶ κάνει τὸν κατήφορο 'στὴν Πρέβεζα πηγαίνει.
Τοῦ στέλνει ὁ Τσαρλαμπᾶς ἕνα χαρτὶ κ' ἕνα κομμάτι γράμμα
Νὰ ῥθῇς 'Ανδροῦτσο 'στὸ σπῆτι μου νὰ ῥθῇς νὰ ξεχειμάσῃς
Καὶ νὰ σὲ κάμω καὶ γαμπρὸ νὰ σοῦ δώσω τὴν ἀδελφή μου.

---

(1) Ἐπῆγαν νὰ περάσουν καὶ τοὺς ἔσφαξαν οἱ Τοῦρκοι. Ὁ ποταμὸς εἶναι ὁρμητικός.

(2) Εἰς τὰ "Αγραφα χωρὶς τουφέκια εἶχε 500.

—o—